RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Dnro 7086/02.00.05/2024

Ruokaviraston tilinpäätös vuodelta 2024

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Dnro 7086/02.00.05/2024

Sisällysluettelo

1 Toimintakertomus 3
1.1 Johdon katsaus 3
1.2 Tuloksellisuus 5
1.3 Vaikuttavuus 17
1.3.1 Toiminnan vaikuttavuus 17
1.3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus 21
1.4 Toiminnallinen tehokkuus 22
1.4.1 Toiminnan tuottavuus 24
1.4.2 Toiminnan taloudellisuus 26
1.4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus 26
1.4.4 Yhteisrahoitteisen ja yhteistoiminnan kustannusvastaavuudet 28
1.5 Tuotokset ja laadunhallinta 30
1.5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet 30
1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu 32
1.6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen 37
1.7 Tilinpäätösanalyysi 40
1.7.1 Rahoituksen rakenne 41
1.7.2 Talousarvion toteutuminen 41
1.7.3 Tuotto- ja kululaskelma 43
1.7.4 Tase 45
1.8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma 46
1.9 Arviointien tulokset 46
1.10 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä 48
1.10.1 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot 48
2. Ruokaviraston talousarvion toteutumalaskelma 53
3. Ruokaviraston tuotto- ja kululaskelma 65
4. Ruokaviraston tase 66
5. Liitetiedot 68
6 Allekirjoitus 87
Toimintakertomusta täydentävät liitteet 2024 88
LIITE 1. Tulossopimuksessa Ruokavirastolle asetettujen tulostavoitteiden toteuma 88
LIITE 2. Siirto- ja sijoitusmenojen toteumat vuonna 2024 90

1 Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Ruokaviraston toimintavuosi käynnistyi taloudellisesti haastavassa tilanteessa, jossa lähtökohtana oli edelliseltä vuodelta siirtyneen erän käyttö täysimääräisesti vuoden 2023 toiminnan ylläpitämiseksi. Tiukka taloustilanne johti yhteistoimintaneuvotteluihin (YT-neuvottelut) vuoden 2024 toiminnan sopeuttamiseksi käytettävissä oleviin resursseihin. YT-neuvottelujen tuloksena vuoden 2024 syksyllä lomautettiin henkilöstö kahdeksi viikoksi ja supistettiin henkilöstöä 48 hengellä, irtisanomisten taloudellinen vaikutus syntyy vuodelle 2025.

Virasto valmisteli uuden strategian, joka vahvistettiin syksyllä. Strategian kehittämistoimenpiteet ja jatkoselvitykset käynnistettiin loppuvuonna. Uuden strategian arvoina ovat yhdessä, ratkaisukeskeisesti ja luotettavasti.

CAP27-strategiakauden toimeenpanoa jatkettiin aktiivisesti ja tulostavoitteiden voidaan arvioida toteutuneen hyvin. Viljelijätukien, maaseudun kehittämistukien ja markkinatukien osalta toimeenpano eteni suunnitelmien mukaisesti, vaikka uusia toiminnallisuuksia ja muutostöitä toteutettiin edelleen paljon. Onnistumiseen tarvittiin aktiivista työtä viestinnässä, sidosryhmien ohjeistamisessa, tietojärjestelmien kehityksessä ja satelliittiseurannan käyttöönotossa. Sähköiset asiointipalvelut Vipu, Vipu-mobiili, Hyrrä sekä Nekka toimivat hyvin, ja mahdollistivat onnistuneen toimeenpanon. Maatalouden ongelmallisen kannattavuustilanteen vuoksi paine toimeenpanon onnistumiselle oli erittäin suuri ja siihen kohdistui jälleen paljon poliittista painetta. Muuttuneet tukien maksuaikataulut olivat nyt kuitenkin selvästi paremmin asiakaskunnan tiedossa, eikä niihin kohdistunut enää edellisvuosien kaltaista kritiikkiä. Virasto toteutti syksyn viljelijätukien maksatukset ennalta ilmoittamassaan aikataulussa, ja myös maaseudun kehittämistukien toimeenpanossa onnistuttiin etenemään hyvin. Tukihakujen avaaminen, hakemusten käsittely, valvonnat ja maksatukset onnistuivat, mutta silti monia asiakaskokemusta parantavia tietojärjestelmien toiminnallisuuksia jäi edelleen myöhemmin toteutettavaksi. Uuden kauden käynnistämisen rinnalla hoidettiin vanhan ohjelmakauden 2014–2020, siirtymävuosien 2021–2022 sekä elpymisrahoituksen toimeenpanotehtävät.

Maksajaviraston toimintajärjestelmän mukaiset toiminnot toteutuivat suunnitellusti ja mahdollistivat sen, että maksajaviraston toiminta jatkui häiriöttä, hyväksymisedellytykset säilyivät hyväksyttävällä tasolla ja tietoturvatilanne säilyi hyvänä huolimatta kansainvälisen turvallisuustilanteen muutoksista. Yhteisen kalastuspolitiikan ja Kemera-lainsäädännön mukaisia seuraamustoimenpiteitä tehtiin suunnitellusti. Metsäkatoasetuksen toimeenpanon valmistelu työllisti runsaasti, ja virasto osallistui kansallisen lainsäädännön valmisteluun ja panosti vahvasti elinkeinon toimijoille suunnattuun viestintään. Ruokavirasto jatkoi menestyksellisesti vähävaraisten ruoka-apuohjelman toimeenpanoa (ESR+).

Elintarvikeketjun viranomaistehtäviä edistettiin käytettävissä olevien resurssien mukaan. Valvontaan liittyvää ohjeistamista ja toimeenpanoa on tehty mutta erityisesti eläinten hyvinvointilakiin liittyvää koulutus- ja tulkintatarvetta on paljon. Syksyllä 2024 aloitettiin

suunnittelu ympäristöterveydenhuollon tehtävien siirtymisestä aluehallintovirastoista Ruokavirastoon. Muutos on osa valtion aluehallintouudistusta.

Vuonna 2024, kuten edellisenäkin vuonna, oli muutama laajempi epidemia elintarvikkeissa ja lemmikkieläinrehuissa. Näiden epidemioiden selvitys- ja viestintätyöt jatkuvat edelleen vuonna 2025. Lintuinfluenssatilanne pysyi hallinnassa, mutta vuoden 2023 turkiseläintilanteeseen liittyvät tarkastukset ja korvausasiat jatkuivat vuonna 2024.

Kasvinterveyden tila säilyi hyvänä eikä uusia karanteenituhoojia havaittu. Kasvinterveyden monivuotinen, riskiperusteinen kartoitussuunnitelma on laadittu. Työvälineitä kuten paikkatietoa on kehitetty ja kokeiltu tuhoojainvaasioiden varalta. Tuhoojakohtaisten valmiussuunnitelmien valmistelu on käynnissä. Huoltovarmuuden kannalta tärkeiden tuotantopanosten kuten siementen ja lannoitevalmisteiden laatu pysyi hyvänä. Herneen ja härkäpavun siemenen huoltovarmuusvarastointihanke on käynnissä yhdessä Huoltovarmuuskeskuksen ja siemenalan toimijoiden kanssa.

Suuren työmäärän takia tehtäviä priorisoitiin voimakkaasti elintarvikeketjun valvonnassa ja ohjauksessa sekä myös sidosryhmätyöskentelyssä. Siemen- ja lajiketoiminnoissa tehtäviä priorisoitiin voimakkaasti, mm. lopetettiin syysvehnän, rukiin ja puna-apilan DUS-testaukset. Elintarvikkeiden viennin edistäminen, elintarvikeketjun rikollisuuden torjunta ja etämyynnin valvonnan kehittäminen jatkuivat supistetuin resurssein. Ruokavirasto osallistui isäntämaatyöskentelyyn ja varautui uusien velvoitteiden eli kyberturvallisuuslain (NIS2-direktiivi) ja häiriönsietokykylain (CER-direktiivi) mukaisiin valvontatehtäviin elintarvikesektorilla ja osallistui valmiuslain päivitys- ja uudistustyön valmisteluun ministeriön apuna.

Ruokaviraston talouden sopeutustoimien, mm. lomautusten takia, erityisesti toisella vuosipuoliskolla, kaikilla laboratoriotutkimusten osa-alueilla ei palvelutavoitteeseen päästy (85 % tutkimuksista tavoiteajassa). Kuitenkin kokonaisuudessa yli 80 % tutkimuksista suoritettiin tavoiteajassa. Viiveet pyrittiin kohdentamaan ei-kiireellisiin tutkimuksiin.

Lintuinfluenssan osalta tilanne pysyi rauhallisena ja tutkimusmäärät erityisesti turkiseläinten osalta olivat merkittävästi pienempiä 2023 vuoteen verrattuna. Erityistilanteista mm. Suomen laajin elintarvikevälitteinen hepatiitti E -virusepidemia (HEV) edellytti nopeaa menetelmänkehitystä. Kansainvälinen standardimenetelmä HEV-tutkimuksiin on vasta valmisteilla, joten epidemian selvittämisen ohessa tehtiin paljon menetelmäkehitystyötä.

Diagnostiikka ja analyysivalmiuksien kehittämisessä ja tehostamisessa käynnistettiin toimia, joilla uuden teknologian ja automatiikan käyttöä voidaan lisätä. Akkreditoidun pätevyysalueen laajennuksia tehtiin mm. kokogenominsekvensoinnissa (WGS) ja reaaliaikaisissa PCR-menetelmissä. Sekvensoinnin akkreditointia laajennettiin kaikkiin tutkittaviin kasvitauteihin ja -tuhoojiin. Uusina alueina akkreditoitiin mm. isotooppitekniikka ja DNA-viivakoodaus, jotka liittyvät molemmat elintarvikepetosten selvittämiseen.

Tutkimustoiminta ja riskinarviointi olivat tärkeä osa viraston toiminnan kehittämistä, riskienhallintaa ja laboratoriovalmiuksien ylläpitoa. Tutkimustyö on tärkeää myös osaamisen ja asiantuntijuuden vahvistajana, tutkimusinfrastruktuurien ja menetelmien kehittämisessä.

Tutkimustyössä keskeistä on yhteistyö kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa ja Ruokavirasto oli mukana useissa tutkimus- ja asiantuntijahankkeissa strategisilla osaamisalueillaan. Ruokaviraston talouden sopeuttamistoimilla oli vaikutusta

tutkimushankkeiden toteumaan, eikä myönnettyä rahoitusta saatu laskutettua suunnitelmien mukaisesti. Ulkopuolista rahoitusta haettiin edelleen aktiivisesti ja osoitettiin muun muassa kiinnostusta useampaan uuteen monialaiseen infektiotauteihin liittyvään EU-verkostohankkeeseen. Myös yhteistyö Tulanet-verkostossa oli aktiivista ja virasto oli mukana TK-lisärahaehdotusten valmistelutyössä. Ruokaviraston tutkimusohjelman päivitystyössä arvioitiin edellisen tutkimusohjelmakauden toteumaa ja integroitiin tutkimustoiminta tiiviimmin Ruokaviraston strategiaan ja tulossopimuksen tavoitteisiin.

Vaikuttavuuden ja tulosten mahdollisimman laajan hyödynnettävyyden varmistamiseksi tutkimustietoa julkaistiin korkeatasoisissa kansainvälisissä vertaisarvioiduissa julkaisuissa sekä ammatillisissa ja yleistajuisissa julkaisuissa. Julkaisutilanne säilyi hyvänä ja sekä julkaisumäärä- että avoimuuden tavoitteet täyttyivät.

Riskinarvioiden perusteella voidaan myös ohjata kuluttajaa. Esimerkiksi viimevuonna tehdyllä arviolla kotimaisen kalan syönnin riskihyötysuhteesta voitiin laskea turvalliset käyttömäärät ja edelleen päivittää Ruokaviraston ohjeet.

Viraston käymien yhteistoimintaneuvottelujen henkilöstövaikutusten vähentämiseksi työskenneltiin prosessien tehostamiseksi, tehtäviä priorisoitiin ja karsittiin ja rekrytoinneista pidättäydyttiin maaliskuusta vuoden lopulle asti. Kokonaisuudessaan viraston sopeutustoimet supistivat henkilötyövuosikertymää 53 HTV:tta vuoteen 2023 verrattuna irtisanomisten vaikutuksen syntyessä vuodelle 2025. Henkilöstön kuormitustilanne on jatkunut pitkään ja samaan aikaan vaikuttaneet toimintaympäristöön vaikuttaneet kriisit ja yllättävät erityistilanteet kasvattivat kuormitusta. Henkilöstölle suunnatuissa fiilismittareissa ilmeni noin kolmanneksen vastaajista kokeneen haasteita työssä jaksamisessa. Vastaava osuus koki haasteita työn sujuvuuden ja oman työfiiliksen osalta, joten korrelaatio negatiivisten tuntemusten osalta oli vahvaa. Syksyn kahden viikon lomautukset heijastuivat työtyytyväisyyttä heikentävästi. Työterveyshuollon kanssa jatkettiin aktiivisesti yhteistyötä. Työtyytyväisyyden heikentyminen ei vaikuttanut poissaoloja lisäävästi työterveyshuollon tilastojen valossa. Henkilöstön ikääntyminen ylläpitää haastetta kriittisen asiantuntemuksen säilymisestä lähivuosien aikana, kun moni kokenut asiantuntija saavuttaa eläkeiän.

Virasto haki aktiivisesti säästöjä toimitiloista ja vireillä oli useita tilahankkeita kumppanivirastojen kanssa erityisesti Seinäjoen ja Viikin toimipisteiden osalta. Muutosten vaikutus ajoittuu syksylle 2025 ja kesään 2027.

Tarkan kuluseurannan ja menojen karsimisen ohella tulorahoitusta vahvistettiin mm. korjaamalla maksullisen toiminnan alijäämää. Aktiivisten toiminnan ja talouden sopeuttamistoimien (mm. YT-neuvottelut) virastossa kyettiin sopeuttamaan toiminta lähes resursseja vastaavaksi siten, että vain pieni osuus sitomattomasta siirtyneestä erästä jouduttiin käyttämään. Vuodelta 2024 sitomatonta siirtyvää määrärahaa ei jäänyt viraston kokoon nähden riittävästi, virasto jatkaa tarkkaa talouskuria taloudellisen tilanteen tasapainottamiseksi ja toiminnan pitkäjänteisen ylläpitämisen mahdollistamiseksi.

Ruokavirasto kykeni täyttämään tehtävänsä huolimatta henkilöstön lomautuksista. Toimintaan kohdistuneet haitat ilmenivät lähinnä viiveinä ja vaikutukset asiakaskuntaan jäivät suhteellisen vähäisiksi.

1.2 Tuloksellisuus

Ruokaviraston strategian toimeenpano

Ruokaviraston ensimmäinen strategiakausi päättyi vuoden 2024 lopussa. Strategian kolmen vaikuttavuuspäämäärän suhteen edettiin kohtuullisen hyvin. Mahdollistajapäämäärien osalta hajontaa oli enemmän.

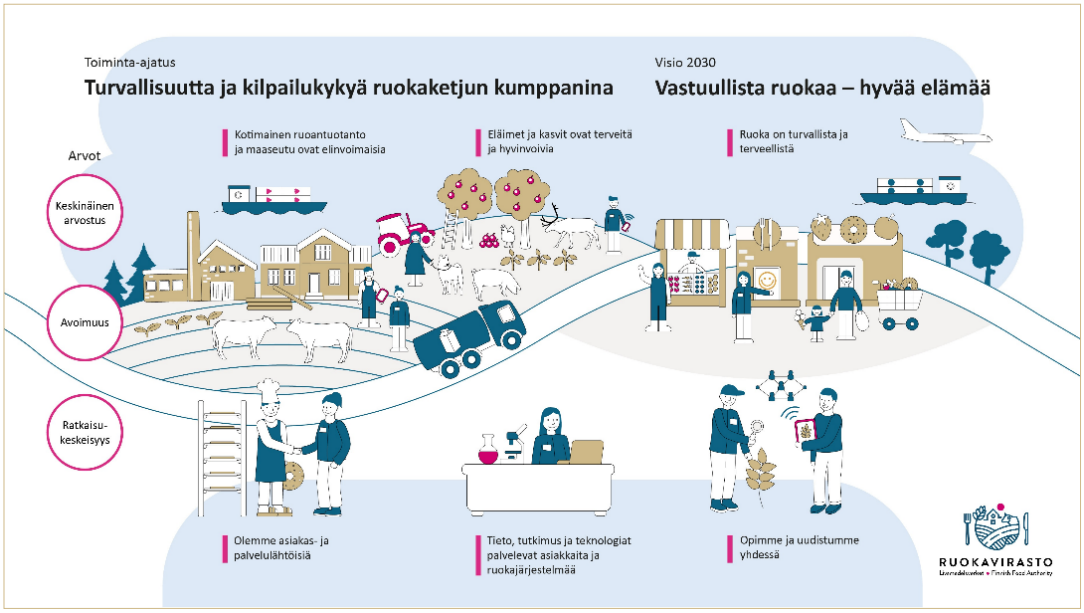

Kuva 1. *Ruokaviraston strategia 2020–2030.*

Vaikuttavuuspäämäärät

Kotimainen ruoantuotanto ja maaseutu ovat elinvoimaisia

Strategiakaudella toimintaympäristö muuttui poikkeuksellisen paljon ja nopeasti mm. koronapandemian ja Ukrainan sodan takia. Kotimaisen ruoantuotannon kannattavuutta heikensi voimakas kustannusten nousu (mm. energia, ravinteet, rehut, kasvinsuojeluaineet), koska samaan aikaan tuotteiden hinnat eivät nousseet kustannuksia vastaavasti. Maatalousyrittämisessä tapahtui myös voimakasta polarisoitumista, jossa vahvin viidennes maatiloista pärjää taloudellisesti oikein hyvin, kun taas heikoin viidennes on vakavissa talousvaikeuksissa.

Kotimaisen ruoantuotannon ja maaseudun elinvoimaisuuden parantamiseksi strategiatyössä saatettiin yhteen monin eri tavoin (webinaarit, asiantuntijavierailut strategiatiimin kokouksissa) maatalous- ja huoltovarmuussektorin toimijoita tavoitteena lisätä molemminpuolista ymmärrystä alan tilanteesta ja toimintaympäristön muutosten vaikutuksista. Kansalaisten tietoisuutta maatalouden haasteista ja onnistumisista lisättiin mm. osallistumalla kahtena vuonna Suomi-areenaan. Yhteinen ymmärrys ja yhteisen

päämäärän tunnistaminen loi parempaa pohjaa kannattavalle maataloudelle ja elinvoimaiselle maaseudulle.

Ruokavirasto maksoi maaseudun kehittämisen tuet ja viljelijätuet oikein ja ajallaan koko strategiakauden ajan, mikä oli välttämätön edellytys pitkäjänteiselle maatalousyritystoiminnalle. Maaseudun elinvoimaisuus paikkana asua ja yrittää kehittyi positiiviseen suuntaan. Mm. korona-aikana kotimaan matkailun kasvu lisääntyi, ja siihen pystyttiin vastaamaan hyvin maaseudun kehittämishankkeiden kautta luodun matkailuyrittäjyyden avulla. Myös elintarvikkeiden vientiponnistelujen tukeminen jatkui vilkkaana. Aktiivinen ja laadukas maaseutuverkostotoiminta lisäsi maaseudun veto-, pito- ja lumovoimaa.

Toimintaympäristön haasteista huolimatta voidaan arvioida, että etenimme koko strategiakauden kohti vahvempaa kotimaista ruoantuotantoa ja elinvoimaisempaa maaseutua.

Eläimet ja kasvit ovat terveitä ja hyvinvoivia

Eläintautien osalta vuonna 2024 varauduttiin lintuinfluenssaepidemian uusiutumiseen ja seurantaa tehostettiin. Vakavilta eläintaudeilta vältyttiin. Suomen koti- ja tuotantoeläinten terveyden tasoa voidaan edelleen pitää hyvänä.

Suomi pysyi vapaana strategisesti tärkeistä eläintaudeista, kuten raivotaudista, naudan tarttuvasta leukoosista, IBR- ja BVD-tartunnoista, sikojen PRRS-taudista ja Echinococcus multilocularis -loisesta. Suomeen ei ole asettunut vaarallisia eläintauteja.

Mikrobilääkkeiden käyttö on Suomessa maltillista ja antibioottiresistenssi on pysynyt vähäisenä. Tunnuslukuihin liittyvien trendien seurantaa on jatkettava ja muutoksiin liittyvä analysointikyvykkyys on säilytettävä tai sitä on mahdollisesti vahvistettava. Suomen hyvä mikrobilääkeresistenssitilanne on kuitenkin kaiken kaikkiaan säilynyt.

Suomeen ei myöskään asettunut vaarallisia kasvintuhoojia. Kasvintuotantoon on saatavissa muuttuvaan ilmastoon hyvin sopeutuneita lajeja ja lajikkeita.

Päämäärän *eläimet ja kasvit ovat terveitä ja hyvinvoivia* osalta tavoitteeseen on päästy.

Ruoka on turvallista ja terveellistä

Päämäärän osalta tavoitteena oli, että kuluttajat syövät entistä turvallisemmin ja terveellisemmin, elintarvikealan toimijat ja viranomaiset tunnistavat elintarvikkeisiin liittyvät turvallisuusriskit ja hallitsevat niitä sekä kuluttajat saavat tutkittua ja puolueetonta tietoa valintojensa tueksi.

Kaikkien näiden tavoitteiden osalta on ollut positiivista kehitystä ja voidaan sanoa, että päämäärän osalta on edetty suotuisasti.

Mahdollistajapäämäärät

Olemme asiakas- ja palvelulähtöisiä

Ruokaviraston asiakkaat ovat pääosin tyytyväisiä Ruokaviraston palveluihin. Palvelumme myös vastaavat asiakkaiden tarpeisiin, tosin asiakkailla on usein suuremmat toiveet kuin mihin nykyisillä resursseilla pystytään vastaamaan.

Asiakkaiden kuunteluun ja asiakasymmärryksen kerryttämiseen on käytössä vakiintuneet yhteistyön muodot eri tehtäväkokonaisuuksissa. Asiakkaita on otettu mukaan muutamissa kehittämishankkeissa ja jatkuvassa palvelukehityksessä yhteiskehittämisen ja palvelumuotoilun menetelmiä hyödyntäen, mutta näiden menetelmien systemaattisessa käytössä on vielä kehitettävää.

Sähköisen asioinnin kattavuus on vielä vaihtelevaa viraston tuottamissa palveluissa, osa palveluista on vielä täysin lomakeasioinnin varassa, kun taas toisissa palveluissa sähköisen asioinnin kattavuus on yli 90 %. Sähköistä palvelua on kehitetty ja sähköisen asioinnin kehittämisessä suurin pullonkaula on resurssien niukkuus.

Ruokaviraston viestintä on ennakoivaa, suunnitelmallista ja suunnitelmien toteutumista seurataan. Sisällöntuotantoa ohjaavat ymmärrettävyys, selkeys ja eri kohderyhmien tiedontarpeet, ja viestintä on aktiivista eri kanavissa.

Tieto ja tutkimus ja teknologiat palvelevat asiakkaita ja ruokajärjestelmää

Ruokaviraston tutkimus on kohdentunut vaikuttavuuspäämääriin ja on avointa. Tietoa hyödynnetään riskinarviossa ja lainsäädännön valmistelussa. Viraston tietopolitiikan edistämistarve on tunnistettu ja tiedon kokonaishallinnan tiimi on aloittanut toimintansa. Pilvistrategia ja luovan tekoälyn linjaukset on tehty strategiakaudella. Nopea riskinarviomenettely on käytössä entistä enemmän.

Tiedon paremmassa hyödyntämisessä on edelleen tehtävää. Tietovarannot on tunnistettu. Ruokavirasto seuraa vertailulaboratorion valvontalaboratorioiden toimintaa ja tarjoaa laboratoriopalveluita tulostavoitteiden mukaisesti ja on pystynyt toimittamaan tulokset tavoiteajassa.

Opimme ja uudistumme yhdessä

Kestävää kehitystä on edistetty merkittävästi strategiakaudella ja vuonna 2023 valmistui ensimmäinen Ruokaviraston kestävän kehityksen ohjelma. Osaavista ja uudistuvista resursseista huolehtiminen on välttämätöntä vähenevien resurssien aikana, mutta virastossa on jouduttu tinkimään myös strategisen henkilöstösuunnittelun perustan rakentamisesta.

Päämäärän puitteissa on parannettu yhteistyötä monin eri tavoin ja edistetty yhteisiä toimintatapoja. Erityisesti toimintatapojen yhtenäistämisessä on vielä tehtävää.

Viraston strategian päivitys oli käynnissä vuoden 2024 ajan. Päivitetyn strategian toimeenpano alkaa vuoden 2025 alusta.

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet

Ruokavirasto laati keväällä kolmannen vastuullisuusraporttinsa ja jatkoi kestävän kehityksen ohjelman toteutusta virastossa kasvattamalla tietoisuutta kestävän kehityksen tavoitteista ja niiden yhteyksistä viraston strategisiin tavoitteisiin. Kesällä toteutettiin Koko kesä kestävässä ruokapöydässä -kampanja viraston sidosryhmille ja henkilöstölle sekä viestitettiin viraston ilmasto- ja ympäristötyöstä.

Virasto osallistui (v. 2023–2024) KEINOn vähähiilisten hankintojen johtamisen akatemiaan. Akatemiassa tehdyn kehitystyön tuloksena virastolle kehitettiin malli, jossa viraston hankinnat käydään läpi kategoriakohtaisesti ja tunnistetaan vähähiilisyyden näkökulmasta vaikutuspotentiaaliltaan tärkeimmät kategoriat.

Sopeutustoimet johtivat Green Office -ympäristöjärjestelmästä eroamiseen, mutta yhteistyötä tiivistettiin Valtiokonttorin vastuullisuusverkostossa ja Tullin kanssa.

Vastuullisuusraportissa vuodelta 2023 esitettiin Ruokaviraston vastuullista toimintaa suomalaisen ruokajärjestelmän ja huoltovarmuuden hyväksi sekä avattiin suunnitelmia kestävän kehityksen parantamiseksi jatkossa. Raportissa esiteltiin toimintaa kestävän kehityksen ohjelman neljän viraston yhteisen pääteeman toiminnasta. Lisäksi edellisten raporttien tapaan esitettiin kädenjälkeen liittyvien tunnuslukujen päivitykset. Tapausesimerkeissä kuvattiin eläinsuojeluasiamiehen työtä, siipikarjan rokotuksia antibioottien käytön välttämiseksi, kansainvälistä siemenperunan juhlavuotta, ikääntyneiden ravitsemussuosituksia ja Suomi Areenalla pidettyä ideointia suomalaisen ruoantuotannon turvaamisesta.

Tulostavoitteiden toteuma

Maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston välisessä tulossopimuksessa asetetuista tavoitteista 91 % toteutui suunnitellusti ja 9 % toteutui osittain (taulukko 1). Kaikkien tulostavoitteiden toteumasta on kuvaus liitteessä 1. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteista suunnitellusti toteutui 86 %, toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteista toteutui 100 % ja niin ikään 100 % toteutui voimavarojen hallinnan tavoitteista. Tulostavoitteisiin kytketyistä 73 toimenpiteestä toteutui suunnitellulla tavalla 73 % ja osittain 27 %. (taulukot 1 ja 2).

Taulukko 1. *Tulostavoitteiden ja niihin liitettyjen toimenpiteiden toteuma 2024. Arviointi asteikolla 1–5[1]. Osa toimenpiteistä on kytketty sekä yhteiskunnallisen vaikuttavuuden että toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteille.*

Tulostavoite /toimenpide	**Arvosanan 3 saaneiden määrä (%)**	**Arvosanan 4 saaneiden määrä (%)**	**Yhteensä**
Yhteiskunnallinen vaikuttavuuden tavoitteet (A-sarja) (lukumäärässä osatavoitteet, ei päätavoitetasoa)	**3 (14 %)**	**18 (86 %)**	**21 (66 %)**
Tavoitteisiin liittyvät toimenpiteet	4 (12 %)	30 (88 %)	34
Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet (B-sarja) (lukumäärässä B1-osatavoitteet ja muista päätavoitteet, koska niissä ei ole osatavoitteita)	**0 (0 %)**	**6 (100 %)**	**6 (19 %)**

[1] Arviointiasteikko: 1. Tavoitteesta on luovuttu; 2. Tavoite ei ole toteutunut; 3. Tavoite on toteutunut osittain; 4. Tavoite on saavutettu; 5. Tavoite on ylitetty.

Tavoitteisiin liittyvät toimenpiteet	16 (43 %)	21 (57 %)	37
Voimavarojen hallinnan tavoitteet (C-sarja)	**0 (0 %)**	**5 (100 %)**	**5 (16 %)**
Tavoitteisiin liittyvät toimenpiteet	0 (0 %)	2 (100 %)	2
Tulostavoitteet yht.	**3 (9 %)**	**29 (91 %)**	**32**
Tavoitteisiin liittyvät toimenpiteet yht.	**20 (27 %)**	**53 (73 %)**	**73**
Palvelulupaus	1 (20 %)	4 (80 %)	5

Taulukko 2. *Tulostavoitteisiin liittyvien toimenpiteiden toteuma vuosina 2022–2024. Arviointiasteikko on sama kuin taulukossa 1. Osa toimenpiteistä on kytketty sekä yhteiskunnallisen vaikuttavuuden että toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteille ja tässä taulukossa toimenpiteet on sijoitettu ensisijaiselle tavoitteelle.*

Tulostavoitteisiin liittyvien toimenpiteiden toteutuminen	**Yhteiskunnallinen vaikuttavuus**			**Toiminnallinen tuloksellisuus**			**Voimavarojen hallinta**			**Toimenpiteitä yhteensä**		
Vuosi	**2022**	**2023**	**2024**	**2022**	**2023**	**2024**	**2022**	**2023**	**2024**	**2022**	**2023**	**2024**
Tavoite on ylitetty (5), kpl (%)												
Tavoite on saavutettu (4), kpl (%)	28 (85%)	22 (85%)	30 (88%)	31 (79%)	16 (76%)	21 (57%)	4 (57%)	1 (50%)	2 (100 %)	55 (79%)	39 (80%)	53 (73%)
Tavoite on toteutunut osittain (3), kpl (%)	5 (15%)	4 (15%)	4 (12%)	7 (18%)	5 (24%)	16 (43%)	3 (43%)	1 (50%)	0 (0%)	14 (20%)	10 (20%)	20 (27%)
Tavoite ei ole toteutunut (2), kpl (%)				1 (3%)						1 (1%)		
Tavoitteesta on luovuttu (1), kpl (%)												
Toimenpiteiden lkm	**38**	**26**	**34**	**39**	**21**	**37**	**7**	**2**	**2**	**67**	**49**	**73**

Yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuma

Ruokaviraston tulossopimuksessa asetetuista tavoitteista yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteista 86 %:ssa toiminnan arvioitiin toteutuneen suunnitellusti. Tulostavoitteille asetetuista 73 toimenpiteestä suurin osa (73 %) toteutui suunnitellusti (arvosana 4) ja loput toteutuivat osittain, jolloin esimerkiksi osa tehtävistä siirtyi myöhemmäksi (arvosana 3). Toimenpiteistä, joiden toteuma ei ollut suunnitellun mukainen, on selvitys taulukossa 4. Liitteessä 1 on kaikkien tavoitteiden arviot sekä selitykset niiden osalta, joiden arvosana on alle 4.

Yhteiskunnallista vaikuttavuutta seurattiin myös tavoitteisiin kytketyillä tunnusluvuilla, jotka arvioitiin samalla asteikoilla (1–5). Näistä tunnusluvuista 72 %:ssa tavoitteet saavutettiin (ks. taulukko 3). Suurelta osin tunnusluvut ovat toimintaympäristön seurantaa varten ja ne kuvaavat usein sellaisia kokonaisuuksia, joissa viraston vaikutusmahdollisuudet ovat rajalliset.

Taulukko 3. *Yhteenveto yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tulostavoitteille asetettujen tunnuslukujen arvioinnista. Arviointiasteikko on sama kuin taulukossa 1. Arvosanoja 1 ja 5 ei annettu.*

Arvosana 2	Arvosana 3	Arvosana 4	Yhteensä
2 (5 %)	10 (24 %)	30 (72 %)	42

Lainsäädännön toimeenpano

Uudet NIS2- ja CER-direktiivit astuivat voimaan lokakuussa. Kansallinen lainsäädäntö valmistuu vuoden 2025 puolella, joten myös kyberturvallisuuden ja häiriönsietokyvyn parantamiseen liittyvät valvontatehtävät elintarvikeyrityksissä aloitetaan tuolloin.

Taulukko 4. *Tulostavoitteille kytkettyjen toimenpiteiden toteumasta niiltä osin, kun toteumassa oli puutteita.*

Toimenpide	Analyysi	Arvosana
1. Ruokavirasto huolehtii uuden lainsäädännön toimeenpanosta ja ohjeistamisesta	Uuden lainsäädännön osalta ei usealla sektorilla ole ollut resursseja tehdä riittävää ohjeistamista ja koulutusta.	3
1.1 Virasto ohjaa ja seuraa uuden eläinten hyvinvointilainsäädännön toimeenpanoa.	Ruokavirasto ohjeisti uuden eläinten hyvinvointilain toimeenpanoa mm. valmistelemalla ohjeita ja kouluttamalla. Ohjeistus ei kuitenkaan edennyt tavoitellulla aikataululla resurssivajeen takia.	3
1.2 Virasto osallistuu turkisalan laatujärjestelmien kehittämiseen toimialan kanssa	Ruokavirasto valmisteli ehdotuksia Fifurille turkisalan laatujärjestelmän kehittämiseksi, tavoitteena erityisesti turkistarhojen eläintaudeilta suojautumisen parantaminen. Laatujärjestelmä ei edennyt suunnitellusti.	3
1.5 Ruokavirasto selvittää mahdollisuuksia vähentää päällekkäistä valvontaa maatiloilla ja elintarviketeollisuudessa (HO)	Päällekkäistä valvontaa selvitettiin viimeksi valvonnan selvityksessä muutama vuosi sitten. Tämän jälkeen käyttöönotettiin satelliittiseuranta, ja paikalla tehtävien valvontojen määrä laski 5 %:sta 1 %:iin. Päällekkäisiä valvontoja, joita samat valvojat voisivat tehdä, ei tunnistettu eli eläinlääkärin valvontoja ei voi tehdä tavanomainen tukitarkastaja.	3
8.2 Ruokavirasto lisää yhteistyötä korkeakoulujen kanssa edistääkseen henkilöstön jatko-opintoja ja tohtorinkoulutusta	Yhteistyö ei edennyt suunnitellusti vähentyneiden henkilöstöresurssien takia.	3
8.4 Ruokavirasto osallistuu EU-rahoitusta saaneisiin tutkimus-/kumppanuushankkeisiin sekä huolehtii EU:n TKI-rahoituksen saamisesta hankkeiden loppuun saattamisella ja uusiin hankekokonaisuuksiin hakeutumalla (HO)	EU-rahoitus ja TK-hankkeiden määrä kasvoi vuonna 2023. Noin puolet hankkeista käynnistyi varsinaisesti vasta alkuvuodesta 2024. Hankkeiden toteutumisen suhteen oli haasteita rekrytointikiellon ja muiden henkilöstöresurssihaasteiden takia ja useassa hankkeessa ei vuodelle 2024 myönnettyä rahoitusta voitu laskuttaa suunnitellusti.	3
8.4.2 OH4Surveillance (2024-2026)	Hankkeen aloitus viivästyi, koska viraston YT-neuvottelut hidastivat ja rajoittivat rekrytointia.	3

8.4.3 EU-JAMRAI2: Joint Action Antimicrobial Resistance and Healthcare-Associated Infections 2 (2023-2027)	Käynnistyi, mutta rekrytointia ei voitu tehdä suunnitellusti.	3
8.4.4 Bin2Bean - Boosting the market deployment of safe, effective and sustainable innovations for soil improvement from biowaste, towards regenerative soil systems (2023–2026)	Hanke toteutetaan yhteistyössä SYKEn kanssa. Osa Ruokaviraston työkokonaisuudesta siirrettiin toteutettavaksi v. 2025 henkilöstövajeen takia. Työ vaatii muun muassa teknistä lisäresurssia.	3
8.4.5 DeliSoil – Delivering Soil improvers through improved recycling and processing solutions for food industry residues streams (2023-2027)	Hankkeeseen vaikutti rekrytointikielto ja lomautukset, joten budjetista saatiin laskutettua alle puolet suunnitellusta. Työ eteni kuitenkin pääasiassa suunnitellusti opinnäytetyöntekijän ansiosta.	3
8.4.6 European Partnership on Animal Health & Welfare (PAHW) (2024-2029)	Hanke käynnistyi hitaasti. Menetelmäkehitystöitä aloitettiin ja kansallisen yhteistyöryhmän toiminta käynnistyi. Tavoitteena on laajentaa Ruokaviraston roolia tulevina vuosina.	3
9.1 Määritellään virastotason linjaukset tiedon hankinnan ja tuottamisen menetelmistä ja tavoista.	Osin linjaus on olemassa säädöstasolla tai virastolle annettujen tehtävien kautta. Käytännössä tiedon hankkimiseen liittyy lainsäädäntöön ja standardien, sopimusten tms. usein sektorikohtaisia vaatimuksia. Uusien mahdollisuuksien mm. tekoälyn, automaattisen tiedonhankinnan ja sidosryhmäyhteistyön osalta tarvitaan linjauksia toimintatavoiksi. Edellinen huomioiden tulisi tehdä koottu linjaus, joka kannustaisi uusien toimintatapojen käyttöönottoon.	3
9.2.1 Yhteiskäyttöisten tietojärjestelmien työnjaon selventäminen eri viranomaisten kesken	Aloitettiin esiselvitys "Viranomaisten välisen asianhallinnan ja arkistoinnin kehittäminen", jossa yhtenä tehtävänä on yhteiskäyttöisten tietojärjestelmien ja erityisesti yhteiskäyttöisten tietovarantojen vastuunjako. Huolimatta esiselvityksen rajaamisesta asianhallintaan käydään läpi eri viranomaisten vastuut myös operatiivisissa järjestelmissä ja tietovarannoissa, koska luokittelu järjestelmässä käsiteltävistä tiedoista on tehtävä lainsäädännön (substanssilaki, tiedonhallintalaki, arkistolaki) asettamien ehtojen mukaisesti. Tässä on erityisiä resurssihaasteita kokonaisuuden vaativuuden takia.	3
9.2.4 Raportoinnin kehittäminen ja vakioiminen uusia järjestelmiä kehitettäessä ja olemassa oleville järjestelmille	Toimenpiteessä on kyse tiettyjen yhteisten tietosuoja-asetuksen mukaisten raportointivelvoitteiden kehittämisestä, jotka on mahdollista vakioida järjestelmästä riippumatta. Omien tietojen tarkastuspyyntö on koettu akuuteimmaksi. Sen kehittämiseen ja vakiointiin on suunniteltu toimintamalli järjestelmiin liitettävien työpakettien kautta. Työpakettien määrittely ja käyttöönotto on kesken. Raportoinnin kehittäminen ja vakioiminen yleisemmin vaatisi periaatteiden luomista ja muun muassa metatietojen parempaa hallintaa.	3
9.2.5 Säilytysaikojen määritteleminen tietojärjestelmien tiedoille. Ruokavirasto laatii seulontaesitykset	Toimenpiteen toteuttaminen ohjeistettiin ja annettiin toimeksi osastoille. Sekä substanssin että hallinnon resurssihaasteiden takia määrittely eteni hitaasti. DIGI kartoitti eri teknologiaympäristöissä	3

tiedoille, joilta puuttuu seulontapäätökset.	olevia tietokantoja ja -aineistoja, joille tullaan laatimaan seulontaesityksiä. Ruokaviraston seulontaesityksen myötä vahvistetaan olemassa oleva tiedonohjaussuunnitelma (TOS).	
9.4 Laaditaan tietojohtamisen strategia, jossa kuvataan tietojohtamisen pitkän aikajänteen tavoitetila sekä tiedon hyödyntämisen painopistealueet.	Strategian päivitys on työn alla ja tämäkin osa-alue tarkastellaan sen yhteydessä.	3
11 Ruokavirasto varmistaa tuottavuusrahahankkeiden sekä muiden strategisten kehittämishankkeiden etenemisen	Tuottavuusraha- sekä muiden tärkeiden hankkeiden eteneminen priorisoitiin korkealle. Talousvaikeuksien vuoksi Ruokavirasto joutui tekemään priorisointia myös tuottavuusrahahankkeiden välillä, jotta kriittisimmät asiat saatiin toteutetuksi.	3
11.1 Käynnissä olevat erillisrahoitusta saaneet tietojärjestelmähankkeet	Priorisoitujen hankkeiden, kuten esimerkiksi CAP27-tuottavuushankkeen osalta, Ruokavirasto on onnistunut täyttämään vaatimukset vaikeasta resurssitilanteesta huolimatta.	3
11.1.2 Sähköisen asioinnin kehittäminen elintarvikeketjussa SALLI (VM-tuottavuusraha)	Priorisoinnit loppuhankkeelle päätettiin ohjausryhmässä. Jokaiselle osakokonaisuudelle tehdään toteutuksia, mutta kaikkea ei voida toteuttaa tai tehdä siinä laajuudessa mitä hankkeen aluksi on ajateltu. Priorisoitu vahvasti vaikuttavimpiin kokonaisuuksiin.	3
11.1.6 Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin toimijoiden luvan-, hyväksynnän- ja ilmoituksenvaraiset toiminnat ja rekisteröinnit -hanke ILMO (VM-tuottavuusraha)	Hankkeessa keskityttiin käytöstä poistuneen ELITE-järjestelmän keskeisimpien toiminnallisuuksien siirtämiseen ELTE-järjestelmään. Sähköistä asiointipalvelua ei toteuteta hankkeessa.	3

Maatalouden ja maaseudun kehittämisen tuet – maaseudun elinvoimaisuuden varmistaja

Maaseutuhallinnon tulostavoitteiden voidaan arvioida toteutuneen hyvin. Edellisen maaseutuohjelmakauden 2014–2022 sulkeminen ja CAP27-strategiakauden toimeenpanot etenivät normaalisti. Toimintavuonna toteutettiin vielä lukuisia CAP27-strategiakauden tuomia uusia toimintoja sekä viljelijätuissa että maaseudun kehittämistuissa. Uudistuksista huolimatta kaikki tukihaut avautuivat suunnitelluissa aikatauluissa, ja tukiin liittyneet tarkastukset ja maksatukset toteutuivat suunnitellusti. Maksuaikatauluissa tapahtuneet muutokset eivät enää herättäneet edellisvuoden kaltaista huomiota, mutta sen sijaan mediaa ja alaa kiinnosti Ruokaviraston taloustilanteen mahdolliset vaikutukset maaseutuhallinnon toimintakykyyn. Erityisesti viljelijätukien maksuaikatauluihin kohdistui suuri kiinnostus. Voidaan arvioida, että toimeenpanon onnistumisen mahdollistivat toisaalta osaavan henkilöstön sitoutuminen yhteisiin tavoitteisiin, ja toisaalta toimintamenorahoituksen lisäksi toiminnan kehittämiseen käytössä olleet muut rahoituslähteet kuten valtiovarainministeriön CAP-tuottavuushankerahoitus sekä tekninen apu. Tehokkaan toimeenpanon yksi perustekijä oli myös edelleen aktiivisena jatkunut asiakassuuntautunut viestintä mm. verkkoviestinnän ja uutiskirjeiden avulla. Onnistumista

tukivat myös ELY-keskuksille, maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueille, Leader-ryhmille ja tuenhakijoille suunnattu neuvonta ja kouluttaminen.

Viljelijöiden suorissa tuissa peltolohkojen pinta-alamonitorointi vakiintui hallinnon työkaluna. Viljelijöiden käyttöön valmistettu edistyksellinen älypuhelinsovellus Vipu-mobiili vakiinnutti paikkansa asiakkaan ja hallinnon välisenä työkaluna, jolla viljelijä voi lähettää mm. valokuvia peltolohkoista. Eurooppalaisessa vertailussa suomalaiset viljelijät ottivat Vipu-mobiilin varsin hyvin vastaan, ja vastasivat sen avulla hallinnon selvityspyyntöihin kiitettävästi. Myös tekoälyä kehitettiin ja sovellettiin työkaluna mm. hallinnolle lähetettyjen valokuvien tulkinnoissa. Edellisvuonna aikataulupaineiden takia toteuttamatta jääneitä toiminnallisuuksia päästiin nyt toteuttamaan. Tärkeänä toimintavuoden tuloksena voidaan pitää myös sitä, että maksajaviraston toiminta täytti sille asetetut akkreditointivaatimukset, minkä ansiosta Suomi pystyi tulouttamaan EU:n maatalous- ja maaseudun kehittämisrahastoista suunnitellun määrän eli yli 1 miljardia euroa. Selvitys saamenkielisen tukihaun toteuttamiseksi Hyrrä-palvelussa toteutui.

Kestävä ja turvallinen ruokaketju

Elintarvikeketjun turvallisuuden ja vastuullisuuden varmistaminen oli viraston yksi päätehtävä ja sen tulokset raportoidaan vuosittain ns. VASU-raporteissa, jotka julkaistaan Ruokaviraston internet-sivuilla, ja joiden yhteenveto toimitetaan komissiolle elokuun loppuun mennessä. Elintarviketurvallisuusraportointi toteutettiin vuonna 2024 vuoden 2023 tietojen osalta selainpohjaisena, mikä mahdollistaa tietojen joustavampaa käyttöä.

Huoltovarmuus

Viraston rooli kansallisen turvallisuuden ja huoltovarmuuden ylläpitäjänä edellytti, että varautumista kehitettiin ja valmiussuunnitelmat päivitettiin. Virastossa seurattiin Ukrainan tilannetta ja ylläpidettiin tilannekuvaa myös muiden viranomaisten käyttöön. Lisäksi valmistauduttiin NATO-jäsenyyden tuomien hallinnollisten ja substanssiin liittyvien toimenpiteiden suunnitteluun ja ohjeistukseen. Muita varautumisen kannalta aktiivisia alueita olivat säteilyvaaratilanteiden hallinta, alkutuotannon varautuminen osana ruokaketjua sekä laboratoriovalmiuksien ylläpito. Näiden osalta yhteistyötä muiden viranomaisten ja toimijoiden kanssa tiivistettiin. Yhteistyö yhteisen terveyden (One Health) toimijoiden kanssa aktivoitui erityisesti turkistarhoille levinneen lintuinfluenssan hoitamisessa. Lisäksi kartoitettiin salmonellan tartuntalähteitä ja tehtiin sen torjuntatyötä. Kun samaan ajankohtaan osui useita kasvi- ja eläintauteihin sekä elintarvikkeisiin liittyviä erityistilanteita, asiantuntijoiden riittävyys eri tehtäviin oli koetuksella.

Henkilöstösuunnittelussa varauduttiin kriittisten palveluidun jatkuvuuden turvaamiseen kriisi- ja poikkeustilanteissa mm. sijaisjärjestelyitä kehittämällä. Tila- ja tietoturvallisuuden valmius- ja varautumistyötä tehtiin osana toiminnan jatkuvaa parantamista.

Muita toimenpiteitä, joissa Ruokavirasto onnistui hyvin, olivat:

- Luonnonvaratalouden digitalisaation yhteistyö;
- Uuden metsäpuiden siemenperustamisohjelman laatiminen;
- Yhteisen kalastuspolitiikan mukaisiin seuraamuksiin liittyvät soveltamislinjaukset ja -ohjeet sekä kouluttaminen, ja tähän liittyvien Oiva-ohjeiden tarkennukset;

- Kemera-lainsäädännön mukaisten seuraamustoimenpiteiden tehostettu käsittely niin, että käsiteltävien tapausten määrä pieneni merkittävästi.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tulostavoitteiden toteuma

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteita edistettiin hyvin ja arvosanan 4 sai 100 % tavoitteista. Toteuman yksityiskohdat on kuvattu luvussa 1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu. Taulukossa 4 on kuvattu toimenpiteet, joiden arvosanaksi tuli alle 4.

Laboratorio ja tutkimus

Laboratorio-, tutkimus- ja riskinarviointitoimintaa kehitettiin kansainvälisessä yhteistyössä vastaamaan muuttuvia tutkimustarpeita ja lainsäädännön vaatimuksia. Myös kotimainen Tulanet-yhteistyö oli aktiivista ja olimme mukana TK-lisärahaehdotusten valmistelutyössä. Ruokaviraston talouden sopeuttamistoimilla oli vaikutusta tutkimustoimintaan; tutkimushankkeita ei peruuntunut, mutta käynnistyminen viivästyi, hankkeiden tehtäviä siirrettiin seuraavalle vuodelle eikä esimerkiksi jo myönnettyä EU-rahoitusta saatu laskutettua suunnitellusti. Ruokaviraston tutkimusohjelman päivitystyötä tehtiin yhteistyössä keskeisten sisäisten ja ulkoisten sidosryhmien kanssa.

Diagnostiikka- ja analyysivalmiuksien kehittämisessä ja tehostamisessa käynnistettiin toimia mm. molekyylibiologian analytiikan (mm. PCR ja sekvensointi) yhtenäistämisessä. Toimilla tavoitellaan automaation lisäämistä ja kriisivalmiuden parantamista. Akkreditoidun pätevyysalueen laajennuksia tehtiin mm. koko genominsekvensoinnissa (WGS) ja reaaliaikaisissa PCR-menetelmissä, viljelymenetelmissä ja ELISA-menetelmissä. Sekvensoinnin akkreditointia laajennettiin kaikkiin tutkittaviin kasvitauteihin ja -tuhoojiin. Uusina alueina akkreditoitiin mm. isotooppitekniikka ja DNA-viivakoodaus, jotka liittyvät molemmat elintarvikepetosten selvittämiseen.

Tiedon hallinta

Vuoden 2024 aikana hyväksyttiin sekä Ruokaviraston tiedonhallintamalli että tietopolitiikka. Tiedonhallinnan organisoitumisen osalta tiedon kokonaishallinnan tiimin (TILT) ydinryhmän toiminta käynnistyi ja tiedon kokonaishallinnan ja tietosuojan työryhmä (TIP) jäsentyi uudelleen. Lisäksi käynnistettiin tiedonhallinnan kehittämistoimenpiteiden suunnittelu ja toteutus, kuten verkkokansioiden käytön vähentäminen ja säilytysaikojen määrittely. Nämä toimenpiteet jatkuvat vuonna 2025. Myös strategian määrittely ja toimeenpanon suunnittelu tietoon liittyvien päämäärien osalta sekä aluehallintovirastouudistuksen valmistelu tietohallinnon osalta jatkuvat vuonna 2025.

Tietojärjestelmien kehittäminen ja ylläpito

Viraston rakentamista ja ylläpitämistä tietojärjestelmistä hyötyvät niin asiakkaat kuin kumppanit ja keskeisten tietojärjestelmähankkeiden edistymistä on kuvattu kaaviossa 1. Virasto vastasi 65 tietojärjestelmän, 151 rekisterin, 14 tietovarannon ja 42 tietoaineiston ylläpidosta ja kehittämisestä. Järjestelmät palvelivat laajaa sidosryhmäjoukkoa, joka koostui kuluttajista, viranomaiskumppaneista sekä alkutuottajista ja mm. elintarvikealaan, metsäteollisuuteen, matkailualaan ja eläinlääkintään liittyvistä yrityksistä ja järjestöistä. Järjestelmillä ylläpidettiin tietoja maataloustuotannon ja maaseudun kehittämisen tuista,

laboratoriotutkimuksista, elintarvikehuoneistoista, viranomaisvalvonnasta sekä tieteellisestä tutkimuksesta, ja niihin pohjautui em. toimintoihin liittyvä sähköinen asiointi.

Tulostavoitteeksi asetettujen tietojärjestelmähankkeiden seurantayhteenveto on esitetty kaaviossa 1 ja taulukossa 4 on kuvattu niitä, joissa ei kokonaisuudessaan edetty suunnitellusti (arvosana alle 4). Hankkeita edistettiin suunnitellusti, mutta voimavarat eivät riittäneet kaikkien suunniteltujen toiminnallisuuksien toteuttamiseen kokonaan.

Hanke/projekti	Liikennevalot						
	Aikataulu	Kustannukset	Tuotosten laatu	Tuotosten laajuus	Resurssit (henkilöstö)	Riskit	Hyödyt
Koirarekisterin viimeistely ja käyttöönotto hanke päättyy 31.12.2024.	GREEN	GREEN	GREEN	GREEN	GREEN	GREEN	GREY
CAP27 -hanke, vaihe 1	-	-	-	-	-	-	-
CAP27 Tukisovellus ja Monitorointi **Hanke päättynyt 10/2024**	-	-	-	-	-	-	-
CAP27 Maaseudun kehittämistuet **Hanke päättynyt 12/2023**	-	-	-	-	-	-	-
CAP27, Markkinatuet **Hanke päättynyt 05/2024**	-	-	-	-	-	-	-
Teknologiaympäristöjen uudistaminen, ml. hallinnonalan META III -koordinaatio -hanke	YELLOW	YELLOW	GREEN	YELLOW	GREEN	YELLOW	YELLOW
Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin toimijoiden luvan-, hyväksynnän- ja ilmoituksenvaraiset toiminnat ja rekisteröinnit -hanke ILMO Hanke päättyy 31.12.2024	GREEN	GREEN	GREEN	YELLOW	GREEN	GREEN	GREEN
Maksu-, raportointi- ja saatavien seuranta -järjestelmän uudistaminen SAMPO	YELLOW	YELLOW	YELLOW	YELLOW	RED	YELLOW	GREEN
Sähköisen asioinnin kehittäminen elintarvikeketjussa SALLI	YELLOW	GREEN	GREEN	YELLOW	YELLOW	YELLOW	YELLOW
CAP27 -hanke, vaihe 2	-	-	-	-	-	-	-
CAP27 Viljelijätuet	YELLOW	YELLOW	GREEN	GREEN	YELLOW	YELLOW	GREEN
CAP27 Markkinatuet	GREEN	GREEN	GREEN	YELLOW	YELLOW	YELLOW	GREEN
CAP27 Sampo-järjestelmän lisätarpeet Projekti ei ole alkanut.	-	-	-	-	-	-	-
CAP27 Maaseudun kehittäminen	GREEN	GREEN	GREEN	YELLOW	YELLOW	YELLOW	GREEN
CAP27 Eläintunnistusjärjestelmän kehittäminen	YELLOW	YELLOW	GREEN	YELLOW	YELLOW	YELLOW	GREEN
Valtion aluehallinnon uudistus	-	-	-	-	-	-	-
AVI-Ruokavirasto-tehtävien siirtoa koskeva hanke	GREY	GREY	GREY	GREY	GREY	GREY	GREY
Ruokaviraston elinvoimakeskushanke	GREY	GREY	GREY	GREY	GREY	GREY	GREY

***Kaavio 1**. Erillisrahoitusta saavien tietojärjestelmähankkeiden toteuma vuonna 2024.*[2]

Palvelujen kehittäminen ja digitalisointi

Talousvaikeuksien vuoksi toimintaa on jouduttu merkittävästi priorisoimaan. Korkealle priorisoitujen hankkeiden, projektien ja toimintojen osalta olemme kuitenkin onnistuneet hyvin vaikeasta resurssitilanteesta huolimatta.

Tietoturvan taso on pidetty korkealla. Ruokavirastolla voimassa olevan ISO 27001-sertifikaatin puitteissa digitaalista turvallisuutta arvioidaan jatkuvasti ja todennetaan ulkoisilla auditoinneilla. Laaja uudelleensertifiointiauditointi toteutettiin marraskuun lopussa. Auditointi meni lävitse ilman poikkeamia.

Tekoälyn hyödyntämistä edistettiin hyväksymällä luovan tekoälyn linjaukset. Luovan tekoälyn ratkaisuja kannustetaan käyttämään matalalla kynnyksellä kaikissa toiminnoissa valtionhallinnon hyvän hallinnon periaatteet sekä Ruokaviraston linjaukset ja politiikat huomioiden. Tekoälyavusteista ohjelmointia pilotoitiin Ruokavirastossa alkusyksyn aikana. Pilotista saatujen positiivisten kokemusten perusteella Ruokaviraston sovelluskehityksessä siirryttiin laajasti hyödyntämään ohjelmointityötä tukevaa tekoälytyökalua.

Voimavarojen hallinnan tulostavoitteiden toteuma

Voimavarojen hallinnan tulostavoitteiden toteumaa analysoidaan luvussa 1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu. Tavoitteista 100 % sekä tavoitteille kytketyistä toimenpiteistä 100 % toteutui hyvin (arvosana 4).

1.3 Vaikuttavuus

1.3.1 Toiminnan vaikuttavuus

Ruokavirasto edisti hallinnonalan strategisia tavoitteita laaja-alaisesti: yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteista virastolla oli toimintaa 21 tavoitteessa yhteensä 24:stä. Virasto vaikutti merkittävästi hallinnonalan strategian toteutumiseen. Tulostavoitteiden toteuman analyysi on liitteessä 1.

Tavoitteet liittyivät ruokajärjestelmän kestävyyteen, turvallisuuteen ja kilpailukykyyn, luonnonvaratalouteen, viljelijöiden ja maaseudun yritystoiminnan tukemiseen sekä paikkatietojen hyödyntämiseen. Näillä tehtävillä oli merkittäviä vaikutuksia Suomen huoltovarmuuteen ja omavaraisuuteen, ihmisten ja eläinten terveyteen, hyvinvointiin ja ravitsemukseen, kasvintuotantoon, metsätalouteen, energiatalouteen sekä maaseudun yritystoiminnan ja maanviljelyn kannattavuuteen.

[2] Arviointiasteikko: Vihreä: Toiminta sujuu suunnitelman mukaan tai siinä on vain pieniä haasteita, jotka ovat ratkaistavissa ongelmitta; Keltainen: Toiminnassa on jotain haasteita, jotka edellyttävät seurantaa ja jotka voivat nostaa riskitasoa; Punainen: Ongelma on jo realisoitunut tai toiminta on kohdannut ison odottamattoman haasteen, mikä vaikuttaa merkittävästi etenemiseen. Riskit ovat jo realisoituneet.

Lisäksi esimerkiksi antibioottiresistenssin torjunnassa, elintarvikeketjun viennin edistämisessä ja harmaan talouden torjunnassa oli viraston työllä suuri yhteiskunnallinen vaikutus.

Kotimainen ruoantuotanto ja maatalous

Ruokaviraston toiminnan kotimaisen ruoantuotannon ja maatalouden edistämisessä voidaan arvioida olleen toimintavuonna erittäin vaikuttavaa. Kansallisen CAP-strategiasuunnitelman mukaisesti vaikutettiin samanaikaisesti maataloustuotannon kannattavuuteen, maatilayritysten tuotannon monipuolistamiseen, maaseudun kehittämiseen asuin- ja yrittämisen paikkana, uusiutuvien energiamuotojen tuotannon ja käytön lisääntymiseen, maatalouden ilmasto- ja ympäristötoimien toteutukseen ja paikallisen kylätoiminnan säilymiseen aktiivisena (Leader-toiminta). Maaseutuhallinnon toiminnan perustehtävät toimeenpantiin onnistuneesti mahdollistaen yhteensä noin 2 miljardin euron rahoituksen maaseutuelinkeinoille. Toimenpiteet ovat osa kotimaisen huoltovarmuuden ylläpitoa.

Ruoan riittävyys ja turvallisuus

Elintarvikeketju tuottaa ruokaa riittävästi ja ruoan turvallisuus on korkealla tasolla. Terveellisyyden osalta kuluttajien valintoihin pyrittiin vaikuttamaan esimerkiksi osallistumalla ja panostamalla ravitsemusneuvottelukunnan työhön.

Kasvi- ja eläintautien rajoittaminen

Kasvi- ja eläintautien seurantaa tehostettiin. Vakavat eläin- tai kasvitaudit eivät ole asettuneet Suomeen.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tulostavoitteiden toteuma (A-sarja)

A1 Kokonaiskestävän ruokajärjestelmän huoltovarmuus ja kilpailukyky paranevat (Arvosana 4)

Huoltovarmuutta kohottavia toimenpiteitä edistettiin osana normaalia toimeenpanoa ja Ruokavirasto osallistui aktiivisesti erilaisiin huoltovarmuusharjoituksiin.

Viennin kasvu oli vähäistä johtuen mm. ahtaajien lakosta mutta tavoitetta tukevia toimenpiteitä pystyttiin kyllä edistämään

Omavaraisuuden edistämiseen ja korkealaatuisuuteen panostettiin.

Ruokavirasto teki luvatusti voitavansa maatalouden rakenteen kehittymisessä, tuottavuuden parantamisessa ja elintarvikeomavaraisuuden säilymisessä korkeana. Maatalouden rakenteen kehittyminen, tuottavuus ja omavaraisuusaste syntyvät monen tekijän summana, ja kaikkiin niihin Ruokavirasto ei voi käytännössä vaikuttaa. Hyvinvointilainsäädännön osalta on vielä paljon tehtävää mutta eläinten hyvinvointi on korkealla tasolla.

CAP-strategiasuunnitelmassa vuosille 2023–2027 on työkaluja toimialan taloudellisen, ekologisen ja sosiaalisen kestävyyden varmistamiseksi. Näiden lisäksi luonnonolosuhteet, kuten kasvukauden sääolot (paikalliset kuivuudet ja myöhemmin rankat sateet), vaikuttivat tuotannon onnistumiseen. Kasvintuotantoa rasittivat alkukesän kuivuus ja loppukesän runsaat sateet, minkä arvioitiin pudottaneen satotasoja 20–25 %. Viraston järjestämät

koulutukset sekä tuensaajien ohjaus olivat edellytys sille, että tukihaut voitiin avata suunnitellusti, vaikka uudistuksia oli mittavasti.

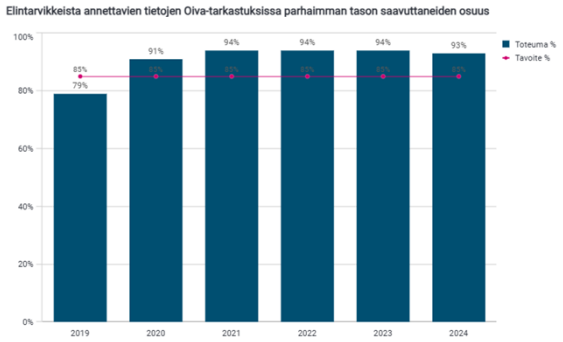

Kuva 2. *Oiva-tarkastuksissa parhaimman tason saavuttaneet vuosina 2019–2024*

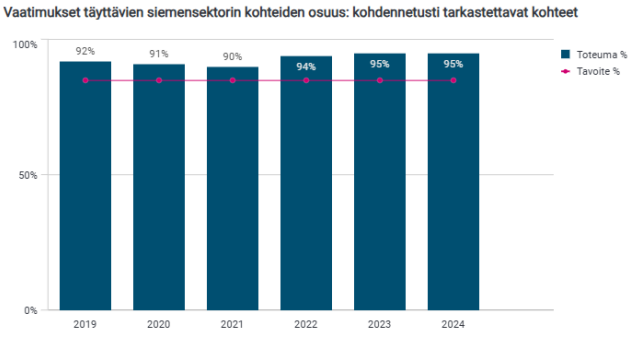

Kuva 3. *Vaatimukset täyttävien siemensektorin kohteiden osuus: kohdennetusti tarkastettavat kohteet*

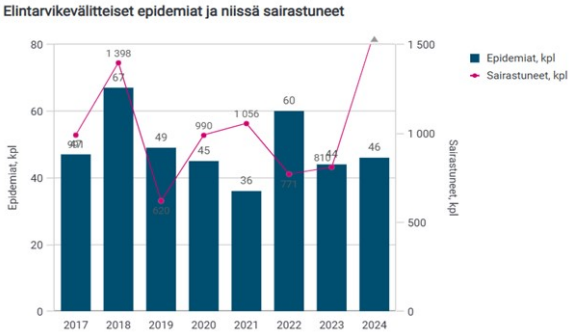

Kuva 4. *Elintarvikevälitteiset epidemiat ja niissä sairastuneet*

Kuva 5. *Mikrobilääkkeiden käyttömäärät tuotantoeläimillä 2014–2023*

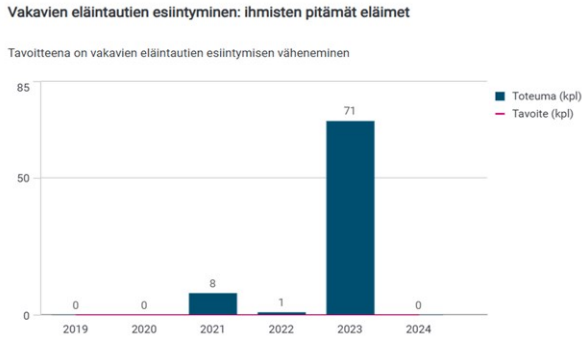

Kuva 6. *Vakavien eläintautien esiintyminen vuosina 2019–2024; ihmisten pitämät eläimet*

Kuva 7. *Elintarvikeviennin arvo vuosina 2015–2024 (vuoden 2024 luku on arvio)*

A2. Kestävä luonnonvaratalous turvaa huoltovarmuutta, lisää hyvinvointia ja korvaa uusiutumattomien raaka-aineiden ja energian käyttöä (Arvosana 4)

Kotimaisen ruoantuotannon jatkuminen voitiin varmistaa Suomen CAP-strategian työkaluilla. Sen vuoksi CAPin toimeenpanon onnistuminen oli erittäin tärkeää huoltovarmuuden näkökulmasta ja osaltaan myös uusiutuvien energiaraaka-aineiden käytön lisäämiseksi. Viljelijöiden ja maaseudun kehittämisen tukeminen auttoivat koko maan asuttuna pitämistä, maaseudun yritystoimintaa ja maaseudun viihtyvyyttä myös virkistyskäytön näkökulmasta. Maatalouden monimuotoisuuden ja maisemanhoidon hyväksi tehtiin toimenpiteitä eri hallinnon aloja yhdistävässä LUMO-projektissa.

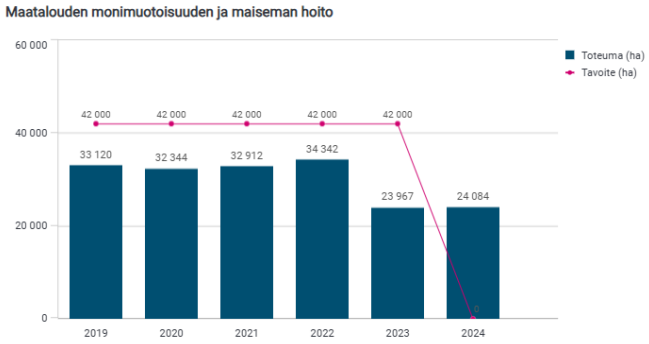

Kuva 8. *Maatalouden monimuotoisuuden ja maisemanhoidon pinta-ala vuosina 2019–2024*

A3. Monipuolinen yritystoiminta sekä menestyvä maaseutu ja saaristo, monipaikkaisuus ja yhteistyöverkostot vahvistavat yhteiskuntaa (Arvosana 4)

Maaseudun yritysrakenteen vahvistaminen ja kilpailukyvyn parantaminen olivat Ruokaviraston ydintehtäviä. Suomen CAP-strategiasuunnitelmassa on useita toimenpiteitä, joilla näihin voitiin vaikuttaa. Suunnitelman toimeenpanossa keskityttiin viljelijöiden ja muiden tukia hakevien kannalta tärkeimpiin tehtäviin. Maksajavirastokokonaisuuden (Ruokavirasto, kuntien YTA-alueet ja ELY-keskukset) onnistuneen toiminnan ansiosta tukihaut ja maksatukset toteutuivat suunnitellusti, ja aktiivinen viestintä, yhteistyö, neuvonta ja koulutukset varmistivat osaltaan työn onnistumista.

Samanaikaisesti nykyisen CAP-strategiakauden toimeenpanotehtävien kanssa virasto pystyi huolehtimaan vanhan maaseutuohjelman 2014–2020 ohjelmakauden ja myös ns. elpymisvälineen maksuista aikataulussaan. Näillä oli suuri merkitys viljelijöiden ja muiden maaseudun elinkeinojen taloudelle.

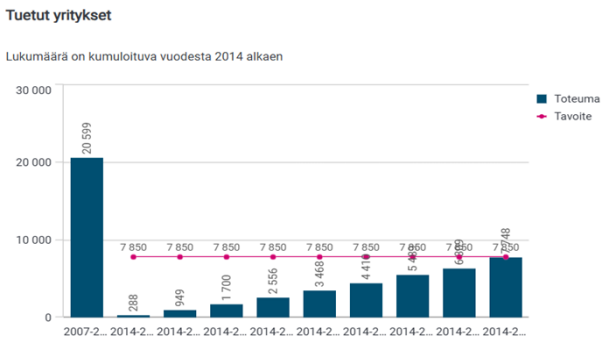

Kuva 9. *Tuettujen yritysten määrä ohjelmakaudella 2014–2024*

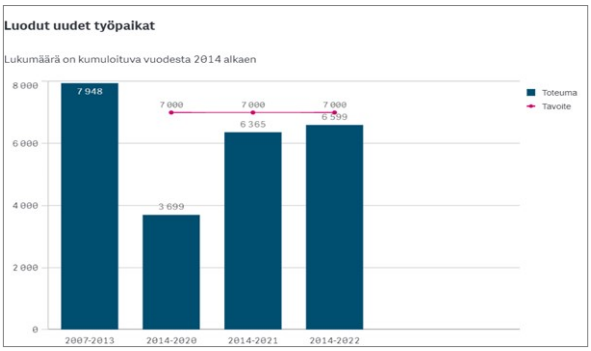

Kuva 10. *Luodut uudet työpaikat ohjelmakaudella 2014–2022*

A4 Luotettavat ja laajakäyttöiset paikka-, kiinteistö- ja huoneistotiedot mahdollistavat uutta liiketoimintaa ja turvaavat omistusta (Arvosana 3)

Paikkatietojen hyödyntämisen suunnittelu on vielä alkuvaiheessa. Kasvinterveydessä on tehty paikkatietokokeiluja, jotka tukevat mahdollisten karanteenituhoojalöydösten hallintaa.

1.3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Ruokaviraston vastuulla olevat siirto- ja sijoitusmenot liittyivät mm.

- maataloustoimintaan (mm. suorat tuet ja palkkiot, erilaiset toiminnan aloittamiseen, lopettamiseen ja tulonmuodostukseen liittyvät tuet);
- maaseudun elinkeinojen kehittämiseen ja tukemiseen;
- ympäristö- ja luomukorvauksiin;
- luonnonhaittojen korvaamiseen;
- eläinten terveyteen ja hyvinvointiin;
- kasvinterveyteen; sekä
- ESR+ aineelliseen apuun vähävaraisille

Suurimmat siirtotalouden rahamäärät liikkuivat EU-tulotuessa ja EU-markkinatuessa (noin 517 milj. euroa), luonnonhaittakorvauksissa (noin 570 milj. euroa), maa- ja puutarhatalouden kansallisessa tukemisessa (noin 350 milj. euroa) sekä ympäristö- ja luomukorvauksissa, neuvonnassa ja ei-tuotannollisissa investoinneissa (noin 335 milj. euroa). Erilaisina maaseudun elinkeinojen toimintaedellytyksiä turvaavina tukimuotoina ja avustuksina, kuten aloittamis- ja investointiavustukset, yritys- ja hanketuet, maaseuturahaston elpymisvälinetuet sekä maaseudun ja ruokaketjun kehittäminen, maksettiin noin 322 miljoonaa euroa. Eläinten hyvinvointikorvauksia maksettiin yhteensä noin 74 miljoonaa euroa.

Tukien, korvausten ja avustusten avulla mahdollistettiin maatalouselinkeinojen ja maaseudun yritystoiminnan harjoittamista ja kehitettiin maaseutualueiden asumisen, elinkeinojen ja yritystoiminnan edellytyksiä. Investoinneilla lisättiin kotimaisen uusiutuvan energian tuotantoa ja siten vähennettiin riippuvuutta fossiilisista energialähteistä. Laajakaistahankkeilla puolestaan tuettiin maaseudun elinvoimaisuutta parantamalla digitalisaation hyödyntämistä yritystoiminnassa ja asumisessa. Korvausten avulla

kompensoitiin myös luonnoneläinten tai -ilmiöiden aiheuttamia vahinkoja erilaisille toimijoille. EU- ja kansallisten tukien keskeisenä tarkoituksena oli turvata maatalous- ja puutarhatuotannon kannattavuus ja jatkuvuus sekä mahdollistaa tuotannon harjoittaminen kestävästi ja ympäristöystävällisesti.

Yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden kannalta maatalouden ja maaseudun korvauksilla ja tuilla oli tärkeä rooli kotimaisen elintarvikehuoltovarmuuden ja maaseudun elinvoimaisuuden turvaamisessa. Maatalouden aloitustukien avulla pyrittiin lisäämään maatilojen sukupolvenvaihdosten määrää, mikä on kotimaisen ruoantuotannon jatkuvuuden kannalta olennaisen tärkeää. Viimeisten vuosien aikana jatkajien määrä on huolestuttavasti laskenut, mutta vuonna 2024 näytti tapahtuvan käänne parempaan eli aloitustukien määrä kasvoi. Tällä hetkellä tehdään vuosittain noin 300 CAP-suunnitelman kautta tuettua maatilan sukupolvenvaihdosta. Arvioiden mukaan sama määrä vaihdoksia syntyy ilman julkista tukea. Voidaan arvioida, että vaikka omistajanvaihdosten määrä kasvoi viime vuonna, niitä tehdään edelleen liian vähän kotimaisen maatalouden jatkuvuuden turvaamiseksi. Maatilojen kannattavuuskehitys jatkui edelleen huonona. Kannattavuutta ja tilojen maksuvalmiutta heikensi erityisesti energian, lannoitteiden, rehujen ja kasvinsuojeluaineiden korkeat hinnat. Tuotantokustannusten nousua ei pystytty markkinoilla kompensoimaan myyntituotteiden hintojen nousulla. Tukien ja korvausten merkitys tilojen maksuvalmiuden turvaamisessa oli edelleen suuri.

Monen tukimuodon, kuten ympäristökorvausten, ESR+ aineellisen avun ja eläinten hyvinvointiin liittyvien korvausten, taustalla oli vastuullisuus - joko vastuullisiin ja eettisiin tuotantotapoihin kannustaminen tai esimerkiksi köyhyyteen ja vähävaraisuuteen liittyvän nälän vähentäminen. Lisäksi erilaisten eläin- ja kasvitautien leviämisen estämiseen tarvittiin rahoitusta.

1.4 Toiminnallinen tehokkuus

Kustannukset, tuotot ja henkilötyövuodet ydintoiminnoittain toteutuivat taulukossa 5 esitetyllä tavalla. Taulukkoon 6 on koottuna toiminnallista tehokkuutta kuvaavia tunnuslukuja.

Taulukko 5. *Ruokaviraston kustannukset, tuotot ja henkilötyöpanos vuosina 2022–2024* [3]

Ydintoiminto	Toteuma 2022			Toteuma 2023			Tavoite 2024			Toteuma 2024		
	Kustannukset 1 000 €	Tuotot 1 000 €	HTV	Kustannukset 1 000 €	Tuotot 1 000 €	HTV	Kustannukset 1 000 €	Tuotot 1 000 €	HTV	Kustannukset 1 000 €	Tuotot 1 000 €	HTV

[3] Ei sisällä elintarvikemarkkinavaltuutetun toimistoa (2024 kustannuksia 463 000 euroa ja 4 HTV) eikä IT-asiantuntijapalveluiden läpilaskutusta.

Maatalous	20 248	689	149	21 746	1 344	159	20 340	688	150	20 078	6 529	156
Maaseudun kehittäminen	9 838	2 660	77	10 026	3 261	82	10 579	5 193	76	9 946	5 326	77
Metsätalous	546	8	6	584	51	7	521	9	6	712	10	9
Elinkeinokala-, riista- ja porotalous	820	32	9	748	39	9	782	250	9	665	111	7
Elintarviketurvallisuus, josta	38 068	14 971	376	38 255	16 292	366	37 287	15 292	373	36 821	16 892	351
- valvonta	27 752	14 490	256	27 537	15 389	254	27 443	14 903	254	26 738	16 261	245
- laboratoriopalvelut ja riskinarviointi	10 317	480	120	10 718	903	112	9 844	389	119	10 083	631	106
Eläinten terveys ja hyvinvointi, josta	26 085	4 414	243	28 426	7 374	237	26 890	3 845	240	27 002	5 789	228
- valvonta	13 425	3 483	101	14 205	6 331	103	13 890	2 714	100	13 065	4 887	95
- laboratoriopalvelut ja riskinarviointi	12 660	932	142	14 221	1 043	134	13 000	1 131	140	13 937	902	133
Kasvintuotanto ja kasvinterveys, josta	11 318	3 982	122	11 640	4 020	119	10 800	3 798	121	11 419	4 436	114
- valvonta	7 624	2 872	77	7 598	2 689	74	7 275	2 584	76	7 536	3 045	71
- laboratoriopalvelut ja riskinarviointi	3 694	1 110	45	4 042	1 330	44	3 525	1 214	45	3 883	1 391	43
Tutkimustoiminta	874	445	9	1 944	830	19	1 227	626	9	1 607	602	12
FEAD vähävaraisten apu	222	155	3	13	1	0	0	0	0	0	0	0
Ulkoiset IT-palvelut	2 794	2 573	35	3 181	3 258	31	2 666	2 666	35	3 407	3 400	16
Yhteensä	**110 813**	**29 929**	**1 029**	**116 563**	**36 470**	**1 029**	**111 092**	**32 053**	**1 019**	**111 657**	**43 095**	**970**

Ulkoisten IT-palveluiden HTV on laskenut 31 HTV:stä 16 HTV:een työajankohdistamisen muutoksen vuoksi. Kirjaustapaa muutettiin, kun yhteisten IT-palvelujen kustannukset (yhteiset IT-, teknologia- ja hallintapalvelut) siirtyivät Ruokaviraston omistukseen. Samalla ulkoisten IT-palveluiden hinnoittelutapaa muutettiin. Ulkoiset IT-palvelut koostuvat siten edelleen laskutettavasta osuudesta ja yhteisistä IT-palveluista.

Taulukko 6. *Toiminnallista tehokkuutta kuvaavia tunnuslukuja.*

Tunnusluku	***Toteuma 2022***	***Toteuma 2023***	***Tavoite 2024***	***Toteuma 2024***
Maatalous ja maaseudun kehittäminen				
Sähköinen tukihakuprosentti				
- Pinta-alaperusteiset tuet [4]	95	100	100	100
- Yritys-, hanke- ja rakennetuet [4]	98	100	99	99
Yritys-, hanke- ja rakennetukivarojen sidonnat ja maksut				
CAP-suunnitelma 2023–2027				
- Sidontaprosentti rahoitussuunnitelmasta		13	15	20
- Maksuprosentti rahoitussuunnitelmasta		3	5	10
Ohjelmakausi 2014–2020				
- Sidontaprosentti				
- Maksuprosentti sidonnoista	92	97	100	99
- Maksuprosentti rahoitussuunnitelmasta	80	83	100	84
Siirtymäkausi (2021–2022)				

[4] Taulukko ei sisällä CAP-suunnitelmakauden 2023–2027 tavoitteita.

- Sidontaprosentti	100			
- Maksuprosentti sidonnoista	35	63	60	85
- Maksuprosentti rahoitussuunnitelmasta	35	60	60	65
Elpymisväline				
-Sidontaprosentti	94			
-Maksuprosentti sidonnoista	22	55	60	79
Laadunhallinta ja sen kehitys				
Asiakkaiden palvelukokemus [5]	3,09	3,14	3,55	3,22
Sähköisten palveluiden häiriöttömyys, %				
-Ruokavirasto.fi	99,9	99,9	98	99,9
-Eläinrekisteri	98,7	99,9	98	99,9
-Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteri		99,9	98	99,9
-Oiva	100	100	98	100
-Ilppa		100	98	99,7
-Vipu	99,9	100	98	99,9
-Hyrrä	100	99,2	98	99,6
-Touko	100	99,8	98	99,9
Palvelusopimusten toteuma [6]	77,4	118	98	100
Hankehakemukset				
Yhteisrahoitteiset/ulkopuolisen rahoituksen tutkimus- ja kehittämishankehakemukset (kpl)	29	31	20	34
- joista hyväksytyt rahoituspäätökset (kpl)	23	25	10	14
Viestintään liittyviä tunnuslukuja				
Vuorovaikutus ja viestintä, sisäinen (VM Baro, 1–5)	**3,52**	**3,54**	**3,31**	**n/a**
Ruokavirasto.fi-sivusto				
- Saavutettavuusarvosana (max 100)	76	80	85	84
- Sivustolla kävijä saa tarvitsemansa tiedon kokonaan tai osittain (%)	61	65	69	69
PR Barometer -viestintätutkimus [7]				
- Median yleinen tyytyväisyys yhteistyöhön (1–10)	7,75	8,06		n/a
- Organisaation maine (1–10)	7,9	8,34		n/a
- Luotettavuus (1–10)	8,57	8,84		n/a

1.4.1 Toiminnan tuottavuus

Tuottavuuden ja taloudellisuuden laskennassa käytettiin Tilastokeskuksen käyttämää parivuosilaskentamallia, jossa tuottavuus lasketaan tuotos- ja työpanosindeksien avulla. Tuotosindeksi lasketaan suoritteiden lukumäärien ja kustannusosuuksien muutoksen avulla. Tuotosindeksin laskentaa varten viraston tuotokset ryhmiteltiin taulukossa 7 esitettyihin tunnuslukuihin tai suoriteryhmiin.

Taulukko 7. *Tuotosindeksin laskentaan käytetyt tunnusluvut ja suoritteet sekä niiden kustannusosuudet. Suoritteiden kustannusosuudet on laskettu kustannuslaskennan avulla.*

[5] Mitataan pikapalautekyselyinä strategisesti tärkeissä palveluissa (arviointiasteikko 1–4).

[6] Tarkoitetaan taulukossa lueteltujen sähköisten palveluiden todellista, teknistä käytössä oloaikaa suhteessa tavoiteltuun käytössä oloaikaan (%).

[7] PR Barometer on Taloustutkimus Oy:n toteuttama tutkimus järjestöjen ja julkisen hallinnon organisaatioiden viestinnästä. Tutkimus selvittää toimittajien käsityksiä yksittäisten organisaatioiden maineesta ja menettelytavoista. Tutkimus toteutetaan joka toinen vuosi.

Tunnusluku/Suorite	Määrä 2023	Osuus HTV-määrästä (%) 2023	Määrä 2024	Osuus HTV-määrästä (%) 2024	Muutos 2023–2024
Maatalous (HTV)	159	15,5 %	156	16,1 %	-0,3 %
Tukijärjestelmän suunnittelu, ohjaus ja seuranta (HTV)	113	11,0 %	109	11,2 %	-0,4 %
Tukien valvonta ja tarkastus (HTV)	46	4,5 %	47	4,8 %	0,1 %
Maaseudun kehittäminen (HTV)	68	6,6 %	63	6,5 %	-0,5 %
Tukijärjestelmän suunnittelu, ohjaus ja seuranta (HTV)	59	5,7 %	55	5,7 %	-0,4 %
Tukien valvonta ja tarkastus (HTV)	9	0,9 %	8	0,8 %	-0,1 %
Maaseutuverkostoyhteistyö (HTV)	14	1,4 %	14	1,4 %	0,0 %
Metsätalous (HTV)	7	0,7 %	9	0,9 %	0,2 %
Tukijärjestelmän suunnittelu, ohjaus ja seuranta (HTV)	2	0,2 %	1	0,1 %	-0,1 %
Tukien valvonta ja tarkastus (HTV)	5	0,5 %	8	0,8 %	0,3 %
Elinkeinokala-, riista- ja porotalous (HTV)	9	0,9 %	8	0,8 %	-0,1 %
Tukijärjestelmän suunnittelu, ohjaus ja seuranta (HTV)	5	0,5 %	5	0,5 %	0,0 %
Tukien valvonta ja tarkastus (HTV)	4	0,4 %	3	0,3 %	-0,1 %
Tieteellinen tutkimus	90	1,8 %	83	1,5 %	-0,1 %
- Tieteelliset referoidut julkaisut (kpl)	51		45		
- Muut tieteelliset julkaisut (kpl)	1		1		
- Muut julkaisut (kpl)	38		37		
Elintarviketurvallisuuden valvonta		35,6 %		35,8 %	
Laboratoriotutkimukset (kpl)	159 474	10,9 %	164 764	10,9 %	0,4 %
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (HTV)	90	8,7 %	86	8,9 %	-0,4 %
Valvonnan toimenpiteet (kpl)	3 356	3,7 %	6 136	3,6 %	2,2 %
Lihantarkastus (1 000 kg)	385 072	12,2 %	394 000	12,4 %	0,3 %
Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta		23,0 %		23,5 %	
Laboratoriotutkimukset (kpl)	202 876	13,0 %	142 804	13,7 %	-4,7 %
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (HTV)	57	5,5 %	55	5,7 %	-0,2 %
Valvonnan toimenpiteet	3 011	4,5 %	1 260	4,1 %	-3,7 %
Kasvintuotannon edellytykset ja kasvinterveys		11,6 %		11,8 %	
Laboratoriotutkimukset (kpl)	57 425	4,3 %	43 700	4,4 %	-1,2 %
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (HTV)	42	4,2 %	41	4,2 %	-0,1 %
Valvonnan toimenpiteet (kpl) sis. tarkastukset	18 717	3,1 %	17 423	3,1 %	-0,2 %
Ulkoiset IT-palvelut (HTV)	31	3,0 %	16	1,6 %	-1,5 %
YHTEENSÄ		**100,0 %**		**100,0 %**	**-10,1 %**

Laskennassa suoritteena on käytetty osittain HTV-toteumia, joiden osalta virasto pyrkii kehittämään tuotosmäärien muutosta paremmin kuvaavia suoritteita tuotoksina.

Tuotosindeksi laski yhteensä 10,1 %. Suoritemäärät ja niiden muutokset on eritelty tarkemmin luvussa 1.5.1.

Työpanosindeksi lasketaan henkilötyövuosien määrän muutoksen avulla. Laskennassa käytettävät vertailukelpoiset henkilötyövuodet laskivat vuonna 2024 5,7 % verrattuna vuoteen 2023 taulukon 8 mukaisesti. Henkilötyövuosien laskuun on vaikuttanut vuoden 2024 YT-neuvottelut ja niistä aiheutuneet henkilöstövähennykset. Viraston tuottavuus laski toimintavuonna 10,1 prosenttia edellisvuoden tasosta taulukon 9 mukaisesti.

Taulukko 8. *Työpanosindeksi ja henkilötyövuositoteumat.*

	Toteuma	**Toteuma**	**Muutos**
TYÖPANOSINDEKSI	**2023**	**2024**	**2023–2024**
Henkilötyövuositoteutuma	1 029	970	-5,7 %

Taulukko 9*. Tuottavuusindeksi.*

PARIVUOSIVERTAILU	**2023 toteuma**	**2024 toteuma**
Tuottavuusindeksi	106,0	95,9

1.4.2 Toiminnan taloudellisuus

Taloudellisuus lasketaan kustannus- ja tuotosindeksien avulla. Kustannusindeksin laskennassa kustannukset jaettiin palkka- ja muihin kustannuksiin. Vertailuvuoden kustannukset deflatoitiin Tilastokeskuksen laatiman julkisten menojen hintaindeksin perusteella, jolloin kustannuksista saatiin poistettua inflaation vaikutus. Palkkamenojen inflaatio oli toimintavuonna 1,03 prosenttia ja muiden kustannusten deflatoinnissa käytetty tavaroiden ja palveluiden inflaatio 1,02 prosenttia. Laskennassa huomioidaan peruskehyksen lisäksi muita rahoituslähteitä mm. tuottavuusrahat ja tekninen apu. Kustannusten kasvuun vaikuttivat erityisesti IT-kehittämishankkeet sekä tietojärjestelmien jatkuva kehittäminen ja ylläpito.

Ilman deflatointia kustannukset laskivat 3,2 % ja inflaation vaikutuksen eliminoimisen jälkeen kustannukset laskivat 2,2 % taulukon 10 mukaisesti.

Taulukko 10. *Kustannusindeksi.*

	Toteuma	**Toteuma**	**Muutos**
Kustannusindeksi	**2023**	**2024**	**2023–2024**
Deflatoimattomana			
Palkkakustannukset (1 000 €)	72 502	69 442	-4,2 %
Muut kustannukset (1 000 €)	42 839	41 822	-2,4 %
Kustannukset yhteensä (1 000 €)	115 341	111 657	-3,2 %
Deflatoituna			
Palkkakustannukset (1 000 €)	70 006	67 189	-4,0 %

Muut kustannukset (1 000 €)	40 885	41 291	1,0 %
Kustannukset yhteensä (1 000 €)	110 892	108 475	-2,2 %
KOKONAISPANOSINDEKSI	**104,0**	**97,8**	

Viraston taloudellisuus laski 9,5 % taulukon 11 mukaisesti. Tuotosindeksin vaikuttaneita tekijöitä on käsitelty luvuissa 1.4.1. ja 1.5.1. Kulujen muutoksia on käsitelty luvussa 1.6.3.

Taulukko 11. *Taloudellisuusindeksi.*

PARIVUOSIVERTAILU	2023 toteuma	2024 toteuma
Taloudellisuusindeksi	101,9	92,4

1.4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus on esitetty taulukossa 12.

Maksullinen toiminta yhteensä

Maksullisen toiminnan tuotot olivat 25,9 (26,4) milj. euroa. Kokonaiskustannukset olivat 30,1 (31,0) milj. euroa. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli toimintavuonna 89 % (88 %). Maksullisen toiminnan tuotot perustuivat maa- ja metsätalousministeriön asetukseen Ruokaviraston maksullisista suoritteista (1248/2023).

Julkisoikeudellinen toiminta

Maksullisen julkisoikeudellisen toiminnan tuotot olivat 22,5 (23,1) milj. euroa. Tuloista suurimpina olivat lihantarkastus 10,4 milj. euroa, nautaeläinten rekisteröinti 1,6 milj. euroa, koirarekisteri 1,4 milj. euroa, luomuvalvonta 1,3 milj. euroa ja eläinlääkejäämien valvontaohjelma 1,3 milj. euroa.

Maksullisen julkisoikeudellisen toiminnan kustannukset olivat 23,9 (24,9) milj. euroa. Maksullisen julkisoikeudellisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 94 % (93 %).

Maksullisen julkisoikeudellisen toiminnan osalta kustannusvastaavuuden alijäämä 1,4 milj. euroa johtuu maksuasetuksen (1248/2023) pykälän 3§ suoritteista, joiden maksut poikkeavat omakustannusarvosta. Virasto on saanut pienteurastamoiden osalta talousarviossa peruskehykseen 0,6 milj. euroa, mutta noin 0,8 milj. euron osalta ei ole saatu rahoitusta talousarviossa.

Liiketaloudellinen toiminta

Liiketaloudellisen toiminnan tuotot olivat 3,4 (3,2) milj. euroa ja kustannukset olivat 6,2 (6,1) milj. euroa. Liiketaloudellisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 55 % (53 %) ilman hintatukea. Maksullisten eläintautitutkimusten, joilla pyritään havaitsemaan ja seuraamaan vastustettavia ja uhkaavia eläintauteja, on vuoden 2024 talousarviossa myönnetty hintatukea 0,8 milj. euroa.

***Taulukko 12**. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus vuonna 2024.*

	Maksuperustelain mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet			**Maksuperustelain mukaiset liiketaloudelliset suoritteet**						**Maksullinen toiminta yhteensä**			
	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2022	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2024	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tavoite 2024	Toteuma 2024
(1 000 €)				*Hintatuet*	*Muut liiketaloudelliset*	*Hintatuet*	*Muut liiketaloudelliset*	*Hintatuet*	*Muut liiketaloudelliset*				
TUOTOT													
- maksullisen toiminnan myyntituotot	20 034	23 096	22 398	563	2 600	609	2 588	643	2 771	23 197	26 292		25 812
- maksullisen toiminnan muut tuotot	80	92	86	12	12	16	14	16	13	104	122		115
tuotot yhteensä	**20 114**	**23 187**	**22 484**	**575**	**2 612**	**625**	**2 602**	**659**	**2 784**	**23 301**	**26 414**	**26 850**	**25 927**
KOKONAISKUSTANNUKSET													
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	194	170	213	198	91	254	101	211	106	483	525		531
- henkilöstökustannukset	10 047	10 483	10 551	1 037	975	1 050	924	1 227	839	12 059	12 457		12 617
- vuokrat	696	866	945	174	104	312	213	447	216	974	1 392		1 608
- palvelujen ostot	4 310	2 993	2 529	245	849	66	726	76	846	5 405	3 785		3 451
- muut erilliskustannukset	389	288	312	29	37	0	24	0	13	456	312		326
- ELY- keskusten kustannukset	1 208	1 446	1 434	0	0	0	0	0	0	1 208	1 446		1 434
erilliskustannukset yhteensä	**16 844**	**16 246**	**15 985**	**1 683**	**2 058**	**1 681**	**1 988**	**1 962**	**2 020**	**20 585**	**19 916**		**19 966**
- tukitoimintojen kustannukset	7 204	8 258	7 533	756	722	980	1 143	1 061	914	8 682	10 382		9 508
- poistot	510	345	277	42	202	66	169	41	183	754	579		502
- korot	0	45	63	0	0	5	24	0	52	0	74		114
- muut yhteiskustannukset	0	0	0	0	0	0	0			0	0		
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	**7 713**	**8 647**	**7 873**	**799**	**924**	**1 051**	**1 337**	**1 103**	**1 148**	**9 436**	**11 035**		**10 124**
Kokonaiskustannukset yhteensä	**24 557**	**24 893**	**23 857**	**2 482**	**2 982**	**2 733**	**3 325**	**3 065**	**3 168**	**30 021**	**30 951**	**31 688**	**30 090**
KUSTANNUSVASTAAVUUS	**82 %**	**93 %**	**94 %**	**23 %**	**88 %**	**23 %**	**78 %**	**22 %**	**88 %**	**78 %**	**85 %**	**85 %**	**86 %**
(TUOTOT-KUSTANNUKSET)	**-4 443**	**-1 706**	**-1 374**	**-1 907**	**-370**	**-2 108**	**-723**	**-2 406**	**-383**	**-6 720**	**-4 537**	**-4 838**	**-4 163**
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				969		800		**800**		969	800	800	800
KUSTANNUSVASTAAVUUS	**-4 443**	**-1 706**	**-1 374**	**-938**	**-370**	**-1 308**	**-723**	**-1 606**	**-383**	**-5 751**	**-3 737**	**-4 038**	**-3 363**
HINTATUEN JÄLKEEN	**82 %**	**93 %**	**94 %**	**62 %**	**88 %**	**52 %**	**78 %**	**48 %**	**88 %**	**81 %**	**88 %**	**87 %**	**89 %**
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				1 000		800		800		1 000	800	800	800

1.4.4 Yhteisrahoitteisen ja yhteistoiminnan kustannusvastaavuudet

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus toteutui taulukossa 13 esitetyllä tavalla. Yhteistoiminnan kustannusvastaavuuden tiedot on esitetty taulukossa 14.

Yhteisrahoitteinen toiminta liittyi tutkimus- ja kehittämishankkeisiin. Suurin osa ulkopuolisesta rahoituksesta (65 %) oli EU-rahoitusta, jota saatiin kaikkiaan 27 eri hankkeesta. Toiseksi suurin rahoitus (29 %) tuli muilta valtion virastoilta, ja koostui Maatilatalouden kehittämisrahaston (45 %), maa- ja metsätalousministeriön (29 %), Huoltovarmuuskeskuksen (11 %), Suomen Akatemian (8 %) ja KEHA-keskuksen (7 %) rahoituksista. Muuta ulkopuolista rahoitusta oli 4 % ja yritysrahoitusta 2 %. Yhteisrahoitteisten hankkeiden ulkopuolinen rahoitus laski 19,7 % edelliseen vuoteen verrattuna, johtuen lähinnä v.2024 käytyjen YT-neuvotteluiden toimenpiteistä.

Taulukko 13. *Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus vuonna 2024.*

Kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)	**Toteuma 2022**	**Toteuma 2023**	**Tavoite 2024**	**Toteuma 2024**
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot				
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	459	1 019		347
- EU:lta saatu rahoitus	184	382		786
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	28	27		22
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	108	77		54
Tuotot yhteensä	**780**	**1 505**	**1 600**	**1 209**
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	26	144		117
- henkilöstökustannukset	721	1 003		1 008
- vuokrat	57	269		364
- palvelujen ostot	95	106		54
- muut erilliskustannukset	40	75		32
Erilliskustannukset yhteensä	**938**	**1 597**		**1 575**
Yhteisrahoitteisen toiminnan yhteiskustannusosuus				
- tukitoimintojen kustannukset	588	1 212		778
- poistot	6	45		14
- korot	0	6		0
- muut yhteiskustannukset	0	0		0
= osuus yhteiskustannuksista yhteensä	594	1 263		792
Kokonaiskustannukset yhteensä	**1 532**	**2 860**	**3 200**	**2 367**
OMARAHOITUSOSUUS				
(tuotot - kustannukset)	**-753**	**-1 355**	**-1 600**	**-1 158**
Omarahoitusosuus %	**49 %**	**47 %**	**50 %**	**49 %**

Taulukko 14*. Yhteistoiminnan kustannusvastaavuus* [8]

KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA (1 000 €)	**Toteuma 2022**	**Toteuma 2023**	**Tavoite 2024**	**Toteuma 2024**
TUOTOT				
Yhteistoiminnan tuotot				

[8] Taulukossa ei ole esitetty ulkoisen IT-palvelutuotannon läpilaskutuksen kustannuksia ja tuottoja.

- yhteistoiminnan tuotot	2 036	3 096		3 333
- muut tuotot	537	183		67
tuotot yhteensä	**2 573**	**3 278**	**3 460**	**3 400**
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Yhteistoiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	11	6		3
- henkilöstökustannukset	1 763	1 769		877
- vuokrat	124	91		52
- palvelujen ostot	317	223		91
- muut erilliskustannukset	7	5		0
erilliskustannukset yhteensä	**2 221**	**2 094**		**1 023**
Yhteistoiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	566	1 107		2 380
- poistot	7	10		4
-korot	0	5		0
- muut yhteiskustannukset	0	0		0
= osuus yhteiskustannuksista yhteensä	**573**	**1 122**		**2 384**
Kokonaiskustannukset yhteensä	**2 794**	**3 216**	**3 460**	**3 407**
KUSTANNUSVASTAAVUUS	**92 %**	**102 %**	**100 %**	**100 %**
(tuotot - kustannukset)	**-221**	**62**		**-6**
KUSTANNUSVASTAAVUUS %	**92 %**	**102 %**	**100 %**	**100 %**

1.5 Tuotokset ja laadunhallinta

1.5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet toteutuivat taulukossa 15 esitetyllä tavalla.

Taulukko 15. *Suoritteet ja aikaansaadut julkishyödykkeet.*

Tunnusluku	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tavoite 2024	Toteuma 2024
Kokonaistuottavuus (taloudellisuusindeksi)	95,2	101,9	102,0	92,4
Työn tuottavuus (tuottavuusindeksi)	94,6	106,0	102,0	95,9
Maatalous (HTV)	149	159	128	156
Tukijärjestelmän suunnittelu, ohjaus ja seuranta (HTV)	116	113	96	109
Tukien valvonta ja tarkastus (HTV)	33	46	32	47
Maaseudun kehittäminen (HTV)	65	68	60	63

Tukijärjestelmän suunnittelu, ohjaus ja seuranta (HTV)	58	59	49	55
Tukien valvonta ja tarkastus (HTV)	7	9	11	8
Maaseutuverkostoyhteistyö (HTV)	12	14	9	14
Metsätalous (HTV)	6	7	7	9
Tukijärjestelmän suunnittelu, ohjaus ja seuranta (HTV)	3	2	3	1
Tukien valvonta ja tarkastus (HTV)	3	5	4	8
Elinkeinokala-, riista- ja porotalous (HTV)	9	9	9	8
Tukijärjestelmän suunnittelu, ohjaus ja seuranta (HTV)	5	5	7	5
Tukien valvonta ja tarkastus (HTV)	4	4	2	3
Elintarviketurvallisuus				
Laboratoriotutkimukset (kpl)	141 835	159 474	150 000	164 764
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (HTV)	86	90	75	86
Valvonnan toimenpiteet (kpl)	3 688	3 356	3 400	6 136
- Rehualan toimijoiden valvonta	1 267	1 367	1 600	4 159
- Luonnonmukainen tuotanto	2 421	1 989	1 800	1 977
Lihantarkastus (1 000 kg)	400 860	385 072	380 000	394 000
Eläinten terveys ja hyvinvointi				
Laboratoriotutkimukset (kpl)	183 818	202 876	200 000	142 804
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (HTV)	53	57	56	55
Valvonnan toimenpiteet	2 423	3 011	1 600	1 260
- Eläinlääkinnällinen rajatarkastus (lkm.)	2 423	3 011	1 600	1 260
Kasvintuotannon edellytykset ja kasvinterveys				
Laboratoriotutkimukset (kpl)	43 776	57 425	51 200	43 700
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (HTV)	39	42	47	41
Valvonnan toimenpiteet (kpl)	19 302	18 717	17 980	17 423
- Lannoitevalmisteet[9]	354	336	300	287
- Siementuotanto	16 039	16 269	16 000	15 600
- Kasvinterveys, metsänviljelyaineiston taimitarhat ja varastot sekä Venäjän tuontipuu[10]	2 909	2 112	1 680	1 536
Tutkimustoiminta				
Tieteelliset referoidut julkaisut (kpl)	33	51	25	45
Muut tieteelliset julkaisut (kpl)	9	1	5	1
Muut julkaisut (kpl)	36	38	20	37
Avoimesti saatavilla olevien (OA) julkaisujen osuus (%)	90	89	75	92
Ulkoiset IT-palvelut (HTV)	**35**	**31**	**46**	**16**

[9] Lannoitevalmisteiden suoritteiden määrän lasku johtuu lainsäädäntömuutoksista.

[10] Kasvinterveyden suoritteiden määrän lasku johtuu siitä, että tuontia oli arvioitua vähemmän.

Rehuvalvonnan tuottamien suoritteiden määrän raportointi on vuoden 2024 osalta merkittävästi kattavampi kuin aiemmin. Nykyinen raportointi kuvaa huomattavasti kattavammin valvonnan toimenpiteiden ja rehualan toimijoiden valvonnan määrää.

Eläinlääkinnälliseen rajatarkastukseen saapuneiden erien määrä väheni selvästi. Syynä tähän oli erityisesti itärajan rajanylityspaikkojen sulkeutuminen, minkä vuoksi Venäjälle suuntautuvan elintarvikkeiden kauttakulkuliikenteen erät vähenivät jyrkästi, sekä kevään 2024 satamalakko. Muutoksella oli vaikutuksia eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen tuloihin. Satamalakko ei rajallisen kestonsa vuoksi vaarantanut Suomen huoltovarmuutta. Kauttakulkuliikenteen muutoksilla ei ole merkittäviä yhteiskunnallisia vaikutuksia.

Eläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyvien laboratoriotutkimusten lukumäärä väheni edelliseen vuoteen verrattuna. Vähenemistä tapahtui sekä maksuttomissa että maksullisissa suoritteissa. Yksi merkittävä syy oli turkiseläinnäytteiden tutkimusten vähentyminen verrattuna vuoteen 2023, jolloin turkistarhojen lintuinfluenssaepidemian yhteydessä tutkittiin suuri määrä näytteitä. Lisäksi laboratoriotutkimusten määrän vähenemiseen vaikutti viraston taloustilanteen vuoksi tehty tehtävien priorisointi. Osassa suoritteista tutkimuksen läpimenoaikaa jouduttiin pidentämään mm. henkilöstön lomautusten vuoksi, mikä vaikutti todennäköisesti jonkin verran asiakkaiden halukkuuteen toimittaa näytteitä tutkittavaksi. Maksullisten suoritteiden tuotot eivät kuitenkaan kokonaisuudessaan laskeneet, koska suoritteiden hintoja korotettiin vuoden 2024 aikana.

1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Toiminnallisen tuloksellisuuden tulostavoitteiden toteuma

B1. Toimintamme on asiakaslähtöistä, verkostoitunutta, vastuullista ja ennakoivaa (Arvosana: 4)

Ruokaviraston johtamista, viestintää ja kansainvälistä vaikuttavuutta kehitettiin osatavoitteiden, tulossopimuksen toimenpiteiden ja Ruokaviraston palvelulupauksen mukaisesti. Asiakaslähtöisyys heijastui kaikkeen toimintaan viraston strategisten päämäärien kautta.

Asiakaslähtöisyyden mittaamisen kehitystyötä jatkettiin Ruokaviraston strategian ja tulossopimuksen tavoitteiden näkökulmista. Viraston asiakassegmentointityö käynnistyi syksyllä 2024. Asiakaskeskeisen kehittämisen periaatteita edistettiin muun muassa nuotiokahveilla (ent. asiakkuuden aamukahveilla) ja viraston sisäisillä palvelumuotoilun ja Lean-menetelmien
eOppiva-koulutuksilla. Asiakkaiden kuunteluun ja asiakasymmärryksen kerryttämiseen käytettiin jo vakiintuneita yhteistyön muotoja eri substanssikokonaisuuksissa.

Asiakastyytyväisyys

Ruokaviraston asiakaskokemusta ja -tyytyväisyyttä mitataan palvelu- ja asiakasryhmäkohtaisesti. Palvelutyytyväisyyden osalta pikapalautekyselyitä oli käytössä lähes 20 palvelussa. Näiden osalta palvelutyytyväisyydeksi muodostui 3,22 (asteikolla 1-erittäin tyytymätön – 4-erittäin tyytyväinen). Pikapalautekyselyiden määrää on tarkoitus lisätä

edelleen ja samalla pyritään myös kyselykohtaisen vastausmäärän kasvattamiseen. Asiakasryhmäkohtaisia asiakastyytyväisyyskyselyitä toteutetaan vuosisuunnitelman mukaisesti. Vuonna 2024 toteutettiin kumppanityytyväisyyskysely ELY-keskuksille. Kokonaisarvosanaksi Ruokaviraston toiminnalle ELY-keskukset antoivat 2,66 (asteikolla 1-heikko, 2-tyydyttävä, 3-hyvä, 4-erinomainen).

Asiakkuustyötä kehitettiin palvelumuotoilun ja Leanin avulla. Kumpikin ajattelutapa edellyttää virastolta entistä enemmän sekä viraston sisäistä että ulkoista verkostoitumista ja yhteistyötä.

Palvelulupaus (Arvosana: 4)

Kokonaisuutena arvioiden virasto lunasti palvelulupauksensa suunnitellusti yhtä osatavoitetta lukuun ottamatta, kuten taulukoissa 16 on esitetty.

Taulukko 16. *Palvelulupausten toteumalle annetut arvioinnit vuosina 2022–2024.*

Arviointiasteikko on sama kuin taulukossa 1	**2022**	**2023**	**2024**
Tavoite on ylitetty (5), kpl (%)			
Tavoite on saavutettu (4), kpl (%)	5	4	4
Tavoite on toteutunut osittain (3), kpl (%)		1	1
Tavoite ei ole toteutunut (2), kpl (%)			
Tavoitteesta on luovuttu (1), kpl (%)			
Palvelulupauksia yhteensä, kpl (%)	**5**	**5**	**5**

Taulukko 17*. Palvelulupauksen osatavoitteiden toteuma vuonna 2024.*

Palvelulupauksen osatavoite	***Tavoitteen toteuma***
Ruokaviraston toimintaa suunnitellaan ja kehitetään yhdessä asiakkaiden ja kumppanien kanssa muun muassa palvelumuotoilun menetelmiä hyödyntäen. Asiakkaat ja kumppanit otetaan mukaan esimerkiksi strategiaprosessiin, valvonnan yleiseen suunnitteluun, toiminnan tulosten tarkasteluun ja keskeisiin tutkimus- ja kehittämishankkeisiin.	Asiakkaat ja kumppanit otettiin mukaan strategiaprosessiin lähettämällä kysely. Palvelumuotoilua edistettiin asiakaskeskeisen kehittämisen mallin avulla. Ruokaviraston omiin Lean-perusteiden ja palvelumuotoilun eOppiva-koulutuksiin osallistui yhteensä yli 250 ruokavirastolaista. Asiakkaiden systemaattiseen osallistamiseen panostamista jatketaan. Ruokavirasto käynnisti asiakassegmentointityön syksyllä 2024 osana viraston strategian päivittämistä. **Arvosana: 4**
Ruokavirasto yhtenäistää ja yhteensovittaa ruokaketjun valvontaa ja huolehtii valvontaketjun ammattitaidosta.	Ammatilliseen jatkokoulutukseen pystyttiin edelleen panostamaan ja auditointityötä jatkettiin. **Arvosana: 4**
Vuoden 2024 viljelijätuet on maksettu 30.6.2025 mennessä. Joulukuun 2024 loppuun mennessä on maksettu 60 prosenttia tukivuoden tuista. Vuoden 2025 tukihaku avautuu toukokuussa. Maksajaviranomaisen tehtävät hoidetaan oikein ja ajallaan.	Tuet saatiin maksettua suunnitellusti. **Arvosana: 4**
Maaseuturahaston yritysrahoituksen ja kehittämishankkeiden sekä rakennetukien hallinnointijärjestelmän toiminnot ovat asiakkaiden ja hallinnon käytettävissä. Toimijat saavat tarvitsemansa	Palvelulupaus toteutui suunnitellusti. **Arvosana: 4**

luotettavan ja ajantasaisen seurantatiedon kohtuullisessa ajassa.	
Ruokavirasto tuottaa riittävästi eläintautien ja kasvintuhoojien diagnostiikkapalveluja ja keskeisistä laboratoriotutkimuksista 85 % on suoritettu tavoiteajassa.	Toimet viraston talouden tasapainottamiseksi vaikuttivat palveluiden tutkimusaikoihin ja tutkimusmääriin. Kaikilla osa-alueilla ei tavoitteeseen päästy, kuitenkin yli 80 % tutkimuksista suoritettiin tavoiteajassa. Viiveet pyrittiin kohdentamaan ei-kiireellisiin tutkimuksiin. Viiveet liittyivät pääosin YT-toimiin, joiden vuoksi ei tehty korvausrekrytointeja ja joiden vuoksi oli lomautuksia. Odotus on, että tilanne on parempi vuoden 2025 osalta. Ratkaisuja tutkimusaikojen lyhentämiseen haetaan myös mm. uusilla teknologioilla, ja toimintoja keskittämällä. **Arvosana: 3**

B11. Johtamisemme on tavoitteellista, yhtenäistä, sitoutunutta ja vuorovaikutteista (Arvosana: 4)

Viraston johtamisen lähtökohtana on tietoperusteisen tilannekuvan muodostaminen ja johtaminen tilanteen ja toimintaympäristön muutokset ja haasteet huomioiden. Johtaminen on pitkäjänteistä, vuorovaikutteista ja sitouttavaa sekä osallistavaa. Johtamisjärjestelmän rakennetta ja toimintaa on arvioitu osana viraston strategian päivitystä. Johtamisen osana tekoälyn hyödyntämistä osana tietopolitiikan kehittämistä on edistetty huomioiden tietosuojan ja tietoturvan vaatimukset.

B12. Viestintämme on osa kaikkea toimintaa, suunnitelmallista ja oikea-aikaista (Arvosana: 4)

Työyhteisöviestinnässä painottuivat erityisesti YT-neuvottelut ja sopeuttamistoimet. Säännöllisissä henkilöstö- ja esihenkilöinfoissa ja intranet-uutisissa kerrottiin ajankohtaisesta valmistelutilanteesta ja sen vaikutuksista sekä opastettiin toimimaan eri tilanteissa. Täydentävää tietoa koottiin muun muassa intranetin YT-osion kysymyksiä ja vastauksia -palstalle. Muutoksen kohteena oleville henkilöille tarjottiin lisätietoa osana muutosturvatoimia. Myös strategiatyön valmistelun eteneminen ja henkilöstön osallistumismahdollisuudet olivat vahvasti esillä työyhteisöviestinnässä.

Ruokaviraston perustamisen jälkeen laaditut viraston viestinnän linjaukset päivitettiin. Sosiaalisen median viestinnän mittaamista kehitettiin laatimalla mittarit, joita seurattiin sometiimissä kvartaaleittain.

Ruokavirasto jatkoi aktiivista viestintää EU:n maatalous- ja maaseuturahoituksen tukimuodoista. Vuoden aikana toteutettiin muun muassa ilmasto- ja ympäristöhankkeiden markkinointikampanja, tehtiin vaikuttajayhteistyötä ympäristösitoumuksen verkkokoulutuksen viestinnässä, viestittiin aktiivisesti viljelijöille satelliittiseurannan selvityspyynnöistä sekä tuotettiin viestintämateriaalia alueiden käyttöön. Valtakunnallinen viestintäryhmä teki tiivistä yhteistyötä alueellisten viestintäkoordinaattorien kanssa.

Maa- ja metsätalousministeriö asetti hankkeen aluehallintovirastojen ympäristöterveydenhuollon tehtävien siirtämiseksi ja organisoimiseksi Ruokavirastoon. Hanke kestää 2025 loppuun. Sen viestinnän valmisteluryhmän puheenjohtajuus on Ruokavirastossa. Viestintäryhmän tehtävänä on tukea ohjausryhmää ja hankejohtajaa viestinnän tehtävissä. Viestintäryhmä laati viestintäsuunnitelman, ja alkuvaiheessa

keskityttiin työyhteisöviestinnän toimenpiteisiin ja verkkosivustojen sisällön suunnitteluun. Lisäksi järjestettiin henkilöstötilaisuuksia aluehallintovirastojen ja Ruokaviraston henkilöstölle.

EU:n metsäkatoasetuksen viestintätoimet aloitettiin valmistauduttaessa asetuksen voimaantuloon vuodenvaihteessa 2024–2025. Viestintään saatiin rahoitusta Hiilestä kiinni -tutkimus- ja innovaatio-ohjelmasta ja kumppaniksi valittiin viestintätoimisto Kaiku. Toimintavuoden aikana laadittiin viestintäsuunnitelma ja mm. tuotettiin sisältöä asetuksen verkkosivuille ruokavirasto.fi:hin ja järjestettiin webinaareja alan toimijoille. Metsäkatoasetuksen soveltaminen siirtyi vuodella eteenpäin alkamaan asetuksen keskeisiltä osin 30.12.2025. Viestinnän toimenpiteet jatkuvat vuonna 2025.

Ruokavirasto liittyi Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen EFSAn viestintäkoordinaattoriohjelmaan (MS Communication Coordinator). Ohjelman tarkoitus on lisätä elintarvikkeiden riskinarviointiin ja elintarviketurvallisuuteen koskevaa viestintää jäsenmaissa sekä yhteistyötä jäsenmaiden välillä tähän liittyen. EFSAn rahoittama viestintätehtävä on Ruokavirastossa sijoitettu riskinarvioinnin yksikköön. EFSAn viestintäverkosto Communications Experts Network piti toimintavuonna kaksi kokousta.

Viraston viestintä tuki Ruokavirastoon sijoitetun Valtion ravitsemusneuvottelukunnan viestintätehtäviä. Eniten julkista huomiota herättänyt tapahtuma oli uusien kansallisten ravitsemussuositusten julkistaminen marraskuussa 2024. Viraston viestintä osallistui tapahtuman suunnitteluun ja mediatilaisuuden järjestämiseen.

Viestintä osallistui Koko kesä kestävässä ruokapöydässä -kampanjan suunnitteluun osana vastuullisuuden ja kestävän kehityksen edistämistä. Kesän aikana tuotettiin Facebookiin ja Instagramiin julkaisuja kestävän kehityksen eri teemoista. Sisällöt koostettiin viraston ulkoiselle sivustolle ruokavirasto.fi:hin ja viraston intranetiin. Ruokavirasto osallistui kesällä myös SuomiAreena-tapahtumaan järjestämällä paneelikeskustelun teemalla ”Hyviä uutisia ruoan tuotannosta!”.

Mediaviestinnän valmennusta järjestettiin elintarvikeketjulinjan asiantuntijoille. Koulutus kahdelle ryhmälle suunniteltiin ja toteutettiin yhteistyössä viestintätoimisto Tekirin kanssa. Viestinnän asiantuntijat osallistuivat LM Somecon järjestämään Tekoälyn hermolla -webinaarisarjaan.

B13. Kansainvälinen vaikuttamisemme on ennakoivaa ja aktiivista (Arvosana: 4)

Ruokavirasto toimi aktiivisesti EU:n komission ja toimielimien komiteoissa ja asiantuntijaryhmissä sekä virastojen verkostossa. Virasto oli mukana useissa Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen (EFSA) rahoittamissa hankkeissa sekä EU:n rahoittamissa eurooppalaisten virastojen ja tutkimuslaitosten yhteisissä tutkimus- ja kehityshankkeissa. TK-hankkeissa EU-rahoituksen osuus on jatkuvasti kasvanut. Ruokavirasto oli mukana myös laajasti erilaisessa Nordic-Baltic -yhteistyössä.

B2. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintamme tukee ennakoivasti päätöksentekoa, elinkeinojen kilpailukykyä ja vaikuttavuutta (Arvosana: 4)

Talouden sopeutustoimet vaikuttivat Ruokaviraston tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan toteutukseen viivästyttämällä joidenkin tutkimushankkeiden aloitusta ja läpivientiä. Kokonaisuutena asetetut toiminnalliset ja vaikuttavuustavoitteet saavutettiin kuitenkin tämä huomioiden hyvin, ja tavoitteena on, että myös viivästyneet hankkeet pystytään toteuttamaan ja laskuttamaan suunnitellusti tulevina vuosina. Uusien tutkimus- ja kehittämishankehakemusten määrä säilyi myös hyvänä. EU-rahoituksen osuus ulkopuolisesta TK-rahoituksesta kasvoi edelleen ja oli nyt 65 % kaikista myönnöistä. TK-toiminta suuntautui vahvasti strategian mukaisille alueille ja tuotti virastolle tärkeää ennakoinnissa hyödynnettävää tietoa. Yhteisrahoitteinen tutkimustoiminta edisti merkittävästi tutkimusinfran sekä asiantuntijoiden osaamisen kehittämistä muun muassa uudistamalla menetelmiä ja toimintatapoja. Ruokaviraston tutkimusohjelman päivitystyö eteni suunnitellusti sidosryhmien kanssa ja yhteistyö Tulanet-verkostossa jatkui tiiviinä muun muassa kehysriihen TK-lisärahoitukseen liittyen. Paitsi omia, virasto edisti toiminnallaan myös koko ruokaketjun kehittämis- ja innovointitoimintaa. Tästä esimerkkinä Maaseutuverkostoyksikkö järjesti kumppaniensa kanssa erinäisten messujen yhteydessä ns. innovaatiotoreja, joissa esiteltiin erilaisia maaseutuelinkeinojen kilpailukykyä parantavia ja vahvistavia uutuuksia. Innovaatioiden edistäminen on yksi nykyisen CAP27-strategiakauden keskeisiä tavoitteita, ja sillä halutaan turvata ruoantuotannon jatkuvuus ja samalla maaseutualueiden elinvoimaisuus paikkana asua ja yrittää.

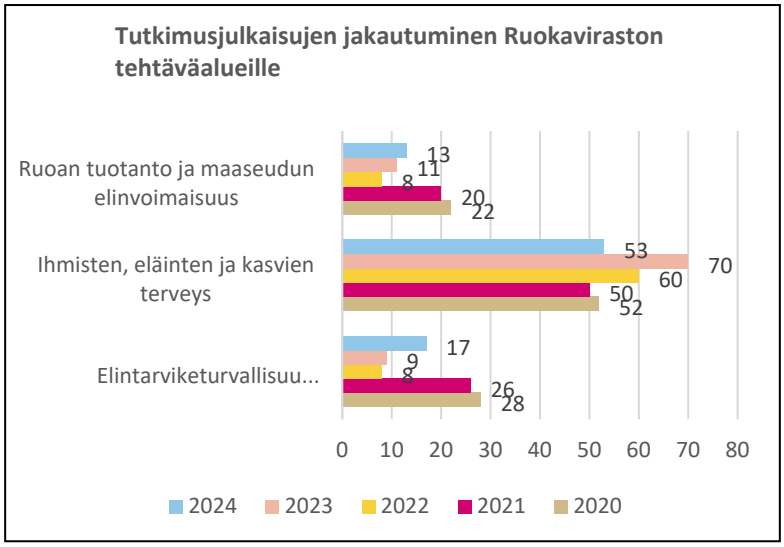

***Kuva 11**. Tutkimusjulkaisujen jakautuminen Ruokaviraston eri tehtäväalueille (elintarviketurvallisuus, ihmisten, eläinten ja kasvien terveys, ruoantuotanto ja maaseudun kehittäminen).*

B3. Digitaaliset ratkaisumme ja tietovarantomme ovat turvallisia, hyvin käytettäviä, yhteentoimivia ja niitä hyödynnetään laajasti (Arvosana: 4)

Talousvaikeuksien vuoksi toimintaa on jouduttu merkittävästi priorisoimaan. Korkealle priorisoitujen hankkeiden, projektien ja toimintojen osalta olemme kuitenkin onnistuneet hyvin vaikeasta resurssitilanteesta huolimatta. Tietoturvan taso on pidetty korkealla ja sitä arvioidaan jatkuvasti ulkopuolisen auditoijan toimesta.

CAP-strategiakauden toimeenpanossa digitalisaation merkitys jatkui vahvana. Sekä suorien tukien että maaseudun kehittämistukien hauissa siirryttiin ensimmäistä kertaa kokonaan sähköiseen hakuun. Peltotukien järjestelmään otettiin uutena työkaluna peltolohkojen satelliittiseuranta, joka mahdollistaa sen, että viljelijä voi muuttaa tukihakemusta vielä syyskuun loppuun saakka ilman, että hän saisi seuraamuksia tai jatkotoimenpiteitä. Näin varmistetaan jokaisen lohkon tukikelpoisuus. Viljelijöiden käyttöön kehitetty älypuhelimiin ladattava Vipu-mobiili- sovellus, jonka avulla viljelijä voi lähettää lisätietoja hallinnolle ja tarkastella omaa tukihakemustaan, vakiinnutti paikkansa luotettavana työkaluna.

B4. Ennakoimme riskejä ja varaudumme kriiseihin sekä vahvistamme palautumiskykyä häiriö- ja kriisitilanteissa (Arvosana: 4)

Riskien hallinta ja valmius-/varautuminen on järjestetty asianmukaisesti ja toiminta on jatkuvaa. Selviytymis- ja palautumiskykyä on kehitetty materiaalivalmiuksien kehittämisellä sekä jatkuvuussuunnittelulla ja -valmistelulla. Toimintaympäristön muutoksia seuraava tilannekuva on ylläpidetty. Riskinhallinnan vuosikello on otettu käyttöön.

Osana vakiintunutta maksajaviraston toimintajärjestelmätyötä käsiteltiin maaseutuhallinnon ja CAP-toimeenpanon tehtäviin liittyviä riskejä PESTE-mallin mukaisesti. Riskejä arvioitiin ja analysoitiin maksajaviraston toimintajärjestelmäpäivissä neljä kertaa vuoden aikana. Maksajaviraston tietoturvan hallintajärjestelmässä tietoturvariskien käsittely tehtiin osana arjen työtä ja johdon katselmuksessa. Merkittäviä poikkeamia toiminnassa ei havaittu.

Varautuminen, kriisivalmius ja ennakointi

Ruokaviraston varautumistoimenpiteitä, valmiussuunnittelua, jatkuvuudenhallintaa ja riskienarvioinnin kehittämistä varautumisen tueksi jatkettiin aktiivisesti. Valmiussuunnitelma päivitettiin keväällä 2024. Virasto osallistui aktiivisesti erilaisiin varautumis- ja valmiusharjoituksiin sekä varautumis- ja valmiusyhteistyöhön kansainvälisellä, kansallisella ja alueellisella tasolla, samoin kuin valmiutta koskevan lainsäädännön kehittämiseen (valmiuslain kokonaisuudistus, kriittisen infrastruktuurin suojaaminen, kyberturvallisuus ja aluehallintouudistuksen varautumisen kehittäminen).

Ruokavirasto ylläpiti laboratoriotarvikkeiden ja suojavarusteiden varmuusvarastoja ja osallistui CBRN uhkien ja laboratoriovalmiuden kehittämiseen. Virastossa otettiin käyttöön Secapp-mobiilisovellushälytysjärjestelmä, joka mahdollistaa kriittisen viestinnän, hälyttämisen ja dokumentoinnin häiriö- ja poikkeustilanteissa ja varautumisessa. Huoltovarmuuden yleistilannekuvaa toimialojen toimintakyvystä ja mahdollisista haasteista seurattiin HVK:n turvaluokiteltujen tilanneraporttien avulla.

Riskienhallinta

Ruokavirastossa riskejä käsitellään riskienhallintapolitiikan ja riskienhallinnan vuosikellon (vuosikello hyväksytty 22.1.2024) mukaisesti. Varsinaiset riskiarviot tehdään syksyllä ja johtoryhmä käsittelee virastotason riskit joulukuussa (käsittely siirtyi kiireiden takia tammikuulle 2025). Riskienhallintatoimien vaikuttavuutta arvioidaan johdon katselmuksissa keväällä ja katselmuksien tulos ylimmän johdon katselmuksessa, joka pidettiin ensimmäisen kerran 17.6.2024. Erityisenä toimenpiteenä Ruokaviraston tietoturvaryhmä arvioi viraston kyvykkyyden NIS2-mukaiseen kyberturvallisuuden riskienhallintaan. Kyvykkyys on hyvä, koska kyberriskejä käsitellään jo osana ISO 27001 -vaatimuksena tietoturvariskien arvioinnista.

1.6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Voimavarojen hallinnan tulostavoitteiden toteuma

Henkisten voimavarojen hallintaan liittyvät tunnusluvut ovat taulukossa 18 ja henkilöstörakennetta kuvaavia tunnuslukuja on taulukossa 19.

Taulukko 18. *Henkisten voimavarojen hallintaan liittyvät tunnusluvut vuosina 2022–2024.*

Tunnusluku	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tavoite 2024	Toteuma 2024
Henkilöstön rakenne				
Henkilöstömäärä, henkilötyövuotta[11], josta	**1 031**	**1 027**	**1 019**	970
- toimintamenomomentilta palkatut (HTV)	**1 028**	**1 025**	**1 019**	970
Muilta TA-momenteilta palkattu	**2,2**	1,9	**0**	0
Henkilöstömäärä, naiset / miehet (%)	70 /30	70 /30	70/30	70 /30
Osa-aikaisen henkilöstön osuus (%) [12]	5,4	5,3	7	5
Hyvinvointi ja osaaminen				
Työtyytyväisyysindeksi (VM Baro, 1–5) [13]	3,68	3,66	3,7	n/a
Työyhteisöindeksi (VM Baro, 1–5)	4,01	4,01	3,9	n/a
Johtajuusindeksi (VM Baro, 1–5)	3,54	3,4	3,6	n/a
Innovointikyvykkyys (VM Baro, 1–5)	3,81	3,78	3,7	n/a
Työnantajakuva ja arvot (VM Baro, 1–5)	3,86	3,83	3,5	n/a
Sairauspoissaolot, tpv/HTV	10,6	9,8	8	10,2
Terveyspäiväprosentti [14]	95,8	95,9	95,9	95,99
Koulutustaso, indeksiluku (Tahti, 1–8)	6	5,9	6,1	6

[11] Teknisen avun resurssit vuonna 2024 yhteensä 48 HTV; verkostopalvelut 10 HTV, Maaseutulinja 26 HTV, Elintarvikeketjulinja 3 ja Digitaalinen palvelu 8 HTV. VM:n tuottavuusrahoilla hankittuja resursseja yhteensä 11 HTV. Elintarvikemarkkinavaltuutetun toimisto ei sisälly taulukkoon.

[12] Osuudet aktiivisista sopimuksista.

[13] Ruokavirasto siirtyy uuden henkilöstötutkimuksen käyttäjäksi 2025. Vuonna 2024 ei toteutettu enää vanhan mallista VMBaroa, jonka vuoksi tuloksia ei ole raportoitavissa. Ruokavirastossa toteutetaan ensimmäinen HenkilöstöBaro uudella Tutka-järjestelmällä keväällä 2025.

[14] Laskenta: Mittari on niiden työpäivien %-osuus kokonaistyöpäivämäärästä, jotka eivät ole sairauspäiviä. Mittari on: 100,0 % - (sairauspäivien lkm suhteessa työpäivien lkm:ään).

"Voin oppia ja uudistua työssäni" (VM Baro, 1–5)	3,92	3,53	3,9	n/a
Henkilökierrossa olleiden määrä, osuus henkilöstöstä (%) [15]	n/a	n/a	-	n/a
Strateginen henkilöstösuunnitelma (itsearviointi)	1	1	4	1
Muut				
Toimitilatehokkuus, toimisto [16]	15	15	15	13,7

Taulukko 19. *Ruokaviraston henkilöstörakennetta kuvaavia tunnuslukuja.*

Henkilöstöresurssit	Toteuma 2022	Osuus	Toteuma 2023	Osuus	Toteuma 2024	Osuus
henkilöstömäärä	**1 034**		**1 060**		**975**	
naiset	737	71 %	748	71 %	686	70 %
miehet	297	29 %	312	29 %	289	30 %
henkilötyövuodet	**1 035,7**		**1 027,3**		**970,6**	
keski-ikä	**48,1**		**48,4**		49,4	
naiset	48,1		48,4		49,5	
miehet	47,9		48,3		49,0	
henkilöstömäärät ikäluokittain						
-24	8	1 %	7	1 %	2	0 %
25–34	99	10 %	106	10 %	76	8 %
35–44	286	28 %	270	25 %	243	25 %
45–54	345	33 %	360	34 %	336	34 %
55–64	278	27 %	290	27 %	299	31 %
65-	18	2 %	27	3 %	19	2 %
koulutustasoindeksi	**6**		**5,9**		**6**	
naiset	6,1		6		6,1	
miehet	5,9		5,8		5,9	
vakinaiset	**882**	85 %	**893**	84 %	**849**	87 %
naiset	618	60 %	628	59 %	603	62 %
miehet	264	26 %	265	25 %	246	25 %
määräaikaiset	**152**	15 %	**167**	16 %	**126**	13 %
naiset	119	12 %	120	11 %	83	9 %
miehet	33	3 %	47	4 %	43	4 %
kokoaikaiset	**978**	95 %	**1 003**	95 %	**926**	95 %
naiset	695	67 %	703	66 %	649	67 %
miehet	283	27 %	300	28 %	277	28 %
osa-aikaiset	**56**	5 %	**57**	5 %	**49**	5 %
naiset	42	4 %	45	4 %	37	4 %
miehet	14	1 %	12	1 %	12	1 %
säännöllisenä työaikana tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta, %	80,6		78,2		77,3	
kokonaistyövoimakustannukset, €/vuosi (1 000 euroa)	69 255		72 665		70 594	

[15] Henkilökiertoon osallistuneiden määrästä ei ole tietoa saatavissa.
[16] Senaatin HTH-järjestelmän tieto toimistotiloja koskien.

C1. Henkilöstömme on osaavaa, arvostettua ja voi hyvin. Henkilöstösuunnittelu on toimintaa tukevaa, ennakoivaa ja pitkäjänteistä (Arvosana: 4)

Viraston henkilöstön osaaminen on monipuolista ja korkeatasoista. Virasto on sopeuttanut henkilöstömäärää resursseja vastaavaksi, seurauksena henkilöstön henkisen kuormituksen lisääntyminen. Asiantuntijuus on hyvällä tasolla kattaen viraston laajan tehtäväkentän. Viraston asiantuntijuus on arvostettua. Henkilöstöön vaikuttaa runsas työkuorma. Työhyvinvoinnin laskulta ei voitu toimintavuonna välttyä.

Henkilöstösuunnittelu on toimivaa. Ennakoiva ja pitkäjänteinen henkilöstösuunnittelu on osa sopeuttamistoimenpiteitä, joilla luodaan edellytykset tulevien vuosien tasapainoiselle toiminnalle, jossa on mahdollisuus panostaa myös henkilöstön hyvinvointiin osaamisen ylläpidon ja kehittämisen rinnalla.

C2. Tehtävät ja toiminta on mitoitettu rahoituksen mukaan (Arvosana: 4)

Ruokavirasto toteutti yhteistoimintaneuvottelut keväällä 2024. Henkilöstön syksyllä 2024 toteutetuilla lomautuksilla varmistettiin rahoituksen riittävyys vuodelle 2024 ja irtisanomisilla luotiin edellytykset sopeuttaa toiminta vuonna 2025 käytössä oleviin toimintamenomäärärahoihin. Tehtävien määrää virastotasolla on tarkasteltu yhdessä MMM:n kanssa, mutta konkreettisia toimintaan vaikuttavia tehtävämäärän supistuksia ei ole saavutettu.

C3. EU:n ja muu ulkopuolinen rahoitus on tehokkaasti hyödynnetty. (Arvosana: 4)

Vuosina 2023–2024 myönnettyä EU-rahoitusta emme pystyneet hyödyntämään suunnitelmien mukaan TK-hankkeiden osalta resurssihaasteista johtuen. Osan tehtävistä saimme siirrettyä vuodelle 2025. Olemme kuitenkin pystyneet olemaan aktiivisesti mukana UPR-rahoitushauissa edelleen. Hyvä menestys ulkopuolisen rahoituksen haussa ja sen seurauksena myös kansallisen EU-vastinrahamäärän kasvattaminen tulee varmistaa myös jatkossa yhteistyössä Tulanet- ja YO-kumppanien kanssa ja varmistaen virastossa riittävän tutkimuksen tuen resurssit.

C4. Toimitilahallinta ja toimipaikkaverkko sekä hankintatoimi ovat tehokkaita ja tukevat kestävyyttä (Arvosana: 4)

Toimitilahallinta ja toimipaikkaverkosto on muutoksessa. Suurimpien toimipisteiden osalta on lähivuosina toteutuvia muutoshankkeita, joiden avulla sopeutetaan neliömääriä tarvetta vastaavasti, toiminta tehostaa toimitilatehokkuutta ja ovat osa kestävää kehitystä. Virasto siirtyy Turussa kesällä 2025 YTY-toimitiloihin, Seinäjoella nykyisiin tiloihin muuttaa syksyllä 2025 muita viranomaisia ja Viikin toimipisteen tiivistäminen edistyy suunnitelmallisesti kohti 2027 tapahtuvia muiden virastojen muuttoja yhteisiin tiloihin.

Hankintatoimi organisoitiin omaksi jaostokseen vuoden 2024 alusta. Toiminta on käynnistynyt hyvin ja toimintamallit ovat tehokkaita.

C5. Hallinnon rakenteet tukevat tuottavuuden kasvua, ohjaamista ja johtamista. (Arvosana: 4)

Hallinnon rakenteita on uudistettu vuoden 2024 alussa perustamalla hankintajaosto ja tietopalvelujaosto. Hallinto on järjestetty toiminnallisesti ja tehokkaasti. Viraston organisaation tarkastelu toiminnallisten ja työn tehokkuutta lisäävien ratkaisujen löytämiseksi on aloitettu osana strategian uudistamista.

1.7 Tilinpäätösanalyysi

Maatilatalouden kehittämisrahaston (Makera) ja maatalouden interventiorahaston (Mira) kirjanpito ja maksuliikenne hoidetaan Ruokavirastossa. Nämä budjettitalouden ulkopuoliset rahastot laativat omat tilinpäätöksensä. Ruokaviraston toimintakertomuksessa ei siten oteta kantaa ko. rahastojen toimintaan ja tehtäviin.

Ruokavirastossa toimi eräitä itsenäisiä ja riippumattomia maa- ja metsätalousministeriön tai sen hallinnonalan lainsäädännön asettamia toimijoita. Näitä ovat elintarvikemarkkinavaltuutetun toimisto, eläinlääkintävahinkojen arviolautakunta ja porovahinkolautakunta. Ruokavirasto tuottaa toimijoille hallintopalvelut ja niiden kirjanpito ja maksuliikenne hoidetaan Ruokavirastossa, mutta niiden toimintaa ja taloutta ei analysoida Ruokaviraston toimintakertomuksessa.

1.7.1 Rahoituksen rakenne

Ruokaviraston toiminnan rahoitus koostui vuonna 2024 kyseisen vuoden talousarviomäärärahasta, edelliseltä vuodelta siirtyneestä siirtomäärärahasta sekä toimintamenomomentille kohdistuneista maksullisen toiminnan tuotoista sekä muista tuotoista kuten yhteistoiminnan ja yhteisrahoitteisen toiminnan tuotoista. Yhteistoiminnan tuottojen osalta Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman teknisen avun tulojen ja menojen osuus vuonna 2024 oli yhteensä n. 10,5 milj. euroa (ilman arvonlisäveroa). Tästä summasta henkilöstökulujen osuus oli n. 3,3 milj. euroa ja palvelujen ostojen ja muiden kulujen osuus yhteensä n. 7,2 milj. euroa. Teknisen avun osuus rahoituksesta kasvoi edellisestä vuodesta n. 6,7 milj. euroa. Lisäksi Ruokavirastolle oli myönnetty kirjaus- ja käyttöoikeuksia muille valtion momenteille, joista isoin oli valtiovarainministeriön Ruokaviraston CAP27-hankkeelle myöntämä 2 milj. euron käyttö- ja kirjausoikeus.

Ruokaviraston rahoituslaskelma (taulukko 20) sisältää Ruokaviraston toimintamenomomentille 30.20.01 (3020011, 3020012, 3020013, 3020014, 3020015, 3020016) kohdistuvat menot ja tulot. Näin ollen se ei sisällä muilta Ruokaviraston momenteilta maksettuja siirtomenoja, tukia tai korvauksia. Ruokavirastolla oli menoja vuonna 2024 yhteensä n. 117,6 milj. euroa (2023: 124,9 milj. euroa) ja tuloja yhteensä n. 41,4 milj. euroa (2023: 36,2 milj. euroa). Toimintamenomomentin määrärahan nettokäyttö oli n. 76,2 milj. euroa (2023: 88,7 milj. euroa). Ruokaviraston budjetointiaste oli 71 %.

Taulukko 20. *Ruokaviraston rahoituslaskelma.*

Rahoituslähde (1 000 euroa)	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tavoite 2024	Toteuma 2024
Toiminnan kokonaisrahoitus (tulot ja menot), josta	123 498	124 932	112 983	117 589
Toimintamenomomentin rahoitus yhteensä, josta	120 666	124 932	112 983	117 589
- Nettomääräraha / nettokäyttö	90 954	88 740	80 926	76 158
- Yhteisrahoitus valtion talousarviotalouden sisältä	458	982	850	341
- Yhteisrahoitus EU:lta	184	382	600	778
- Muu yhteisrahoitus valtion talousarvion ulkopuolelta	136	104	150	76
- Maksullinen toiminta	23 196	26 291	26 850	25 812
- Muut tulot	5 738	8 433	3 607	14 424
Muu valtion TA-rahoitus (muiden mom. määrärahat)	2 832			2 749
Toimintamenomomentin rahoitus				
Nettokäyttö/ -käyttöarvio	90 954	88 740	80 926	76 158
TP/Budjetoitu/TAE	85 007	83 890	79 626	79 626
Edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha	19 942	13 995	3 300	9 145
Seuraavalle vuodelle siirtyvä määräraha (arvio)	13 995	9 145	2 000	12 612
, josta sitomatonta	5 000	3 317	2 000	3 164
, josta sidottua	8 995	5 828	0	9 448

1.7.2 Talousarvion toteutuminen

Ruokaviraston talousarvion toteumalaskelma on esitetty kohdassa 2 (s. 53).

Virastolla oli vuonna 2024 määrärahoja neljästä pääluokasta (taulukko 21). Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan määrärahoista, yhteensä 1,581 mrd euroa, Ruokaviraston toimintamenomomentti oli noin 79,6 (2023: 84,0) milj. euroa. Toimintamenoista siirtyi vuodelle 2025 yhteensä 9,4 (2023: 9,1) milj. euroa.

Ruokavirasto on panostanut digitaaliseen toimenpanoon, jonka vuoksi myös jatkuvan kehittämisen ja ylläpidon menot ovat merkittävät. Virasto on useissa eri yhteyksissä tuonut esiin tietojärjestelmien jatkuvaan kehittämiseen ja ylläpitoon liittyvien menojen rahoituksen haasteet. Näiden menojen kasvu kehyskaudella on ollut merkittävä ja viraston koko olemassaolon ajan menot on maksettu viraston peruskehyksestä, vaikka järjestelmien käyttäjät ja hyödyt suurimmalta osin ovat muualla toimialan viranomaisketjussa ja asiakaskunnassa. Sidotut siirtyvät erät koostuvat IT-hankkeita ja tietojärjestelmiä varten haetuista tuottavuusrahoista, muista kertaluonteisista rahoituksista ja talousarviossa kohdennetuista rahoituksista toimintamenomomentilla sekä elintarvikemarkkinavaltuutetun toimiston ja lautakuntien määrärahoista.

Suurin osa viraston käytössä olleista määrärahoista oli siirtomenoina, tukina tai korvauksina maksettavia menoja. Siirtomenojen vaikuttavuudesta kerrotaan kohdassa 1.3.2. ja liitteessä 2. Talousarvion toteumalaskelmassa on esitetty toteumat momenteittain.

Tiedot vuoden 2024 valtuuksista on esitetty taulukossa 22.

***Taulukko 21**. Ruokaviraston määrärahojen pääluokat.*

Pääluokka	Talousarvio 2024 (TA + LTA) €	Käyttö 2024 €
23 Valtioneuvoston kanslia	16 430	16 430

28 Valtiovarainministeriön hallinnonala	4 701 194	1 011 194
30 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	2 462 672 439	1 590 709 103
32 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	2 830 136	2 830 136

Taulukko 22. *Tiedot valtuuksista vuonna 2024 (1 000 euroa).*

Momentti-tunnus	Momentti	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Käytettävissä yht.	Käytetty	Käyttämättä	Uusittu 2025
30.10.40	Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset	117 000	54 281	171 281	125 802	45 480	45 480
30.10.41	Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki	250 000	0	250 000	117 425	132 575	0
30.10.64	EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen	157 180	165 225	322 405	253 104	69 301	69 301
30.20.43	Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit	20 000	206 311	226 311	8 299	218 012	218 012
32.30.64	EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha)	4 456	12 942	17 398	6 210	11 188	11 188

1.7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Ruokaviraston tuotto- ja kululaskelma on esitetty kohdassa 3 (s. 65).

Toiminnan tuotot

Viraston toiminnan kokonaistuotot tilikaudella olivat 43,1 (2023: 36,4) milj. euroa, josta pääosa 25,8 (2023: 26,3) milj. euroa oli maksullisen toiminnan tuottoja (ks. taulukko 23). Suurin osa maksullisen toiminnan tuotoista kertyi maksuperustelain mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista, yhteensä 22,4 (2023: 23,1) milj. euroa. Muut toiminnan tuotot olivat yhteensä 17,2 (2023: 10,1) milj. euroa. Tästä 3,2 (2023: 3,7) milj. euroa oli viraston muille hallinnonalan virastoille ja laitoksille sekä maa- ja metsätalousministeriölle tekemää laskutettavaa IT-asiantuntijatyötä.

Teknisen avun rahoitusta käytettiin noin 12,2 milj. euroa sisältäen arvonlisäverot (2023: 4,0). Lisäksi noin 1,3 milj. euron (2023: 1,7) tuotot kertyivät tutkimus- ja kehityshankkeista. Toiminnan tuottoja on esitelty myös luvussa 1.4.2–1.4.4.

Taulukko 23. *Toimintamenojen tuotto- ja kululaskelma*[17]*.*

Tuotto/kulu (1 000 euroa)	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tavoite 2024	Toteuma 2024
Toiminnan tuotot				

[17] Sisältää Ruokaviraston toimintamenot 30.20.01 ja 4.23.30.20.01.

Maksullisen toiminnan tuotot	23 239	26 291	26 850	25 812
Vuokrat ja käyttökorvaukset	23	28	50	25
Muut toiminnan tuotot	6 450	9 813	5 157	15 530
Toiminnan kulut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
- Ostot tilikauden aikana	3 226	3 310	3 500	2 687
- Varastojen lisäys (-) /vähennys (+)				
Henkilöstökulut	68 928	72 191	69 019	69 835
Vuokrat	7 118	7 999	7 700	8 157
Palvelujen ostot	39 044	38 721	27 514	34 523
Muut kulut	2 251	2 650	3 950	2 171
Valmistus omaan käyttöön (-)				
Poistot				
Sisäiset kulut				
Jäämä I	**-90 855**	**-88 739**	**-79 626**	**-76 005**
Rahoitustuotot ja -kulut	**-30**	**-57**		**-60**
Satunnaiset tuotot ja -kulut	**30**	**2**		**1**
Jäämä II	**-90 855**	**-88 684**	**-79 626**	**-75 946**
Siirtotalouden tuotot ja -kulut	**56**	**56**	**50**	**61**

Toiminnan kulut

Toiminnan kulut olivat yhteensä 125,9 (2023: 132,4) milj. euroa, mikä oli 6,5 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna (ks. taulukko 23).

Henkilöstökulut olivat 70,7 (2023: 73,1) milj. euroa eli hieman yli puolet toiminnan kuluista. Henkilöstömenot pienenivät 2,5 milj. euroa. Lomapalkkavelan muutos ja lomapalkkojen henkilöstösivukuluvelan muutos oli 0,1 milj. euroa.

Palveluiden ostot muodostivat toiseksi suurimman kuluerän niiden yhteismäärän ollessa 49,5 (2023: 54,6) milj. euroa. Merkittävä osa palveluiden ostoista, 27,2 (2023: 28,8) milj. euroa, kohdistui tietojärjestelmien kehittämiseen ja ylläpitoon, perustietotekniikan palveluiden ostoihin sekä muuhun tietohallintoon ja IT-toimintaan (ks. taulukko 24). Palveluiden ostojen kohdistumista tietojärjestelmiin selittää se, että virastolla oli myös valtiovarainministeriön myöntämiä tuottavuusrahoja substanssitoimintaan liittyvien tietojärjestelmien kehittämiseen ja digitalisaatioon, esimerkiksi CAP27, eläinrekisterit, sähköisen asioinnin hanke (ks. luvut 1.2 Tuloksellisuus ja 1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu). Viraston tietojärjestelmien jatkuvan kehittämisen ja ylläpidon tarpeet olivat merkittävät ja ne kasvavat kehyskaudella.

Taulukko 24. *Tietohallinnon ja muiden perusrakenteiden kulut ja investoinnit (1 000 euroa).*

Ruokaviraston tietohallinto ja muut perusrakenteet	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Tavoite 2024	Toteuma 2024
Tietotekniikan käyttökulut	16 657	14 848	18 700	16 018
Tietotekniikkainvestoinnit	13 484	16 031	15 800	9 718
Muut merkittävät investoinnit	136	388	100	151

Yhteistoiminnan kustannusten korvaukset ja yhteisrahoitteisten toiminnan rahoitusosuudet muodostivat suuren kuluerän 12,1 (2023: 13,3) milj. euroa: kuluerästä Valtorin tuottamien palveluiden osuus oli 3,9 (2023: 3,2) milj. euroa ja Palkeiden palvelumaksujen kertymä noin 1,1 (2023: 1,1) milj. euroa.

Vuokrakulut tilikaudella olivat yhteensä 8,2 (2023: 8,0) milj. euroa. Toimitilavuokrien osuus oli 7,7 (2023: 7,6) milj. euroa. Ostot tilikauden aikana olivat 2,9 (2023: 3,7) milj. euroa, josta laboratoriotoimintaan liittyvät tavarahankinnat kattoivat lähes 1,8 (2023: 2,2) milj. euroa. Muita kuluja oli 2,2 (2023: 2,3) milj. euroa, josta matkakuluja oli yhteensä 0,9 (2023: 1,0) milj. euroa. Erilaisia patentti-, lisenssi- ja käyttöoikeusmaksuja maksettiin 1,2 (2023:1,3) milj. euroa.

Tilikauden poistot olivat yhteensä 8,2 (2023: 9,3) milj. euroa. Valmistus omaan käyttöön oli 15,8 (2023: 18,7) milj. euroa. Aktivoinnit taseeseen kohdistuivat meneillään oleviin useisiin tietojärjestelmähankkeisiin.

Rahoitustuottoja oli yhteensä 0,4 (2023: 0,3) milj. euroa ja kuluja 0,02 (2023: 0,01) milj. euroa.

Siirtotalouden tuotot olivat yhteensä 791,7 (2023: 754,7) milj. euroa; tästä 529,4 milj. euroa on EU:n maataloustukirahastosta saatuja tuloja ja 262,3 milj. euroa EU:n maaseudun kehittämiseen ohjaamia tuloja.

Siirtotalouden kulut olivat yhteensä 1,9 (2023: 1,8) mrd. euroa. Siirtotalouden kulut sisältävät sekä kansallisia että EU-tukia ja -korvauksia (ks. myös luku 1.3.2, talousarvion toteumalaskelma ja liite 3).

Suoritetut arvonlisäveromenot tilikaudella olivat yhteensä 10,4 (2023: 11,4) milj. euroa, kun taas perittyjä arvonlisäveroja oli 0,9 (2023: 0,8) milj. euroa. Suoritetut arvonlisäveromenot pienenivät 0,6 milj. eurolla edelliseen tilikauteen verrattuna.

Ruokaviraston tilikauden kulujäämäksi muodostui 1,3 (2023: 1,2) mrd. euroa. Muutosta oli -87,1 milj. euroa edelliseen tilikauteen verrattuna.

1.7.4 Tase

Ruokaviraston tase on esitetty kohdassa 4 (s. 66).

Taseen loppusumma oli vuoden lopussa 125,1 (2023: 106,5) milj. euroa ja kasvua edelliseen vuoteen oli 18,6 milj. euroa.

Vastaavaa

Käyttöomaisuuden arvo oli yhteensä 90,0 (2023:82,2) milj. euroa, josta aineettomien hyödykkeiden osuus oli 88,3 (2023: 80,4) milj. euroa. Aineettomista hyödykkeistä 65,7 (2023: 57,8) milj. euroa muodostui itse valmistetuista tietojärjestelmistä ja 22,6 (2023: 22,5) milj. euroa keskeneräisistä itse valmistettavista tietojärjestelmistä. Aineellista käyttöomaisuutta oli yhteensä 1,6 (2023: 1,8) milj. euroa koostuen laboratoriokäytössä olevista laitteista ja kalusteista.

Vaihto- ja rahoitusomaisuuden arvo oli 35,2 (2023: 24,3) milj. euroa, josta suurimman osan muodostivat lyhytaikaiset saamiset – yhteensä 35,0 (2023: 24,1) milj. euroa.

Myyntisaamisten arvo oli 3,4 (2023: 4,7) milj. euroa eli 1,3 milj. euroa vähemmän viime vuoteen verrattuna. Siirtosaamisten 16,6 (2023: 5,8) milj. euron arvosta 12,2 milj. euroa (2023: 4,0 milj. euroa) koostui teknisen avun tuloutuksen jaksottamisesta. Muut lyhytaikaiset saamiset olivat yhteensä 13,8 (2023: 12,0) milj. euroa; tästä 12,4 milj. euroa oli viraston ns. Sampo-tukisaatavia, joiden todennäköinen arvo on kuitenkin n. 6,5 milj. euroa. Ero taseen arvon ja todennäköisen arvon välillä johtuu saatavien perimisen epätodennäköisyydestä erityisesti konkurssimenettelyssä tai velkajärjestelyssä olevien saatavien osalta. Lisäksi EU-rahoitteisten saatavien osalta komissiolle tapahtuva raportointi vaikuttaa kirjanpidossa avoinna olevien saatavien määrään.

Oma (valtion) pääoma oli tilikauden lopussa -209,8 (2023: -243,8) milj. euroa. Oma pääoma on virastolla negatiivinen johtuen edellisten tilikausien pääoman muutoksista ja kulujäämästä; viraston luonne erilaisten tukien, korvausten ja avustusten maksajana näkyy myös taseen painopisteissä ja oman pääoman negatiivisuutena.

Vieras pääoma oli 334,8 (2023: 350,3) milj. euroa, josta pitkäaikainen vieras pääoma oli 1,0 (2023: 0,5) milj. euroa ja lyhytaikainen vieras pääoma 333,9 (2023: 49,8) milj. euroa. Pääosa 305,8 (2023: 320,3) milj. euroa lyhytaikaisesta pääomasta muodostuu talousarvion ulkopuolisten rahastojen, Makeran ja Miran yhdystilien saldosta. Makeran osuus oli 301,1 (2023: 316,0) milj. euroa ja Miran 4,7 (2023: 4,3) milj. euroa. Ostovelkojen arvo oli 7,0 (2023: 8,0) milj. euroa, jossa laskua 1,0 milj. euroa viime vuoteen verrattuna. Siirtovelkojen arvo oli 15,1 (2023: 15,0) milj. euroa; siirtoveloista 15,0 (2023: 14,7) milj. euroa oli lomapalkkavelkaa.

1.8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Arvio Ruokaviraston vuoden 2024 sisäisen valvonnan tilasta perustuu sisäisestä valvonnasta tehtyyn kartoitukseen COSO 2013 -mallin pohjalta sekä sisäisen tarkastuksen yksikön vuoden 2024 aikana tekemiin tarkastushavaintoihin. Taustatietona on käytetty myös tietoturvasertifikaatin ISO 27001 ylläpitoon liittyviä auditointeja kuten myös aineistoa, jota on käytetty EU –maksajaviraston johdon vahvistuslausumaa valmisteltaessa. Sisäisen valvonnan tilasta vuoden 2024 osalta käytiin keskustelu viraston johtoryhmässä 17.2.2025.

Ruokavirastossa on huolehdittu talousarvioasetuksen 69 §:n mukaisesti siitä, että virastossa on talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt, jotka varmistavat Ruokaviraston talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, viraston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen sekä Ruokaviraston johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot viraston ja laitoksen taloudesta ja toiminnasta. Ruokaviraston välitettävinä olevien varojen hoito ja muille virastoille ja laitoksille annetut tehtävät, joista Ruokavirasto vastaa, ovat toteutuneet talousarvioasetuksen mukaisesti.

Käytössä olevat menettelyt antavat kohtuullisen varmuuden sisäisen valvonnan tilasta Ruokavirastossa. Viraston sisäinen valvonta on järjestetty pääosin asianmukaisesti. Kokonaisuutena sisäisen valvonnan tila on hieman parantunut edelliseen vuoteen verrattuna. Vuodelle 2024 asetetut sisäisen valvonnan kehittämistavoitteet toteutuivat osittain.

Kehittämiskohteet vuodelle 2025 ovat:
1. Uusitun strategian toimeenpano
2. Henkilöstöstrategisten linjausten laatiminen -25
3. Sisäisen valvonnan ohjeen tunnetuksi tekeminen
4. Riskienhallinnan kehittäminen, mm. jäännösriskin käsittely

1.9 Arviointien tulokset

Ruokaviraston laadunhallinta

Viraston laatutyö perustui laatupolitiikkaan ja sen pohjalta laadittuun vuosittaiseen laatutyön suunnitelmaan. Ruokaviraston prosessien toiminta perustui jatkuvan parantamisen malliin (PDCA). Viraston laatu- ja Lean-palkintokilpailut toteutettiin syksyllä. Viraston laatupalkinnon sai maksajaviraston toimintajärjestelmä ja Lean-palkinnon koirarekisterin maksuliikenne (Suomi.fi-verkkomaksut ja automaattinen tiedonsiirto taloushallinnon järjestelmiin). Lisäksi jaettiin laatu- ja Lean-kunniamainintoja ja palkittiin pieniä Lean-tekoja.

Sertifioinnit ja akkreditoinnit

Laboratorioakkreditoinnit ja -arvioinnit

Laboratorio on EU-asetuksen (N:o 765/2008) ja standardin ISO 17025 vaatimusten mukainen akkreditoitu testauslaboratorio (tunnus T014). Käytössä on laaja mukautuva pätevyysalue ja akkreditointi kattaa suurimman osan laboratoriopalvelusta. Vuonna 2024 FINAS-akkreditointipalvelu arvioi Ruokaviraston laboratorion toiminnan touko-kesäkuussa. Arvioinnin tuloksena laboratorion akkreditointi laajeni päätöksellä 4.12.2024 kattamaan useita uusia tutkimusmenetelmiä ja menetelmien päivityksiä. Mukautuvalla pätevyysalueella laajennuksia tehtiin mm. kokogenominsekvensoinnissa (WGS), reaaliaikaisissa PCR-menetelmissä, viljelymenetelmissä (bakteriologia) ja ELISA-menetelmissä. Sekvensoinnin akkreditointia laajennettiin kaikkiin tutkittaviin kasvitauteihin ja -tuhoojiin. Uusina alueina akkreditoitiin mm. isotooppitekniikka ja DNA-viivakoodaus, jotka liittyvät molemmat elintarvikepetosten selvittämiseen.

ISO/IEC 27001 -sertifikaatti

Ruokaviraston maksajavirastotoimintojen tietoturvan ISO/IEC 27001-sertifikaatin uudelleensertifiointiauditointi 25.-29.11.2024. ISO/IEC 27001 sertifikaatti on EU:n komission asettama vaatimus maksajavirastolle. Arvioinnissa todettiin yksi poikkeama, joka saatiin ratkaistua nopealla aikataululla ja sertifikaatti säilyi.

Green Office -sertifikaatti

Green Office -sertifikaatista luovuttiin vuonna 2024.

Todentamisviranomaisen suorittama maksajaviraston tilintarkastus

Todentamisviranomaisen raportin mukaan maksajaviraston sisäisen valvonnan järjestelmä toimi hyvin, ja maksajaviraston akkreditointikriteerit täyttyivät. Todentamisviranomainen teki eräitä substanssi-interventioita koskevia havaintoja, joiden käsittely on vielä kesken. Maksajavirasto tarkastelee havaintoja ja niistä annettuja suosituksia kokonaisuutena kuluvan varainhoitovuoden aikana ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin.

EU-toimielinten tarkastukset

Euroopan komission maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosasto AGRI sekä Euroopan tilintarkastustuomioistuin tekevät tarkastuksia Ruokaviraston toimeenpanovastuulla oleviin ohjelmiin ja tukijärjestelmiin. Komissio voi tarkastusten perusteella sulkea maataloustuki- tai maaseuturahastosta rahoitettuja menoja unionin rahoituksen ulkopuolelle asetuksen (EU) N:o 1306/2013 52 artiklan mukaisesti.

Komission maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosasto teki virastoon järjestelmätarkastuksen 7.-11.11 2022, joka kohdistui koulujakelujärjestelmään. Komissio ilmoitti virallisessa tiedonannossaan 4.6.2024 tarkastuksen tuloksesta. Tarkastuksesta seurannut rahoituskorjaus oli 468 197,93 euroa. Komissio vähentää summan Suomelle maksettavasta rahoituksesta. Komissio edellytti Suomen koulujakelujärjestelmään muutoksia, jotka lisäävät merkittävästi hallinnollista työtä. Osa havainnoista on edellyttänyt tietojärjestelmämuutoksia ja myös kansallisen lainsäädännön muutoksia, jotka on saatu voimaan vasta lukukaudesta 2024–2025 alkaen. Tarkastuksessa ei sinällään havaittu virheellisesti maksettuja tukia.

Euroopan komission terveyden ja elintarviketurvallisuuden pääosasto SANTE teki kaksi fact finding -tarkastusta ja kaksi auditointia Suomeen vuonna 2024.

- Yhteinen terveys – minkit (Fact finding)
- Kalojen hyvinvointi (Fact finding)
- Kasvinsuojeluaineiden hyväksyntä, markkinointi ja käyttö (Auditointi)
- Kasvintuhoojakartoitusten suunnittelu ja toteutus sekä varautumissuunnitelmien kehittäminen Suomessa (Auditointi)

Fact finding -tarkastuksilla pääpaino on tietojen hankkimisessa jäsenmaiden käytännöistä, eikä niiden tuloksena tule suosituksia, joiden korjaaminen olisi välttämätöntä. Kasvinsuojeluaineiden hyväksyntä, markkinointi ja käyttö -auditoinnilta saatiin neljä suositusta, joista kolmen suosituksen korjaavia toimenpiteitä komissio piti riittävänä. Kasvintuhoojakartoitusten suunnittelu ja toteutus sekä varautumissuunnitelmien kehittäminen Suomessa -auditoinnin loppuraportti ei vielä ole tullut.

Aikaisempien vuosien auditoinneilta avoimia suosituksia on tällä hetkellä 10 (2023: 15). Suositusten sulkeminen tapahtuu yleensä nopeasti ja tehokkaasti, eikä Suomella juuri ole pitkään avoinna olleita suosituksia. Tältä osin valvontajärjestelmämme toimii tehokkaasti.

1.10 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

1.10.1 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Euroopan petostentorjuntavirastolle (OLAF) raportoitiin komission asetuksen (EY) N:o 1848/2006 ja komission asetuksen (EU) N:o 1971/2015 mukaisia sääntöjenvastaisuustapauksia seuraavasti: komission asetuksen 1848/2006 ja 1971/2015 mukaisia 10 000 euroa tai sitä suurempia (EU:n rahoitusosuudet) uusia 3 artiklan mukaisia sääntöjenvastaisuustapauksia raportoitiin yhteensä 19 kappaletta. Tapaukset liittyivät yritys- ja hanketukiin sekä viljelijätukiin. Artiklan 3 mukaisissa sääntöjenvastaisuustapauksissa sääntöjenvastaisten menojen kokonaismäärä julkisen osuuden osalta oli 1.533,842,36 euroa. Tästä EU:n tukiosuus oli yhteensä 842.956,31 euroa.

EU:n yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmän toimeenpano

Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan valvonta- ja seuraamussäännökset koskevat merialueilla tapahtuvaa kaupallista kalastusta, kaupallisen kalastuksen saaliita ja niistä peräisin olevia kalatuotteita. Jäsenmaat huolehtivat EU:n yhteisen kalastuspolitiikan toimeenpanosta. Lailla yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta (1188/2014) (YKP-laki). Ruokaviraston tehtäväksi on säädetty määrätä hallinnollisia sanktioita yhteisen kalastuspolitiikan vastaisista teoista. Sanktiot määrätään Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus), kunnan valvontaviranomaisten ja Rajavartiolaitoksen esityksestä. Ruokavirasto määrää hallinnolliset sanktiot myös Ahvenanmaan maakunnan hallituksen puolesta.

Hallinnollisia sanktioita ovat rikkomus- ja seuraamusmaksut sekä muut oheisseuraamukset kuten aluksen päällikölle ja lisenssinhaltijalle annettavat pisteet. Ruokavirasto siirtää määräämänsä sanktiomaksut Oikeusrekisterikeskuksen perittäväksi. Lisäksi Ruokavirasto ylläpitää rikkomusrekisteriä annetuista sanktioista ja muista laissa tarkemmin säädetyistä seikoista.

Ruokaviraston määräämät rikkomusmaksut ovat ELY-keskuksen ilmoittamien tapausten osalta vaihdelleet 100 ja 2.000 euron välillä riippuen muun muassa tekojen laadusta ja lukumäärästä. Vakavissa rikkomuksissa määrätyt maksut ovat olleet 2.000 euroa kussakin tapauksessa. Kunnan valvontaviranomaisten ilmoituksiin perustuvissa tapauksissa rikkomusmaksun suuruus on vaihdellut 1.000–3.000 euron välillä ottaen huomioon muun muassa teon laatu ja merkittävyys. Kunnan valvontaviranomaisen ilmoituksia jäljitettävyyden osalta ei ole vuonna 2024 tullut Ruokavirastoon vireille. ELY-keskuksen ja Ahvenanmaan tekemiin ilmoituksiin perustuvia rikkomus- ja seuraamusmaksuja on määrätty kalastusalusten päälliköille ja kalasaaliiden ensiostajille. Jäljitettävyyttä koskevissa tapauksissa maksut määrätään kalalaitoksille.

Ruokavirasto on osallistunut myös yhteisen kalastuspolitiikan valvonnan ohjausryhmän kokouksiin sekä yhteisen kalastuspolitiikan seurannan ja valvonnan Seuraamus -tietojärjestelmän kehittämiseen.

Taulukko 25. *Eri viranomaisten tekemät YKP-lain mukaiset rikkomusesitykset.*

	2024
ELY-keskus	232 kpl
ELY-keskus vakava rikkomus	7 kpl
Kunnan elintarvikevalvontaviranomaiset	0 kpl
Ahvenanmaan maakunnan hallitus vakava rikkomus	0 kpl
Esitykset yhteensä	239 kpl

Taulukko 26. *Päätökset YKP-lain mukaisiin rikkomusesityksiin.*

	2024
ELY-keskus	133 kpl
Kunnan elintarvikeviranomaiset	0 kpl
Vakavat rikkomukset	2 kpl
Ahvenanmaan maakunnan hallitus	2 kpl
Yhteensä	135 kpl
Sanktiot yhteensä	21 700 euroa

Maatalous, maaseudun kehittäminen ja markkinatuet

Pinta-ala- ja eläintuet

Vuonna 2024 pinta-ala ja eläintukien takaisinperintäpäätöksiä sekä summakarenssi, keltaisen kortin sekä siirtyviä seuraamuksia tehtiin yhteensä 4,89 milj. euroa, josta EU:n rahoitusosuus oli 1,97 milj. euroa (taulukko 27). YT-alueet ja ELY-keskukset tekivät näihin liittyen päätöksiä yhteensä 2.683 kpl. Summakarensseja määrättiin 26 kpl, keltaisen kortin seuraamuksia 195 kpl sekä siirtyviä seuraamuksia 397 kpl. Summakarensseja oli määrältään yhteensä 0,02 milj. euroa, josta EU:n rahoitusosuus oli 0,02 milj. euroa ja keltainen kortti -seuraamuksia yhteensä 0,32 milj. euroa, josta EU:n rahoitusosuus oli noin 0,11 milj. euroa. Lisäksi siirtyviä seuraamuksia oli yhteensä 0,86 euroa, josta EU:n rahoitusosuus oli 0,86 euroa.

Taulukko 27. *Pinta-ala ja eläintukien takaisinperinnät vuonna 2024.*

Kaikki päätökset (sis. summakarenssi ja keltainen kortti -tapaukset)	**€, yhteensä**	**€, EU-osuus**
Perittäväksi määrätty ajalla 1.1 – 31.12.2024	4 892 573,08	1 818 958,99
joista peritty ajalla 1.1 -31.12.2024	2 920 808,49	1 001 637,69
Perimättä 31.12.2024	1 971 764,59	817 321,30

Vuonna 2024 perintään tulleista viljelijätukien takaisinperinnöistä ja hallinnollisista seuraamuksista perittiin 31.12.2024 mennessä 63 %. Vuoden 2024 lopussa oli siten perimättä yhteensä 1,82 milj. euroa, josta EU:n rahoitusosuus oli 0,82 milj. euroa. Saatavien perintä jatkuu edelleen vuonna 2025.

Viljelijätukien takaisinperinnät johtuvat yleisimmin maatilojen valvonnoissa havaituista virheistä ja puutteista.

Hanke- ja yritystuet

Ohjelmakauden 2014–2022 hanke- ja yritystuissa tehtiin takaisinperintäpäätöksiä vuonna 2024 yhteensä 69 kappaletta (taulukko 28). Vuoden 2024 takaisinperintäpäätösten lukumäärä oli hieman suurempi kuin edellisvuonna, jolloin takaisinperintäpäätöksiä tehtiin 57 kpl. Takaisinperintäpäätöksillä määrättiin maksettavaksi takaisin tukea yhteensä 1,68 milj. euroa, josta EU:n rahoitusosuus on noin 0,80 milj. euroa. Niistä perittiin takaisin vuoden 2024 aikana 51 % eli yhteensä 0,85 milj. euroa, josta EU:n rahoitusosuus on 0,44 milj. euroa. Lisäksi tuensaajilta perittiin korkoja yhteensä noin 1.100 euroa. Saatavien perintä jatkuu vuonna 2025.

Taulukko 28. *EU-osarahoitteisten ja kansallisten maaseudun hanke- ja yritystukien takaisinperintäpäätökset vuonna 2024.*

	Ohjelmakausi 2014–2022
Takaisinperintäpäätökset 1.1.-31.12.2024 kpl	69
Perittäväksi määrätty EU-osuutta, euroa	796 669,19
Perittäväksi määrätty valtion osuutta, euroa	888 221,15
Perittäväksi määrätty yhteensä, euroa	**1 684 890,34**
Perityksi saatu EU-osuutta, euroa	436 864,70
Perityksi saatu valtion osuutta, euroa	417 062,15
Perityksi saatu yhteensä, euroa	**853 926,85**
Perimättä EU-osuutta, euroa	359 804,49
Perimättä valtion osuutta, euroa	471 159,00
Perimättä yhteensä, euroa	**830 963,49**

Takaisinperinnän yleisempiä syitä olivat vuonna 2024 se, että tuetusta investointikohteesta on luovuttu joko myymällä tai vuokraamalla tai yrityksen toiminta on lopetettu kokonaan tai myymällä yrityksen enemmistö tai koko osakekanta tai liiketoiminta sekä siirtämällä se toiselle alueelle tukisäännösten vastaisesti ennen sitoumuskauden päättymistä. Lisäksi oli tapauksia, joissa yritys oli lopetettu kokonaan ennen sitoumuskauden päättymistä tai investointi oli jäänyt kesken tai investointi oli tukipäätöksen vastaisessa käytössä. Havaittiin myös tapauksia, joissa hanke on toteutunut aiottua selvästi pienempänä tai koko hanke jäänyt kesken, hanketta ei ollut toteutettu hankesuunnitelman mukaisesti tai hankkeessa on havaittu tukikelvottomia kustannuksia.

Maatalouden rakennetuet

Ohjelmakauden 2014–2022 rakennetuissa määrättiin takaisinperittäväksi vuonna 2024 yhdeksältätoista tuensaajalta rakennetukea yhteensä 1,27 milj. euroa, josta EU:n rahoitusosuus oli 0,54 milj. euroa. Tuensaajilta perittiin korkoja yhteensä noin 120 euroa. Saatavia oli edelleen avoinna 31.12.2024, yhteensä 1,20 milj. euroa. Saatavien perintä jatkuu vuonna 2025.

Takaisinperintöjen syinä oli mm. nuorten viljelijöiden aloitustukea koskevien säännösten vastainen toiminta koskien liiketoimintasuunnitelman noudattamista, yrittäjätulon toteutumista sekä tuotantoa oli supistettu merkittävästi tai lopetettu tuotanto kokonaan ehtojen vastaisesti. Lisäksi investointituen osalta investointi oli toteutunut suunniteltua pienempänä tai ei ollut toteutunut lainkaan sekä yritystoiminta oli lopetettu tukisäännösten vastaisesti ennen sitoumuskauden päättymistä.

Päivittäistavarakauppapalvelun avustus

Päivittäistavarakauppapalvelun avustukseen tehtiin neljä takaisinperintäpäätöstä sekä kaksi tuen vapaaehtoista palauttamista määrältään yhteensä noin 42.000 euroa. Saatavia oli avoinna 31.12.2024 noin 42.000 euroa. Saatavien perintä jatkuu vuonna 2025. Takaisinperinnän syinä oli, että kyläkauppatoiminta oli lopetettu tukisäännösten vastaisesti ennen sitoumuskauden loppua mm. konkurssin johdosta.

Markkinatuet

Markkinatukiin tehtiin kolmetoista takaisinperintäpäätöstä määrältään yhteensä noin 12.000 euroa, josta EU:n rahoitusosuus oli noin 12.000 euroa. Saatavia oli avoinna 31.12.2024 yhteensä noin 7.000 euroa.

Metsätalouden tukien takaisinperinnät ja metsälain sekä puutavaralain mukaiset päätökset

Ruokavirasto tekee kestävän metsätalouden rahoituksesta annettujen määräaikaisten lakien (1094/1996) ja (35/2015), metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain (71/2023) ja metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain (1114/2020) mukaisia metsätalouden tukien takaisinperintäpäätöksiä Suomen metsäkeskuksen esityksestä. Vuonna 2024 Ruokavirastoon saapui 48 uutta takaisinperintäesitystä. Takaisinperintäpäätöksiä tehtiin 92 kpl (taulukko 29). Lisäksi tehtiin 9 kpl päätöksiä, joissa todettiin, ettei perusteita tuen takaisinperinnälle ole.

Ruokavirasto teki myös metsälain (1093/1996) mukaisia metsän uudistamistöitä koskevia velvoittamispäätöksiä Suomen metsäkeskuksen esityksestä ja määräsi niiden tehosteeksi teettämisuhan siltä varalta, ettei maanomistaja toteuta päätöksen mukaisia uudistamistöitä. Palkeet perii etukäteen valtion varoista maksetut teettämiskustannukset maanomistajalta, jos teettämisuhka määrätään täytäntöönpantavaksi. Vuonna 2024 metsälain mukaisia velvoittavia päätöksiä tehtiin kaksi (2) kpl.

Ruokavirasto teki lisäksi kolme (3) päätöstä puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta annetun lain (897/2013) mukaisiin esityksiin korjausmääräyksen antamisesta.

***Taulukko 29**. Kestävän metsätalouden rahoituksesta annettujen lakien (1094/1996) ja (34/2015) mukaiset päätökset vuonna 2024.*

Kaikki kansallisia	Kemera-tukien takaisinperinnät
Käsitellyt esitykset yhteensä 2024, kpl	101
Takaisinperintäpäätökset 2024, kpl	92
Perittäväksi määrätty pääoma, euroa	139 501,26
Perittäväksi määrätty korkoja, euroa	10 729,01

Peritty pääomia, euroa	106 116,12
Peritty korkoja, euroa	6 137,69
Peritty yhteensä, euroa	112 253,81
Perimättä yhteensä, euroa	37 976,46

2. Ruokaviraston talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi		Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2024	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteuma %
11.	**Verot ja veronluonteiset tulot**	**802 099,99**	**864 498**	**864 498,35**	**0,00**	**100**
11.04.01.	Arvonlisävero	802 099,99	864 498	864 498,35	0,00	100
12.	**Sekalaiset tulot**	**775 265 529,60**	**1 128 432 609**	**1 076 964 287,50**	**-51 468 321,83**	**95**
12.30.01.	EU:n maataloustukirahastosta saatavat tulot	530 771 374,92	533 205 000	529 408 267,55	-3 796 732,45	99
12.30.02.	Maaseudun kehittämiseen saatavat tulot EU:lta	223 904 694,59	310 000 000	262 328 410,62	-47 671 589,38	85
12.30.99.	Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot	4 348 154,20	5 053 764	5 053 764,29	0,00	100
12.39.04.	Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	15 961 136,69	278 467 965	278 467 964,73	0,00	100
12.39.10.	Muut sekalaiset tulot	280 169,20	1 705 880	1 705 880,31	0,00	100
13.	**Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset**	**1 252,16**	**745**	**745,31**	**0,00**	**100**
13.01.05.	Korot muista lainoista	1 252,16	745	745,31	0,00	100
15.	**Lainat**	**24 323,23**	**15 105**	**15 105,23**	**0,00**	**100**
15.01.04.	Muiden lainojen lyhennykset	24 323,23	15 105	15 105,23	0,00	100

Tuloarviotilit yhteensä	**776 093 204,98**	**1 129 312 958**	**1 077 844 636,39**	**-51 468 321,83**	**95**

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2024 määrärahojen		Tilinpäätös 2024	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2024	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2024	Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
23.	**Valtioneuvoston kanslia**	**54 547,94**	**16 430**	**16 430,10**		**16 430,10**	**0,00**	**0,00**	**16 430,10**	**16 430,10**	**0,00**
23.01.03.	Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (S2)	54 547,94	16 430	16 430,10		16 430,10	0,00		16 430,10	16 430,10	
	23.01.03.1. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkaus- ja muut menot	54 547,94	16 430	16 430,10		16 430,10	0,00		16 430,10	16 430,10	
28.	**Valtiovarainministeriön hallinnonala**		**4 701 194**	**1 011 193,64**	**3 690 000,00**	**4 701 193,64**	**0,55**	**2 000 000,00**	**5 690 000,00**	**2 000 000,00**	**3 690 000,00**
28.01.29.	Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)		499 367	499 367,19		499 367,19	0,00				
28.60.02.	Erikseen budjetoidut henkilöstömenot (A)		511 827	511 826,45		511 826,45	0,55				
28.70.20.	Tuottavuuden edistäminen (S2)		3 690 000	0,00	3 690 000,00	3 690 000,00	0,00	2 000 000,00	5 690 000,00	2 000 000,00	3 690 000,00
30.	**Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala**	**2 097 586 513,80**	**2 462 672 439**	**1 590 709 102,81**	**863 392 061,92**	**2 454 101 164,73**	**8 571 274,30**	**900 655 051,35**	**2 752 927 315,80**	**1 469 317 406,60**	**1 005 141 944,47**

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2024 määrärahojen		Tilinpäätös 2024	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2024	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2024	Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
30.01.29.	Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	11 447 020,62	9 983 175	9 983 174,58		9 983 174,58	0,00				
30.10.40.	Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (S3)	132 000 000,00	129 300 000	23 254 968,49	106 045 031,51	129 300 000,00	0,00	160 145 555,36	289 445 555,36	102 818 275,17	171 627 280,19
	30.10.40.1. Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (kausi 2014–2020 ja siirtymäkausi 2021–2022)	60 900 000,00	15 000 000		15 000 000,00	15 000 000,00	0,00	87 727 437,09	102 727 437,09	16 053 959,04	71 673 478,05
	30.10.40.3. Maaseuturahaston elpymisväline	13 300 000,00	2 500 000		2 500 000,00	2 500 000,00	0,00	14 618 118,27	17 118 118,27	5 709 347,64	11 408 770,63
	30.10.40.5. Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (kausi 2023–2027)	57 800 000,00	111 800 000	23 254 968,49	88 545 031,51	111 800 000,00	0,00	57 800 000,00	169 600 000,00	81 054 968,49	88 545 031,51
30.10.41.	Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (A)	33 318 530,40	40 000 000	36 420 507,80		36 420 507,80	3 579 492,20				

30.10.42.	Luopumistuet ja -eläkkeet (S2)	21 800 000,00	15 100 000	11 913 027,87	3 186 972,13	15 100 000,00	0,00	5 561 485,27	20 661 485,27	17 474 513,14	3 186 972,13

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2024 määrärahojen		Tilinpäätös 2024	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2024	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2024	Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
30.10.43.	Eläinten hyvinvointikorvaukset (S3)	74 000 000,00	74 000 000	25 011 296,10	48 988 703,90	74 000 000,00	0,00	46 470 408,19	120 470 408,19	69 860 998,68	50 133 905,71
	30.10.43.1. Eläinten hyvinvointikorvaukset (kausi 2014-2020 ja siirtymäkausi 2021-2022)	9 500 000,00	500 000		500 000,00	500 000,00	0,00	782 525,87	1 282 525,87	-62 675,94	1 345 201,81
	30.10.43.2. Ohjelman korjaukset ja maksut	300 000,00	300 000		300 000,00	300 000,00	0,00	800 000,00	1 100 000,00	24 496,20	600 000,00
	30.10.43.3. Eläinten hyvinvointikorvaukset (kausi 2023-2027)	64 200 000,00	73 200 000	25 011 296,10	48 188 703,90	73 200 000,00	0,00	44 887 882,32	118 087 882,32	69 899 178,42	48 188 703,90
30.10.44.	Maatalouden ja maaseudun yritystoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen (S3)	8 539 000,00						1 890 997,55	1 890 997,55	6 576,16	505,06
	30.10.44.1. EU:n kriisituen täydentäminen							0,00		-14 916,33	0,00

	kansallisella rahoituksella										
	30.10.44.5. EU-kriisituen kansallinen täydentäminen (EK) (enintään)	8 539 000,00						1 890 997,55	1 890 997,55	21 492,49	505,06
30.10.63.	Maaseudun kehittäminen (S3)	1 930 000,00	1 250 000	1 110 006,24	139 993,76	1 250 000,00	0,00	90 928,08	1 340 928,08	1 200 934,32	139 993,76

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		**Tilinpäätös 2023**	**Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)**	**Talousarvion 2024 määrärahojen**		**Tilinpäätös 2024**	**Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös**	**Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot**			
				käyttö 2024	**siirto seuraavalle vuodelle**			**Edellisiltä vuosilta siirtyneet**	**Käytettävissä vuonna 2024**	**Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)**	**Siirretty seuraavalle vuodelle**
	30.10.63.7. Päivittäistavarakauppapalveluiden tukeminen (kyläkauppatuki)	1 930 000,00	1 250 000	1 110 006,24	139 993,76	1 250 000,00	0,00	90 928,08	1 340 928,08	1 200 934,32	139 993,76
30.10.64.	EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (S3)	139 016 000,00	271 849 000	1 318 014,34	270 530 985,66	271 849 000,00	0,00	263 163 549,34	535 012 549,34	101 801 178,50	339 711 370,84
	30.10.64.1. Yritys- ja hanketuet (kausi 2023–2027)	48 616 000,00	170 249 000		170 249 000,00	170 249 000,00	0,00	32 748 922,03	202 997 922,03	32 526 522,62	170 471 399,41
	30.10.64.2. Tekninen apu (kausi 2023–2027)	12 000 000,00	17 600 000	0,00	17 600 000,00	17 600 000,00	0,00	12 000 000,00	29 600 000,00	0,00	29 600 000,00
	30.10.64.3. Kokonaan kansalliset investoinnit (kausi 2023–2027)	10 000 000,00						10 000 000,00	10 000 000,00	0,00	0,00

	30.10.64.5. Ohjelmien korjaukset ja lisämaksut (valtio) (KPY)	500 000,00	500 000		500 000,00	500 000,00	0,00	201 817,29	701 817,29	88 669,65	613 147,64
	30.10.64.6. Yritys- ja hanketuet (kausi 2014–2020 ja siirtymäkausi 2021–2022) (KPY)	52 300 000,00	50 000 000		50 000 000,00	50 000 000,00	0,00	162 890 083,03	212 890 083,03	50 881 432,05	98 508 650,98

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		**Tilinpäätös 2023**	**Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)**	**Talousarvion 2024 määrärahojen**		**Tilinpäätös 2024**	**Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös**	**Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot**			
				käyttö 2024	**siirto seuraavalle vuodelle**			**Edellisiltä vuosilta siirtyneet**	**Käytettävissä vuonna 2024**	**Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)**	**Siirretty seuraavalle vuodelle**
	30.10.64.7. Tekninen apu (kausi 2014–2020) ja siirtymäkausi 2021–2022 (KPY)	7 000 000,00	21 500 000	1 318 014,34	20 181 985,66	21 500 000,00	0,00	15 168 110,69	36 668 110,69	8 486 125,03	20 181 985,66
	30.10.64.8. Maaseuturahaston elpymisväline	8 600 000,00	12 000 000		12 000 000,00	12 000 000,00	0,00	30 154 616,30	42 154 616,30	9 818 429,15	20 336 187,15
30.20.01.	Ruokaviraston toimintamenot (S2)	83 890 000,00	79 626 000	67 013 634,33	12 612 365,67	79 626 000,00	0,00	9 144 473,45	88 770 473,45	76 158 107,78	12 612 365,67
	30.20.01.1. Toimintamenot (KPY)	82 590 000,00	78 246 000	66 383 582,77	11 862 417,23	78 246 000,00	0,00	8 451 267,20	86 697 267,20	74 834 849,97	11 862 417,23
	30.20.01.3. Maksullisen eläintautitutkimuksen hintatuki (EK) (enintään)	800 000,00	800 000	298 568,13	501 431,87	800 000,00	0,00	501 431,87	1 301 431,87	800 000,00	501 431,87
	30.20.01.4. Elintarvikemarkkinavaltuutetun toimisto (EK) (enintään)	500 000,00	500 000	270 935,41	229 064,59	500 000,00	0,00	191 774,38	691 774,38	462 709,79	229 064,59

	30.20.01.5. Hukkakauran torjuntasuunnitelmista maksettavat korvaukset (EK) (varattu)		30 000	10 548,02	19 451,98	30 000,00	0,00		30 000,00	10 548,02	19 451,98
	30.20.01.6. Korvaukset Ahvenanmaan maakunnan kunnille (EK) (varattu)		50 000	50 000,00		50 000,00	0,00		50 000,00	50 000,00	0,00
30.20.20.	Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta (A)	10 153 000,00	38 017 000	38 012 284,16		38 012 284,16	4 715,84				
	30.20.20.2. Eläintautitorjunnan ja eläinsuojelun menot	10 153 000,00	38 016 000	38 011 682,85		38 011 682,85	4 317,15				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		**Tilinpäätös 2023**	**Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)**	**Talousarvion 2024 määrärahojen**		**Tilinpäätös 2024**	**Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös**	**Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot**			
				käyttö 2024	**siirto seuraavalle vuodelle**			**Edellisiltä vuosilta siirtyneet**	**Käytettävissä vuonna 2024**	**Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)**	**Siirretty seuraavalle vuodelle**
	30.20.20.3. Kasvintuhoojien torjunta		1 000	601,31		601,31	398,69				
30.20.40.	Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (S2)	350 000 000,00	350 000 000	286 438 819,62	63 561 180,38	350 000 000,00	0,00	68 548 084,46	418 548 084,46	350 986 904,08	63 561 180,38
	30.20.40.1. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki	346 000 000,00	346 000 000	286 438 819,62	59 561 180,38	346 000 000,00	0,00	64 548 084,46	410 548 084,46	350 986 904,08	59 561 180,38
	30.20.40.2. Tukien ja tukitasojen muutostarpeisiin (EK) (varattu)	4 000 000,00	4 000 000		4 000 000,00	4 000 000,00	0,00	4 000 000,00	8 000 000,00	0,00	4 000 000,00
30.20.41.	EU-tulotuki ja EU-markkinatuki (A)	424 371 618,78	522 400 000	517 412 933,74		517 412 933,74	4 987 066,26				
30.20.43.	Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (S3)	286 560 000,00	335 816 000	98 838 362,90	236 977 637,10	335 816 000,00	0,00	222 840 684,72	558 656 684,72	236 807 188,13	237 777 637,10

	30.20.43.1. Maatalouden ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (kausi 2023–2027)	285 760 000,00	335 016 000	98 838 362,90	236 177 637,10	335 016 000,00	0,00	137 470 123,18	472 486 123,18	236 308 486,08	236 177 637,10
	30.20.43.2. Maatalouden ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (kausi 2014–2020 ja siirtymäkausi 2021–2022)	500 000,00	500 000		500 000,00	500 000,00	0,00	84 868 285,03	85 368 285,03	468 815,72	1 000 000,00
	30.20.43.7. Ohjelman korjaukset ja lisämaksut	300 000,00	300 000		300 000,00	300 000,00	0,00	372 000,00	672 000,00	71 446,61	600 000,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		**Tilinpäätös 2023**	**Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)**	**Talousarvion 2024 määrärahojen**		**Tilinpäätös 2024**	**Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös**	**Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot**			
				käyttö 2024	**siirto seuraavalle vuodelle**			**Edellisiltä vuosilta siirtyneet**	**Käytettävissä vuonna 2024**	**Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)**	**Siirretty seuraavalle vuodelle**
	30.20.43.8. Maaseuturahaston elpymisväline							130 276,51	130 276,51	-41 560,28	0,00
30.20.44.	Luonnonhaittakorvaukset (S3)	495 884 000,00	570 815 000	461 346 134,38	109 468 865,62	570 815 000,00	0,00	104 281 971,31	675 096 971,31	489 597 697,04	110 352 865,62
	30.20.44.1. Luonnonhaittakorvaus (kausi 2023–2027)	495 000 000,00	570 015 000	461 346 134,38	108 668 865,62	570 015 000,00	0,00	28 417 594,66	598 432 594,66	489 763 729,04	108 668 865,62
	30.20.44.2. Luonnonhaittakorvaus (kausi 2014–2020 ja siirtymäkausi 2021–2022)	584 000,00	500 000		500 000,00	500 000,00	0,00	75 499 376,65	75 999 376,65	-229 301,12	1 084 000,00
	30.20.44.3. Ohjelman korjaukset ja lisämaksut	300 000,00	300 000		300 000,00	300 000,00	0,00	365 000,00	665 000,00	63 269,12	600 000,00

30.20.46.	EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen (S3)	11 030 000,00	11 005 000	12 266,59	10 992 733,41	11 005 000,00	0,00	15 348 799,27	26 353 799,27	6 996 094,99	15 125 941,98
	30.20.46.1. Mehiläishoitoalan toimenpiteiden edistäminen (EU-osarahoitteinen)	400 000,00	400 000	12 266,59	387 733,41	400 000,00	0,00	450 455,72	850 455,72	239 110,58	387 733,41
	30.20.46.3. Koulujakelujärjestelmä	5 430 000,00	4 405 000		4 405 000,00	4 405 000,00	0,00	7 586 774,07	11 991 774,07	3 286 979,75	4 704 794,32
	30.20.46.4. Menekinedistäminen sisämarkkinoilla ja yhteisön ulkopuolella	2 200 000,00	2 200 000		2 200 000,00	2 200 000,00	0,00	2 200 000,00	4 400 000,00	750 433,29	3 649 566,71

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		**Tilinpäätös 2023**	**Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)**	**Talousarvion 2024 määrärahojen**		**Tilinpäätös 2024**	**Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös**	**Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot**			
				käyttö 2024	**siirto seuraavalle vuodelle**			**Edellisiltä vuosilta siirtyneet**	**Käytettävissä vuonna 2024**	**Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)**	**Siirretty seuraavalle vuodelle**
	30.20.46.6. Tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmat	3 000 000,00	4 000 000		4 000 000,00	4 000 000,00	0,00	5 111 569,48	9 111 569,48	2 719 571,37	6 383 847,54
30.20.47.	Ruokaketjun kehittäminen (S3)							1 903 190,00	1 903 190,00	1 773 693,62	0,00
	30.20.47.1. Ruokaketjun kehittämishankkeet							1 903 190,00	1 903 190,00	1 773 693,62	0,00
30.20.62.	Eräät valtionavustukset (S2)	5 080 000,00	5 080 000	4 192 407,22	887 592,78	5 080 000,00	0,00	617 766,89	5 697 766,89	4 810 174,11	887 592,78

	30.20.62.1. Tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittäminen	5 080 000,00	5 080 000	4 192 407,22	887 592,78	5 080 000,00	0,00	617 766,89	5 697 766,89	4 810 174,11	887 592,78
30.40.22.	Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen (S3)	84 000,00						150 813,73	150 813,73	97 462,70	24 333,25
	30.40.22.02. Maankäyttösektorin ilmastopolitiikka							125 000,00	125 000,00	95 982,22	0,00
	30.40.22.07. Luonnon monimuotoisuutta vahvistavat toimet	84 000,00						25 813,73	25 813,73	1 480,48	24 333,25
30.40.40.	Eräät luonnonvaratalouden korvaukset (A)	4 000,00									
30.40.41.	Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (S3)							298 140,83	298 140,83	298 140,83	0,00
30.40.42.	Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (S2)	8 479 344,00	8 431 264	8 431 264,45		8 431 264,45	0,00	198 202,90	8 629 467,35	8 629 467,35	0,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		**Tilinpäätös 2023**	**Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)**	**Talousarvion 2024 määrärahojen**		**Tilinpäätös 2024**	**Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös**	**Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot**			
				käyttö 2024	**siirto seuraavalle vuodelle**			**Edellisiltä vuosilta siirtyneet**	**Käytettävissä vuonna 2024**	**Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)**	**Siirretty seuraavalle vuodelle**
32.	**Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala**	**1 636 008,06**	**2 830 136**	**2 830 135,52**		**2 830 135,52**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**

32.30.64.	EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin (A)	1 636 008,06	2 830 136	2 830 135,52		2 830 135,52	0,00				
	32.30.64.03. RR-ohjelma 2021–2027 (KPY)	1 570 058,95	2 830 136	2 830 135,52		2 830 135,52	0,00				
	32.30.64.03.1. ESR, EAKR ja JTF (KPY)	1 449 282,00	2 705 379	2 705 378,59		2 705 378,59	0,00				
	32.30.64.03.2. RR tekninen tuki (varattu) (EK)	120 776,95	124 757	124 756,93		124 756,93	0,00				
	32.30.64.10. Vähävaraisten apu (KPY)	65 949,11									
Määrärahatilit yhteensä		**2 099 277 069,80**	**2 470 220 199**	**1 594 566 862,07**	**867 082 061,92**	**2 461 648 923,99**	**8 571 274,85**	**902 655 051,35**	**2 758 633 745,90**	**1 471 333 836,70**	**1 008 831 944,47**

Ruokaviraston talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) [1)]			**Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)**					
Momentti (numero ja nimi), johon	**Aikaisempie**	**Vuoden 2024 valtuudet**	**Talousarvi**	**Määräraha**	**Määräraha**	**Määräraha**	**Määräraha**	**Määräraha**

valtuus liittyy [2]	n vuosien valtuuksien käyttö [3]	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittu v. 2025 TA:ssa	o-menot 2024	-tarve 2025	-tarve 2026	-tarve 2027	-tarve myöhemmin	-tarve yhteensä
30.10.40 Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (siirtomääräraha 3v)								**79 563**	**92 800**	**25 000**	**12 000**	**5 000**	**134 800**
Aikaisempien vuosien valtuudet	580 756							58 188	42 800	5 000	2 000	0	49 800
Vuonna 2024 käytettävissä olleet valtuudet		117 000	54 281	171 281	125 801	45 480	45 480	21 375	50 000	20 000	10 000	5 000	85 000
30.10.41 Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)								**36 421**	**35 500**	**33 300**	**30 000**	**76 000**	**174 800**
Aikaisempien vuosien valtuudet	3 382 941							35 721	32 000	30 000	27 000	70 000	159 000
Vuonna 2024 käytettävissä olleet valtuudet		250 000	0	250 000	117 425	132 575	0	700	3 500	3 300	3 000	6 000	15 800
30.10.64 EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v.)								**101 713**	**165 603**	**120 076**	**58 103**	**45 639**	**389 421**
Aikaisempien vuosien valtuudet	1 219 919							77 247	94 603	59 076	7 103	0	160 782
Vuonna 2024 käytettävissä olleet valtuudet		157 180	165 225	322 405	253 104	69 301	69 301	24 466	71 000	61 000	51 000	45 639	228 639
30.20.43 Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 3 v)								**223 536**	**220 530**	**218 330**	**218 330**	**75 904**	**733 094**
Aikaisempien vuosien valtuudet	1 115 000							223 536	216 936	216 936	216 936	73 986	724 794

Vuonna 2024 käytettävissä olleet valtuudet		20 000	206 311	226 311	8 299	218 012	218 012	0	3 594	1 394	1 394	1 918	8 300
32.30.64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha)								**2 830**	**1 560**	**1 170**	**390**	**780**	**3 900**
Aikaisempien vuosien valtuudet	2 344							520	0	0	0	0	0
Vuonna 2024 käytettävissä olleet valtuudet		4 456	12 942	17 398	6 210	11 188	11 188	2 310	1 560	1 170	390	780	3 900
Yhteensä	**6 300 960**	**548 636**	**438 759**	**987 395**	**510 839**	**476 556**	**343 981**	**444 063**	**515 993**	**397 876**	**318 823**	**203 323**	**1 436 015**
Aikaisempien vuosien valtuudet, josta	6 300 960	0	0	0	0	0	0	395 212	386 339	311 012	253 039	143 986	1 094 376
- korkotuki- tms. valtuudet [4)]	3 382 941	0	0	0	0	0	0	35 721	32 000	30 000	27 000	70 000	159 000
Vuonna n käytettävissä olleet valtuudet, josta		548 636	438 759	987 395	510 839	476 556	343 981	48 851	129 654	86 864	65 784	59 337	341 639
- korkotuki- tms. valtuudet [4)]		250 000	0	250 000	117 425	132 575	0	700	3 500	3 300	3 000	6 000	15 800

1) Valtuuden ja sen käytön määräksi merkitään tehdyn tilauksen sopimushinta tai sitoumuksen määrä silloin, kun valtuus on rajattu alun perin muulla tavalla, mutta valtuuden käytön johdosta annetaan euromääräinen sitoumus. Korkotuetun lainakannan enimmäismääränä määritellyt korkotukivaltuudet ja muut vastaavat valtuudet eritellään lisäksi omilla riveillään.
2) Myös pääluokan tai luvun päätösosassa myönnetyt valtuudet sisällytetään taulukkoon. Tällöin luvun tai momentin numerotunnukseksi merkitään "00.".
3) Esitetään yhteismäärä niistä aikaisempina varainhoitovuosina käytetyistä valtuuksista, joista varainhoitovuotena on aiheutunut menoja tai joista aiheutuu menoja tulevina varainhoitovuosina.
4) Korkotukilainojen lainakannan enimmäismääränä tai valtionapuun oikeuttavien kustannusten enimmäismääränä tai muulla vastaavalla tavalla myönnettyjen valtuuksien määrä. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää tällä tavoin määriteltyjä valtuuksia.

3. Ruokaviraston tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2024-31.12.2024		1.1.2023-31.12.2023	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	25 811 460,41		26 291 738,67	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	29 586,28		32 243,40	
Muut toiminnan tuotot	17 231 052,98	43 072 099,67	10 088 596,55	36 412 578,62
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	2 915 867,21		3 669 340,11	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	16 476,34		-9 491,84	
Henkilöstökulut	70 681 117,04		73 137 054,94	
Vuokrat	8 158 005,40		8 000 494,25	
Palvelujen ostot	49 520 781,70		54 633 130,04	
Muut kulut	2 175 938,01		2 269 910,73	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-15 799 067,30		-18 672 653,83	
Poistot	8 208 069,85	-125 877 188,25	9 342 017,30	-132 369 801,70
JÄÄMÄ I		-82 805 088,58		-95 957 223,08
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	383 304,11		288 196,92	
Rahoituskulut	-15 176,62	368 127,49	-8 177,60	280 019,32
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	943,72		429,43	
Satunnaiset kulut	-62 185,35	-61 241,63	-2 600,00	-2 170,57
JÄÄMÄ II		-82 498 202,72		-95 679 374,33
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Siirtotalouden tuotot EU:n toimielimiltä ja muilta elimiltä	791 736 678,17	791 736 678,17	754 676 081,50	754 676 081,50
Kulut				
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle pl. hyvinvointialuehallinto	16 283 942,57		17 328 610,51	
Siirtotalouden kulut hyvinvointialuehallinnolle	71 296,28		0,00	
Siirtotalouden kulut sosiaaliturvarahastoille	17 474 513,14		22 984 822,19	
Siirtotalouden kulut yrityksille	1 885 026 459,62		1 723 770 516,69	
Siirtotalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	48 430 875,24		64 372 405,30	
Siirtotalouden kulut kotitalouksille	100 472,54		27 897,78	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	2 527 344,90	-1 969 914 904,29	3 049 061,33	-1 831 533 313,80
JÄÄMÄ III		-1 260 676 428,84		-1 172 536 606,63
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	864 498,35		802 099,99	
Suoritetut arvonlisäverot	-10 437 770,30	-9 573 271,95	-11 374 569,33	-10 572 469,34
	-	-	-	-
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		-1 270 249 700,79		-1 183 109 075,97

4. Ruokaviraston tase

	31.12.2024		31.12.2023	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Muut pitkävaikutteiset menot	65 655 957,86		57 847 947,49	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	22 615 660,49	88 271 618,35	22 502 597,01	80 350 544,50
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakenteet	61 167,60		65 872,80	
Koneet ja laitteet	1 552 756,83	1 613 924,43	1 766 409,53	1 832 282,33
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET YHTEENSÄ		89 885 542,78		82 182 826,83
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Aineet ja tarvikkeet	75 088,98		91 565,32	
Valmiit tuotteet/Tavarat	89 035,69	164 124,67	89 035,69	180 601,01
	-		-	
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset	20 582,06	20 582,06	35 687,29	35 687,29
	-		-	
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	3 393 878,25		4 679 039,61	
Siirtosaamiset	16 641 447,40		5 832 579,75	
Muut lyhytaikaiset saamiset	13 783 511,96		12 008 043,40	
Ennakkomaksut	1 175 000,00	34 993 837,61	1 535 000,00	24 054 662,76
	-		-	
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön tulotilit	1 135,00		2 306,00	
Kirjanpitoyksikön menotilit	-2 159,82		-2 232,82	
Muut rahat ja pankkisaamiset	10 115,11	9 090,29	9 496,47	9 569,65
	-	-	-	-
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		35 187 634,63		24 280 520,71

VASTAAVAA YHTEENSÄ		125 073 177,41		106 463 347,54

	31.12.2024		31.12.2023	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	4 885 822,73		4 885 822,73	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-248 736 727,18		-268 247 646,98	
Pääoman siirrot	1 304 331 355,16		1 202 619 995,77	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	-1 270 249 700,79	-209 769 250,08	-1 183 109 075,97	-243 850 904,45
	-		-	
RAHASTOJEN PÄÄOMAT				
Muut valtion rahastot ja lahjoitetut varat	10 115,11	10 115,11	9 496,47	9 496,47
	-		-	
VIERAS PÄÄOMA				
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Muut pitkäaikaiset velat	956 329,28	956 329,28	512 884,61	512 884,61
	-		-	
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen yhdystilit	305 783 675,29		320 295 570,81	
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	2 570 075,12		966 144,15	
Saadut ennakot	64 644,94		196 320,74	
Ostovelat	7 034 095,69		7 989 246,85	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	1 289 531,35		1 532 998,42	
Edelleen tilitettävät erät	1 277 305,30		1 542 404,61	
Siirtovelat	15 143 947,55		14 983 398,15	
Muut lyhytaikaiset velat	712 707,86	333 875 983,10	2 285 787,18	349 791 870,91
	-	-	-	-

VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		334 832 312,38		350 304 755,52
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		125 073 177,41		106 463 347,54

5. Liitetiedot

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

1. Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen.
Ruokavirastolla ei ole sellaisia muutoksia, joilla olisi vaikutusta talousarvion toteumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen.

2. Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi.
Valuuttakursseja muutettaessa on käytetty Euroopan keskuspankin noteeraamia vuodenvaihteen valuuttakursseja.

3. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen.
Taseessa näkyvä negatiivinen saldo Danske Bankin tilillä 31.12.2024 johtuu pankin palvelumaksun veloituksesta.

Omaisuus on arvostettu tilinpäätöksen laadintaa koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu Ruokavirastossa yhdenmukaisin periaattein, säännösten ja määräysten mukaisesti.

4. Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä talousarviotulot ja –menot sekä virheiden korjaukset; jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä.
Ruokavirastolla ei ole ilmoitettavia korjauksia.

5. Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvuoden tietojen kanssa
Ruokavirastolla ei ole selvitettävää.

6. Selvitys varainhoitovuoden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista.
Ruokavirastolla ei ole selvitettävää.

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2024 määrärahojen		Tilinpäätös 2024	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2024	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2024	Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
30.20.01. Ruokaviraston toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	120 075 864,07		108 444 224,52		121 056 590,19				117 589 181,22	
	Bruttotulot	36 185 864,07		41 430 590,19		41 430 590,19				41 431 073,44	
	Nettomenot	**83 890 000,00**	**79 626 000**	**67 013 634,33**	**12 612 365,67**	**79 626 000,00**	**0,00**	**9 144 473,45**	**88 770 473,45**	**76 158 107,78**	**12 612 365,67**

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Ruokavirastolla ei ole esitettävää liitteellä 3.

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi		Peruutettu	
		Tilijaottelu	Yhteensä
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala			**278 467 964,73**
2022			258 598 964,73
	30.10.40.1. Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (kausi 2014–2020 ja siirtymäkausi 2021-2022)	15 000 000,00	
	30.10.43.2. Ohjelman korjaukset ja maksut	475 503,80	
	30.10.44.1. EU:n kriisituen täydentäminen kansallisella rahoituksella	14 916,33	
	30.10.64.6. Yritys- ja hanketuet (kausi 2014–2020 ja siirtymäkausi 2021–2022) (KPY)	63 500 000,00	
	30.10.64.7. Tekninen apu (kausi 2014–2020 ja siirtymäkausi 2021–2022) (KPY)	8 000 000,00	
	30.10.64.8. Maaseuturahaston elpymisväline	12 000 000,00	
	30.20.43.2. Maatalouden ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (kausi 2014–2020 ja siirtymäkausi 2021–2022)	83 899 469,31	
	30.20.43.7. Ohjelman korjaukset ja lisämaksut	553,39	
	30.20.43.8. Maaseuturahaston elpymisväline	171 836,79	
	30.20.44.2. Luonnonhaittakorvaus (kausi 2014–2020 ja siirtymäkausi 2021–2022)	75 144 677,77	
	30.20.44.3. Ohjelman korjaukset ja lisämaksut	1 730,88	
	30.20.46.1. Mehiläistuotteiden tuotannon ja kaupan pitämisen edistäminen (EU-osarahoitteinen)	223 611,73	
	30.20.46.6. Tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmat	8 150,57	
	30.20.47.1. Ruokaketjun kehittämishankkeet	129 496,38	
	30.40.22.02. Maankäyttösektorin ilmastopolitiikka	29 017,78	
2023			19 869 000,00
	30.10.44.5. EU-kriisituen kansallinen täydentäminen (EK) (enintään)	1 869 000,00	
	30.10.64.3. Kokonaan kansalliset investoinnit (kausi 2023–2027)	10 000 000,00	
	30.20.40.2. Tukien ja tukitasojen muutostarpeisiin (EK) (varattu)	4 000 000,00	
	30.20.46.3. Koulujakelujärjestelmä	4 000 000,00	
Pääluokat yhteensä			**278 467 964,73**
Vuosi 2022			258 598 964,73
Vuosi 2023			19 869 000,00

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2024	2023
Henkilöstökulut	**59 313 185,51**	**60 424 682,88**
Palkat ja palkkiot	59 398 824,77	60 333 642,16
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	-85 639,26	91 040,72
	11 367 931,53	**12 712 372,06**
Henkilösivukulut	10 097 973,56	10 858 884,15
Eläkekulut	1 269 957,97	1 853 487,91
Muut henkilösivukulut	**70 681 117,04**	**73 137 054,94**
Yhteensä	846 183,57	998 523,01
	0,00	0,00
Johdon palkat ja palkkiot, josta	240,00	55,83
- tulosperusteiset erät	240,00	55,83
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	0,00	0,00
Johto	55,83	0,00
Muu henkilöstö	0,00	0,00

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kirjanpitoyksikössä yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta. Varainhoitovuoden aikana ei ole tehty muutoksia poistosuunnitelmaan.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

Omaisuusryhmä	Poisto-menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo € tai %
Aineettomat hyödykkeet				
1120010 Ostetut atk-ohjelmat	tasapoisto	5	20	0
1140010 Itsevalmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	tasapoisto	5	20	0
1140020 Itsevalmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	tasapoisto	10	10	0
1140040 Itsevalmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	tasapoisto	7	14,29	0
1140050 Itsevalmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	tasapoisto	8	12,5	0
1149000 Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	3	33,33	0
1149010 Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	10	10	0
1149020 Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	5	20	0
1191010 Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat	ei poistoja	ei poistoaikaa		
Aineelliset hyödykkeet				
1249010 Muut rakenteet	tasapoisto	30	3,33	0
1249020 Muut rakenteet	tasapoisto	20	5	0
1250010 Autot ja muut maakuljetusvälineet	tasapoisto	5	20	0
1253020 Raskaat työkoneet	tasapoisto	10	10	0
1257010 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	tasapoisto	5	20	0
1258010 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0
1259000 Laboratoriolaitteet ja -kalusteet	tasapoisto	3	33,33	0
1259020 Laboratoriolaitteet ja -kalusteet	tasapoisto	10	10	0
1259030 Laboratoriolaitteet ja -kalusteet	tasapoisto	3	33,33	0
1269010 Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0
1269020 Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	10	10	0
1269030 Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	15	6,67	0
1270010 Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	tasapoisto	5	20	0

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Aineettomat hyödykkeet		Yhteensä
	114 Muut pitkävaikutteiset menot	**119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat**	
Hankintameno 1.1.2024	85 887 677,46	22 502 597,01	108 390 274,47
Lisäykset	15 646 663,47	15 821 912,30	31 468 575,77
Vähennykset	-202 046,18	-15 708 848,82	-15 910 895,00
Hankintameno 31.12.2024	101 332 294,75	22 615 660,49	123 947 955,24
Kertyneet poistot 1.1.2024	-28 039 729,97	0,00	-28 039 729,97
Vähennysten kertyneet poistot	202 046,18	0,00	202 046,18
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-7 838 653,10	0,00	-7 838 653,10
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2024	-35 676 336,89	0,00	-35 676 336,89
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2024	**65 655 957,86**	**22 615 660,49**	**88 271 618,35**
	Aineelliset hyödykkeet		**Yhteensä**
	124 Rakenteet	**125-126 Koneet ja laitteet**	
Hankintameno 1.1.2024	94 104,00	3 589 417,63	3 683 521,63
Lisäykset	0,00	151 058,86	151 058,86
Vähennykset	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2024	94 104,00	3 740 476,49	3 834 580,49
Kertyneet poistot 1.1.2024	-28 231,20	-1 823 008,10	-1 851 239,30
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-4 705,20	-364 711,56	-369 416,76
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2024	-32 936,40	-2 187 719,66	-2 220 656,06
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2024	**61 167,60**	**1 552 756,83**	**1 613 924,43**

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot			**Muutos**
	2024	**2023**	**2024–2023**
Korot euromääräisistä saamisista	404 662,51	317 008,27	87 654,24
Muut rahoitustuotot	-21 358,40	-28 811,35	7 452,95
Rahoitustuotot yhteensä	**383 304,11**	**288 196,92**	**95 107,19**
Rahoituskulut			**Muutos**
	2024	**2023**	**2024–2023**
Korot euromääräisistä veloista	15 176,62	8 177,60	6 999,02
Rahoituskulut yhteensä	**15 176,62**	**8 177,60**	**6 999,02**
Netto	**368 127,49**	**280 019,32**	**88 108,17**

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Sektori	Lainapääoma 31.12.2024	Lisäys 2024	Vähennys 2024	Lainapääoma 31.12.2023	Pääomamuutos 2024–2023
Kotitaloudet	**20 582,06**	**0,00**	**15 105,23**	**35 687,29**	**-15 105,23**
Työnantaja- ja muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	20 582,06	0,00	15 105,23	35 687,29	-15 105,23
- Maatilataloudenharjoittajien kotitaloudet	20 582,06	0,00	15 105,23	35 687,29	-15 105,23
Yhteensä	**20 582,06**	**0,00**	**15 105,23**	**35 687,29**	**-15 105,23**

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Ruokavirastolla ei ole esitettävää liitteellä 10.

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2024	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Euromääräiset lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20 582,06	20 582,06
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	9 090,29	0,00	0,00	9 090,29
Yhteensä							**29 672,35**
31.12.2024	**Vaihtuvakorkoiset**			**Kiinteäkorkoiset**			**Yhteensä**
	Alle 1 vuosi	**1–5 vuotta**	**Yli 5 vuotta**	**Alle 1 vuosi**	**1–5 vuotta**	**Yli 5 vuotta**	
Vastattavien rahoituserät							
Muut pitkäaikaiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00	673 238,71	283 090,57	956 329,28
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	0,00	0,00	0,00	2 570 075,12	0,00	0,00	2 570 075,12
Yhteensä							**3 526 404,40**

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Muut monivuotiset vastuut

€	Talousarvio-menot 2024	Määräraha-tarve 2025	Määräraha-tarve 2026	Määräraha-tarve 2027	Määräraha tarv myöhemmi
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	7 946 901,03	7 703 598,57	669 054,36	669 054,36	3 475 729,5
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	7 946 901,03	7 703 598,57	669 054,36	669 054,60	3 475 729,5

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan To perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Rahaston nimi	Varat 31.12.2024	Varat 31.12.2023	Käyttötarkoitus
Bremers Donationsfond för lantbrukstjänstemännen i Finland	10 115,11	9 496,47	Maataloushallintovirkamiesten virkistys
Yhteensä	**10 115,11**	**9 496,47**	

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Ruokavirastolla ei ole esitettävää liitteellä 14.

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Ruokavirastolla ei ole esitettävää liitteellä 15.

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Ruokavirastolla ei ole esitettävää liitteellä 16.

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Ruokaviraston taseessa on maksajaviraston osalta Sampo-tukisaatavien arvo n. 12,411 M€. Summa sisältää Ahvenanmaan maakuntahallituksen saatavat 53 588 €.

Varainhoito-osaston tekemän laskelman (liitteenä) mukaan saatavien todennäköinen arvo 31.12.2024 on n. 6,511 M€, josta Ahvenanmaan maakuntahallituksen osuus on 8 900 €.

Ero taseen arvon ja todennäköisen arvon välillä johtuu saatavien perimisen epätodennäköisyydestä erityisesti konkurssimenettelyssä tai

velkajärjestelyssä olevien saatavien osalta.

Lisäksi EU-rahoitteisten saatavien osalta komissiolle tapahtuva raportointi vaikuttaa kirjanpidossa avoinna olevien saatavien määrään.

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 18: Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

	Kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan toiminnan tuloslaskelma, €		
	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Toteuma 2024
TUOTOT			
- kilpailullisen toiminnan myyntituotot	158 256	205 401	259 591
- kilpailullisen toiminnan muut tuotot	141	1 331	2 237
Tuotot yhteensä	**158 397**	**206 732**	**261 828**
KOKONAISKUSTANNUKSET			
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 145	3 913	25 286
- henkilöstökustannukset	58 420	99 848	139 907
- vuokrat	6 806	40 424	55 114
- palvelujen ostot	14 567	2 762	12 416
- muut erilliskustannukset	2 265	1 033	0
- ELY- keskusten kustannukset	0	0	0
Erilliskustannukset yhteensä	**83 203**	**147 980**	**232 722**
- tukitoimintojen kustannukset	59 854	113 805	157 344
- poistot	17 890	262	10 396
- korot	0	500	472
- muut yhteiskustannukset	0	0	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	**77 744**	**114 567**	**168 211**
Kokonaiskustannukset yhteensä	**160 947**	**262 548**	**400 934**
TULOS	**98 %**	**78 %**	**65 %**
(TUOTOT-KUSTANNUKSET)	**-2 550**	**-55 816**	**-139 106**
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	0		0
TULOS HINTATUEN JÄLKEEN	**98 %**	**78 %**	**65 %**
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	0	0	0

Ruokavirasto tarjoaa liiketaloudellisia laboratoriopalveluita sekä toisille viranomaisille että muille tahoille. Osalla sektoreista, joilla laboratoriopalveluita tarjotaan, on myös yksityisiä toimijoita. Kilpailulain 30 d § mukaan Ruokavirasto harjoittaa kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa viljalaboratoriopalveluina sekä Kemian analyysipalveluina. Ruokaviraston viljalaboratorio on Suomen ainoa kansainvälisen vilja- ja rehualan kauppajärjestö Gaftan (The Grain & Feed Trade Association) hyväksymä testauslaboratorio. Kuitenkin esimerkiksi vientiä koskevia määrityksiä tehdään muuallakin kuin Ruokaviraston laboratoriossa. Ruokavirasto on katsonut kyseisen toiminnan olevan markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa. Kilpailulain ulkopuolelle maksullisessa toiminnassa jää viljaverkosto sekä LUKEn lajikekokeet. Myös Kemian analyysipalveluita tarjotaan viranomaisten lisäksi yksityisille elintarvike-, rehu- ja lannoitetoimijoille. Tätä analyysipalvelua tarjotaan osittain muuallakin, jonka vuoksi se määritellään virastossa yhdessä viljalaboratoriopalvelun kanssa kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan harjoittamiseksi. Kustannuslaskenta tehtiin samoin perustein kuin maksullisen toiminnan kustannuslaskenta.

Vuoden 2024 alhaista kustannusvastaavuutta selittää aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden sekä palvelujen ostojen kustannusten kasvu Ruokaviraston kilpailulain alle kuuluvassa toiminnassa. Hankintakustannuksia eikä runsaita vuoden 2024 aikana tehtyjä vikakorjauspalveluita liittyen analytiikkapalveluihin ole ehditty huomioida hinnoissa, jonka vuoksi toiminnassa jäätiin alijäämäiseksi. Ruokavirasto kiinnittää tähän erityistä huomiota vuoden 2025 aikana, jotta kustannusvastaavuus saadaan parannettua.

Eläintautien tutkimuksen osalta eläintautilain (76/2021) 23 § velvoittaa Ruokavirastoa seuraamaan eläintautitilannetta ja mikrobilääkeresistenssiä ja hyödyntämään seurannassa tautidiagnostiikan näytteistä saatuja tuloksia. Ruokavirasto tarjoaa liiketaloudellisia eläintautidiagnostiikan laboratoriopalveluita, jotka tukevat eläintautien ja zoonoosien sekä mikrobilääkeresistenssin hallintaa, ruokaketjun kilpailukykyä ja elintarvikevientiä. Kyseisiin liiketaloudellisiin laboratoriopalveluihin kohdennetaan hintatukea, joka on valtion talousarvioon maksuperustelain 7 §:n mukaisesti otettu määräraha tutkimuksista perittävien asiakasmaksujen alentamiseksi liiketaloudellisten perusteiden mukaisesti lasketusta hinnasta. Määrärahaa/hintatukea on perusteltu sillä, että monien sellaisten eläintautitutkimusten hinnan alentaminen, joita tehdään eläintenomistajien tai eläinlääkärien tilaamina, on merkittävä ja kustannustehokas tapa varmistaa vastustettavien eläintautien havaitseminen ja kotoperäisten eläintautien esiintyvyyden seuranta.

Eläintautien osalta on myös huomioitava mitä kilpailulain (948/2011) 4 a luvussa säädetään kilpailun tasapuolisuuden turvaamisesta yksityisen ja julkisen elinkeinotoiminnan välillä. Lain 30 a §:ssä on annettu asiassa menettelyt ja toimivalta Kilpailu- ja kuluttajavirastolle. Tätä ei kuitenkaan sovelleta 30 b §:ssä tarkoitettuun toimintaan: ”Mitä 30 a §:ssä säädetään, ei sovelleta, jos menettely tai toiminnan rakenne seuraa välittömästi lainsäädännöstä taikka, jos soveltaminen estäisi merkittävän kansalaisten hyvinvointiin, turvallisuuteen tai muuhun sellaiseen yleiseen etuun liittyvän tehtävän hoitamisen.”

6 Allekirjoitus

Hyväksyn Ruokaviraston tilinpäätöksen vuodelta 2024.

Helsingissä 27.2.2025

Pääjohtaja Leena Räsänen

Kirjanpitoyksikön tilintarkastuksesta vastaa Valtiontalouden tarkastusvirasto, joka antaa tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Toimintakertomusta täydentävät liitteet 2024

LIITE 1. Tulossopimuksessa Ruokavirastolle asetettujen tulostavoitteiden toteuma

Tulostavoite ja sen toteuman analyysi, kun arvosana on alle 4.	Netra-arvosana				
	1	2	3	4	5
Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet					
A1. Kokonaiskestävän ruokajärjestelmän huoltovarmuus ja kilpailukyky paranevat				4	
A11. Kaikille on riittävästi turvallista ja ravitsevaa ruokaa				4	
A12. Suomalaisen ruoan kysyntä ja viennin arvo kasvavat				4	
A13. Tuotantopanosten saatavuus turvataan, omavaraisuusaste nousee ja ne säilyvät korkealaatuisina ja turvallisina				4	
A14. Kuluttaja- ja markkinalähtöinen ruokajärjestelmä toimii kannattavasti, oikeudenmukaisesti ja vastuullisesti Ruokajärjestelmän kannattavuudessa on edelleen parannettavaa. Haastetta toivat tuotantokustannusten korkea hintataso ja tuottajahintojen laskeminen. Ruokavirasto loi oman toimintansa kautta edellytyksiä kilpailukykyiselle, oikeudenmukaiselle ja vastuulliselle ruokajärjestelmälle.			3		
A15. Maatalouden rakenne kehittyy, tuottavuus paranee ja elintarvikeomavaraisuusaste säilyy korkeana				4	
A16. Eläintaudit, kasvintuhoojat ja niihin liittyvät riskit ovat hallinnassa				4	
A17. Eläinten hyvinvointi on korkealla tasolla ja mikrobilääkeresistenssi on hallinnassa				4	
A2. Kestävä luonnonvaratalous turvaa huoltovarmuutta, korvaa uusiutumattomien raaka-aineiden ja energian käyttöä sekä edistää hyvinvointia luonnosta luonnolle				4	
A21. Vahvistetaan vesihuollon, biomassojen tuotannon ja kalatalouden omavaraisuutta ja huoltovarmuutta				4	
A22. Luonnonvaratalouden kilpailukykyinen toimintaympäristö luo uutta yritystoimintaa sekä kasvattaa jalostusastetta ja vientiä.				4	
A23. Luonnon tarjoamat ekosysteemipalvelut lisäävät ihmisten hyvinvointia ja luovat pohjaa uusille ansaintamahdollisuuksille				4	
A24. Uusiutuvien luonnonvarojen elinvoimaisuus, luonnon monimuotoisuus ja elinympäristöjen tila paranevat, mikä luo pohjan niiden kestävälle hyödyntämiselle				4	
A25. Turvataan ja edistetään luonnon kantokykyä ja vahvistetaan riskien hallintaa				4	
A26. Hillitään ilmastonmuutosta etenemällä kohti hiilineutraalisuutta, materiaalitehokkuutta ja kiertotaloutta				4	
A27. Ehkäistään luontokatoa, sopeudutaan ilmastonmuutokseen ja varaudutaan siitä aiheutuviin riskeihin				4	
A3. Monipuolinen yritystoiminta sekä menestyvä maaseutu ja saaristo, monipaikkaisuus ja yhteistyöverkostot vahvistavat yhteiskuntaa				4	
A31. Maaseutualueiden yritysrakenne kehittyy ja monipuolistuu sekä yritysten kilpailukyky paranee				4	
A32. Yrityksille on tarjolla osaavaa työvoimaa, rahoitusta ja yhteistyöverkostoja				4	
A33. Toimintaa tukeva infrastruktuuri ja laadukkaat palvelut mahdollistavat hyvän elämän, asumisen ja elinkeinotoiminnan maaseudulla ja saaristossa sekä vahvistavat alueellista yhdenvertaisuutta CAP-strategian toimeenpanon avulla edistettiin tämän tavoitteen toteutumista. Tavoitteen arviointi on hankalaa, koska monet asiat vaikuttavat näihin päämääriin.			3		

A34. Yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen sekä alueellisten ja paikallisten toimijoiden yhteistyö vahvistuvat				4	
A35. Alueita kehitetään kumppanuudessa maaseutu-, saaristo- ja kaupunkitoimijoiden kanssa				4	

Tulostavoite ja sen toteuman analyysi, kun arvosana on alle 4.	**Netra-arvosana**				
	1	**2**	**3**	**4**	**5**
A36. Päätöksenteon valmistelussa tunnistetaan maaseutuun ja saaristoon kohdistuvia vaikutuksia ja tehdään ne näkyviksi				4	
A4. Luotettavat ja laajakäyttöiset paikka-, kiinteistö- ja huoneistotiedot mahdollistavat uutta liiketoimintaa ja turvaavat omistusta			3		
Ruokavirasto on osana normaalia toimintaansa hyödyntänyt paikkatietoa, ja pyrkinyt paikkatiedon käytön laajentamiseen. Paikkatietoja ja karttoja käytetään aktiivisesti eläin- ja kasvitautien torjunnassa ja niitä voidaan käyttää myös vaaratilanteiden hallinnassa. Tätä puolta on alustavasti kehitetty, mutta paikkatietojen hyödyntämisen suunnittelussa on vielä tehtävää.					
A44. Ruokaan ja uusiutuviin luonnonvaroihin liittyvät paikkatiedot mahdollistavat tehokkaita prosesseja ja palveluita sekä uutta liiketoimintaa Paikkatietojen hyödyntämisen suunnittelussa on vielä tehtävää.			3		
Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet					
B1. Toimintamme on vastuullista, ennakoivaa ja asiakaslähtöistä				4	
B11. Johtamisemme on tavoitteellista, yhtenäistä, sitoutunutta ja vuorovaikutteista				4	
B12. Viestintämme on suunnitelmallista ja vaikuttavaa				4	
B13. Kansainvälinen ja EU-vaikuttamisemme on ennakoivaa ja aktiivista				4	
B2. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintamme tukee ennakoivasti hallinnon vaikuttavuutta ja elinkeinojen kilpailukykyä				4	
B3. Digitaaliset ratkaisumme ja tietovarantomme ovat turvallisia, hyvin käytettäviä, yhteentoimivia ja niitä hyödynnetään laajasti				4	
B4. Varaudumme häiriötilanteisiin hyvällä riskien hallinnalla sekä vahvistamalla selviytymis- ja palautumiskykyä				4	

Tulostavoite ja sen toteuman analyysi, kun arvosana on alle 4.	**Netra-arvosana**				
	1	**2**	**3**	**4**	**5**
Voimavarojen hallinnan tavoitteet					
C1. Henkilöstömme on osaavaa, arvostettua ja voi hyvin. Henkilöstösuunnittelu on toimintaa tukevaa, ennakoivaa ja pitkäjänteistä.				4	
C2. Tehtävät ja toiminta on mitoitettu rahoituksen mukaan.				4	
C3. EU:n ja muu ulkopuolinen rahoitus on tehokkaasti hyödynnetty.				4	
C4. Toimitilahallinta ja toimipaikkaverkko sekä hankintatoimi ovat tehokkaita ja tukevat kestävyyttä.				4	
C5. Hallinnon rakenteet tukevat tuottavuuden kasvua, ohjaamista ja johtamista.				4	

LIITE 2. Siirto- ja sijoitusmenojen toteumat vuonna 2024

Siirto- ja sijoitusmenojen toteumat on taulukoitu talousarvion toteumalaskelmassa luvussa 2. Tässä on kuvattu siirto- ja sijoitusmenojen käyttöä.

Siirto-/sijoitusmeno (momentti)	**Toteuma**
Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (mom. 30.10.40)	Haku oli jatkuvaa sekä nuoren viljelijän aloitustuen että maatalouden investointien osalta. Päätöksiä EU-osarahoitteisiin maatalouden investointeihin tehtiin yhteensä 2 530 kappaletta. Avustuksia näihin myönnettiin 115,4 milj. euroa. Päätöksiä nuoren viljelijän tilanpidon aloittamiseen myönnettiin yhteensä 288 kpl. Myönnetyn avustuksen yhteismäärä oli 10,4 milj. euroa.
Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (mom. 30.10.41)	Haku oli jatkuvaa sekä nuoren viljelijän aloitustuen että maatalouden investointien osalta. Korkotukilainapäätöksiä EU-osarahoitteisiin maatalouden investointeihin tehtiin yhteensä 470 kpl ja niihin myönnettiin korkotukilainaa 76,0 milj. euroa. Korkotukilainapäätöksiä tilanpidon aloittamiseen myönnettiin yhteensä 234 kpl ja niihin myönnettiin korkotukilainaa 41,4 milj. euroa.
Eläinten hyvinvointikorvaukset (mom. 30.10.43)	Eläinten hyvinvointikorvaukset parantavat eläinten hyvinvointia pohjalainsäädäntöön verrattuna. Kotieläintiloista lähes 65 % sitoutui eläinten hyvinvointia parantaviin toimenpiteisiin. Hyvinvointikorvausta saaneiden tilojen osuus kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna ja toimenpiteitä valittiin aikaisempaa enemmän tilaa kohden. Tukea myönnettiin n. 70 milj. euroa.
Maatalouden ja maaseudun toimintaedellytysten turvaaminen (mom. 30.10.44)	Momentilta myönnettiin vuoden 2023 loppuun mennessä nuorten viljelijöiden tulotuen lisänä myönnettävää nuorten lisätukea. Lisätuen myöntö jatkui vuoden 2024 tammikuun loppuun asti ja sitä myönnettiin noin 21 500 euroa. EU:n osarahoitusprosentti oli 37,8 % ja se myönnettiin momentilta 30.20.41. Loput momentin määrärahat peruutettiin.
EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen -Yritys- ja hanketuet (EU+VALTIO) (30.10.64.6) -Tekninen apu (EU+VALTIO) (30.10.64.7) -Maaseuturahaston elpymisväline (EU) (30.10.64.8)	Alueellisen ja paikallisen *maaseudun kehittämisen tukia* myönnettiin lähes 183 milj. euroa. Tästä summasta yritys- ja hanketukia myönnettiin ELY-keskusten kautta noin 135 milj. euroa sekä Leader-ryhmien kautta noin 47,8 milj. euroa. Leader-ryhmien toimintarahasta tehtiin ainoastaan muutospäätöksiä, joilla ei sidottu uutta valtuutta. Vuonna 2024 tehtiin teknisen avun myöntöpäätöksiä 40,7 milj. eurolla. Maaseudun elpymisvälineestä ei tehty päätöksiä.
Eläintautitorjunnan ja eläinsuojelun menot (mom. 30.20.20.2) Kasvinterveys (mom. 30.20.20.3) Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (mom. 30.20.40)	*Eläintautien torjuntaan ja eläinsuojeluun* osoitettua määrärahaa käytetään eläintautitapausten hoitoon, ennaltaehkäisyyn, seurantaan ja taudeista aiheutuviin korvauksiin sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin koulutukseen, ohjeistukseen ja viestintään. Menojen määrä vaihtelee vuosittain todettujen tautitapausten ja tartuntatilojen eläinten määrän mukaan. Menot olivat jälleen edellisiä vuosia suuremmat, johtuen erityisesti lintuinfluenssaepidemian vuoksi lopetetuista turkiseläimistä maksetuista korvauksista. Määrärahaa käytettiin yhteensä noin 38,012 milj. euroa (2023: 10,153 milj. euroa; 2022: 3,49 milj. euroa; 2021: 3,74 milj. euroa). Lintuinfluenssan vuoksi lopetetuista turkiseläimistä maksettuihin korvauksiin käytettiin määrärahasta suurin osa, noin 35,2 milj. euroa, ja muihin turkiseläinten lintuinfluenssaepidemian torjuntatoimiin n. 2 milj. euroa. Salmonellan vuoksi lopetetuista sioista maksettiin korvauksia noin 0,57 milj. euroa. Näiden kulujen jälkeen suurin menoerä oli raivotaudin syöttirokotteiden hankinta ja levitys, yhteensä noin 0,2 milj. euroa. Lisäksi tautiepäilyjen ja tapausseurannan näytetutkimuksiin ja erikseen sovittuihin tautiseurantoihin kului noin 0,11 milj. euroa. Raivotauti, afrikkalainen sikarutto tai muut kuin yllä mainitut strategisesti merkittävät eläintaudit eivät levinneet maahan.

Siirto-/sijoitusmeno (momentti)	**Toteuma**
	Kasvinterveys: Kasvintuhoojien torjuntaan osoitetusta määrärahasta maksettiin koloradonkuoriaisinvaasiosta johtuvia torjuntamenoja 616,48 € euroa. Korvauksia toimijoille ei maksettu. *Hukkakaura*: Vuonna 2024 osa hukkakauran torjuntasuunnitelmien laatimisesta aiheutuvien kustannusten korvauksista maksettiin toimintamenomäärärahasta. Määrärahaa käytettiin tukemaan viljelijöitä, joiden alueilla esiintyi vakava hukkakaurasaastunta. Hukkakauran torjuntasuunnitelma on maaseutuviranomaisen päätöksellä laadittava alueille, jotka ovat pahoin hukkakauran saastuttamia (laki hukkakauran torjunnasta 185/2002). Ruokavirasto on korvannut torjuntasuunnitelmien tekoa silloin, kun suunnitelman laatii muu kuin viranomainen. Tavoitteena on lisätä hukkakauran torjunnan vaikuttavuutta vakavien saastuntojen ehkäisemiseksi. *Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki* täydentää EU:n tukijärjestelmiä. Se turvaa osaltaan alan toimintaedellytyksiä, tuotannon kannattavuutta ja maaseudun elinvoimaisuutta. Suurin osa tuesta kohdentuu pohjoisena tukena tukialueelle C kotieläintuotantoon, erityisesti maidon tuotantoon. Varoista on maksettu sekä aikaisempien tukivuosien että tukivuoden 2024 tukia. Myös nuorten viljelijöiden tulotuen lisätuen loppumyönnöt tammikuun 2024 jälkeen maksettiin tältä momentilta. Toteutuma on 350,99 milj. euroa.
Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki/Tukien ja tukitasojen muutostarpeisiin (EK) (mom. 30.20.40.2)	Valtuutta ei käytetty vuonna 2024.
EU-tulotuki ja EU-markkinatuki (mom. 30.20.41)	*EU-tulotuki ja ekojärjestelmätuki:* Tuotannon kannattavuuden turvaamiseksi maataloutta tuetaan EU-tulotuella. Tähän kuuluvat suorat pinta-ala- ja eläinperusteiset tuet. EU-tulotukia maksettiin noin 46 000 tilalle yhteensä noin 406 miljoonaa euroa. Kotieläintuotannon tukemiseen tarkoitettuja eläinpalkkioita maksettiin yhteensä noin 55 miljoonaa euroa reilulle 5 600 tilalle. Samalta momentilta maksetaan ekojärjestelmätukena kustannusperusteista tukea ympäristöystävällisten viljelytoimenpiteiden toteuttamisesta. Ekojärjestelmätukea maksettiin noin 24 000 tilalle 17,7 miljoonaa euroa. *EU-markkinatuki:* Markkinatukia ei maksettu vuonna 2024
Maatalouden ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (kausi 2014–2020) (30.20.43.2)	*Ympäristökorvausjärjestelmä* koostui ympäristöllisesti kestävään peltoviljelyyn tähtäävästä ympäristösitoumuksen toimenpidekokonaisuudesta ja maatalouden vesiensuojelua, maatalousluonnon monimuotoisuutta ja geneettistä monimuotoisuutta edistävistä erillisistä ympäristösopimuksista ja geenipankkisäilytystoimista. Ympäristökorvausjärjestelmän kautta korvausta maksettiin noin 33 000 tilalle ja korvauksia maksettiin myös vuoden 2023 hakemusten toisen erän maksuihin ja vuoden 2023 ensimmäisiä eriä. Ympäristökorvausta maksettiin vuonna 2024 noin 165 milj. euroa. *Luonnonmukainen tuotanto* edistää turvallisten orgaanisten lannoitusaineiden kierrätystä ja lisää kasvi- ja eläinlajien monimuotoisuutta sekä eläinten lajinmukaisempaa hoitoa. Luomukorvausta maksettiin n. 3800 tilalle yhteensä noin 58 milj. euroa, joka sisältää vuoden 2023 hakemusten toisen erän maksua noin 20,5 milj. euroa. *Maatilojen neuvontapalveluiden (Neuvo)* tavoitteena on parantaa maatilojen osaamista kilpailukykyyn, viljelymenetelmiin, ympäristöön, eläinten terveyteen ja hyvinvointiin sekä energia- ja materiaalitehokkuuteen liittyvissä asioissa. Maatilojen neuvontapalveluiden kautta neuvontaa annettiin yli 14 400 tilalle ja neuvontakorvauksia maksettiin yli 12,5 milj. euroa vuoden 2024 aikana. Edellistä ohjelmakautta koskevat maksut maksettiin loppuun tammikuussa 2024.

	Ei-tuotannollisissa investoinneissa oli siirtymäkaudella 2021–2022 vain yksi investointitoimenpide, kosteikkoinvestoinnit. Näiden toteutuksesta maksettiin korvausta vuonna 2024 noin 213 000 euroa. Nykyisellä CAP27 kaudella on ei-tuotannollisissa investoinneissa vain kosteikkoinvestointeja. Ei-tuotannollisten investointien tukihakemuksia saapui vuonna 2024 yhteensä 39 kpl n. 2 miljoonan euron edestä. Ei-tuotannollisiin investointeihin kohdistuvia maksuja ei tullut vielä vuonna 2024.
Siirto-/sijoitusmeno (momentti)	**Toteuma**
Luonnonhaittakorvaukset (mom. 30.20.44)	Luonnonhaittakorvauksen tavoitteena on turvata maataloustuotannon jatkuminen pohjoisesta sijainnista aiheutuvista epäsuotuisista ilmasto-oloista huolimatta sekä estää maatalousmaan hylkääminen viljelykäytöstä. Osaltaan tuki auttaa lähes kaikkia tiloja myös kannattavuusongelmissa. Luonnonhaittakorvauksesta maksettiin tukivuodelle 2024 noin 40 900 tilalle 95 % tuesta painotettuna maaseutuohjelman mukaisesti Pohjois-Suomeen. Loput tuesta maksetaan vuonna 2025. Momentilta maksettiin myös tukivuoden 2023 loppumaksu 5 %. EU:n osarahoitusprosentti oli 43 %. Toteutuma oli 489,76 milj. euroa.
EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen - Mehiläistuotteiden tuotannon ja kaupan pitämisen edistäminen (mom. 30.20.46.1) - Koulujakelujärjestelmä (mom. 30.20.46.3) - Tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmat (mom. 30.20.46.6)	Kaksi ohjelmaa sai EU-rahoitteista *menekinedistämistukea* yhteensä 750 433,29 euroa. Molempia ohjelmia toteuttaa Ruokatieto ry ja ne kohdistuivat Kiinaan. Vuonna 2024 päättyneessä ohjelmassa pyrittiin kasvattamaan sianlihan menekkiä ja tunnettavuutta Kiinassa. Toisessa vuonna 2024 alkaneessa ohjelmassa on sama tavoite, mutta siinä on mukana lisäksi myös maitotuotteet. *Mehiläishoitotuen* tavoitteena oli tukea mehiläishoitajia, mehiläistuotteiden laatua ja markkinoita. Tuki on tarkoitettu mehiläishoitoalaa kehittäville hankkeille, joissa toteutetaan CAP-suunnitelmassa kuvattuja tavoitteita ja toimenpiteitä. Hankkeet ovat kaksivuotisia ja vuonna 2024 rahoitusta maksettiin kaikille kolmelle hankkeelle yhteensä 239 110,58, josta puolet 119 555,24 oli EU-rahoitteista ja puolet 119 555,34 euroa kansallista tukea. *Koulujakelutukea* maksettiin 3,3 milj. euroa, mihin sisältyy koulujakelun liitännäistoimenpiteiden tukea 267 101,93 euroa. Järjestelmän tavoitteena oli lasten ja nuorten terveellisten ruokailutottumusten edistäminen ja maidon, maitotuotteiden, kasvisten, vihannesten, hedelmien ja marjojen menekin edistäminen. Tuotejakelun tueksi ja menekin edistämiseksi toteutettiin koulutuksellisia liitännäistoimenpiteitä. RuokaTutka-kampanjan avulla toteutettiin pelejä, digitaalisia oppimisympäristöjä, webinaareja, RuokaTutkan lähettilästunteja sadoissa luokissa ja tehtiin vaikuttajayhteistyötä useiden eri tahojen kanssa. Toimintaan vaikutti Euroopan komission vuonna 2022 tekemästä tarkastuksesta seuranneet toimenpiteet. *Tuottajaorganisaatiot* ovat tuottajien muodostamia yhteenliittymiä, jotka auttavat mm. tuotannon suunnittelussa, markkinoinnissa ja viljelymenetelmien kehittämisessä. Toimintaohjelmille, joilla kehitetään tuottajaorganisaatioiden toimintaa, maksetaan EU:n tukea (50 % toteutuneista, hyväksytyistä kuluista). Tukea maksettiin vain hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioille, yhteensä noin 3,847 miljoonaa euroa kolmelle organisaatiolle, joilla oli hyväksytty toimintaohjelma. Tästä summasta 616 152,46 euroa maksettiin uuden CAP-suunnitelman mukaiselle toimintaohjelmalle ja 3 230 937,15 euroa edellisen ohjelmakauden mukaisille kahdelle toimintaohjelmalle.
Tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittäminen (mom. 30.20.62.1)	Tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittämisen määrärahan käyttö oli 4,81 milj. euroa. Honkajoki Oy:ltä saadun tiedon mukaan tiloilta kerättiin ja hävitettiin yhteensä 35 202 nautaa (2023: 35 189) sekä 6 667 lammasta ja vuohta (2023: 7 377). Sikojen ja siipikarjan ruhoja kerättiin ja hävitettiin yhteensä 6,231 milj. kg (2023: 6,762 milj. kg). Ruhojen keräilyllä ja hävittämisellä torjuttiin merkittävällä tavalla eläintauti- ja zoonoosiuhkaa sekä turvattiin ympäristön terveyttä.
Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (mom. 30.40.42)	Petoeläinten aiheuttamina vahinkoina korvataan rauhoitettujen maasuurpetojen (ahma, ilves, karhu, susi) viljelyksille, koirille, kotieläimille, mehiläisille ja irtaimistolle sekä poronhoitoalueen poroille aiheuttamia vahinkoja. Lisäksi korvataan kunnille porovahinkojen maastotarkastuksista aiheutuneita kustannuksia. Porovahingoista maksettiin korvauksia 7,77 milj. euroa, joka on 0,14 milj. euroa edellisvuotta vähemmän. Eläin- ja irtaimistovahinkoja korvattiin yhteensä 0,71 milj. eurolla ja viljelysvahinkoja 0,10 milj. eurolla.

Euroopan sosiaalirahasto plus (ESR+) vähävaraisten aineellinen apu (rakennerahaston mom. 32.30.64.03.1. ja tekninen tuki mom. 32.30.64.03.2)	ESR+ aineellinen apu on osa Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaa. Aineellinen apu vähävaraisille rahoitetaan 90-prosenttisesti Euroopan sosiaalirahasto plussasta (ESR+). Vähävaraisille ja ensisijaisesti työttömille suunnattu aineellinen apu toteutetaan useampana hankehakuna vuosina 2023–2027. Toisessa hankehaussa tuli hyväksytyksi kuusi uutta hanketta, joten yhteensä ESR+ aineellisen avun hankkeita on ollut vuonna 2024 käsittelyssä kymmenen. Tukiohjelman sidottu määräraha on tähän mennessä 13 645 553 euroa, joka vastaa 40,6 prosenttia koko ohjelmakaudella varatusta tuesta. Vuonna 2024 maksettiin tukea ennakot ja tuki yhteenlaskettuna yhteensä 2 705 378,59 euroa.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Dokumentet har satts upp och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Pääjohtaja LEENA RÄSÄNEN
Hyväksytty 27.2.2025

Ruokavirasto
PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket
PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority
P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7